

ΜΠΡΙΖΙΤ ΜΠΑΡΝΤΟ (1934-2025)

Ανυπότακτη, γλυκιά, άπιαστη οπτασία

Αντιπροσωπευτικές ταινίες που σημάδεψαν την καριέρα της και εκτόξευσαν τη φήμη της ως απόλυτου θηλυκού

Του ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ

Στα μέσα της δεκαετίας του 1950 το αμερικανικό σινεμά διήγε περίοδο μεγάλης άνθησης: ο Χίτσκοκ έκανε ταινίες σαν τον «Σιωπηλό μάρτυρα», ο Τζον Φορντ την εμβληματική «Αιχμάλωτη της ερήμου» και ο Ελία Καζάν το «Ανατολικά της Εδέμ». Η πιο σέξι σκηνή, όμως, που μπορούσε να βρει κάποιος στις αίθουσες ήταν το... αεράτο φόρεμα της Μέριλιν στο «Επτά χρόνια φαγούρα». Φυσιολογικά, λοιπόν, όταν οι Αμερικανοί είδαν το «Και ο Θεός... έπλάσε τη γυναίκα» (1956) με τη Μπριζίτ Μπαρντό, τους «έπεσε το σαγόνι». Μάλλον δίκως να το συνειδητοποιεί τότε, η Γαλλίδα σtar, η οποία

Έκανε τέσσερις γάμους, πολύ περισσότερες απιστίες και αποτέλεσε πρότυπο σεξουαλικής απελευθέρωσης για εκατομμύρια γυναίκες στη Γαλλία και αλλού. Αργότερα στη ζωή της αφιερώθηκε αποκλειστικά στα ζώα.

έφυγε από τη ζωή αυτό το Σαββατοκύριακο στα 91 της, έγινε άτυπη πρέσβειρα ενός έ Ευρώπης κινηματογραφικού αισθησιασμού, ο οποίος ανανέωσε όχι μόνο το πουριτανικό Χόλιγουντ, αλλά –σε ένα βαθμό– και τα ίδια τα χρηστά ήθη στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού.

Η Μπριζίτ Μπαρντό δεν είχε ποτέ πρόβλημα να παραδεχτεί ότι όφειλε την καριέρα της στην εκθαμβωτική εξω-

τερική της εμφάνιση – ήταν άλλωστε αναμφισβήτητα μία από τις ωραιότερες γυναίκες που έχουν σταθεί ποτέ μπροστά στον φακό, ενώ η ίδια σταμάτησε να κάνει σινεμά πολύ νωρίς, στις αρχές της δεκαετίας του 1970, όταν ένιωσε πως η ομορφιά της άρχισε να φθίνει. Όλα αυτά μπορεί στο σημερινό πλαίσιο να ακούγονται άκρως σεξιστικά, ωστόσο για τη γεννημένη το 1934 Μπαρντό,

η οποία μάλιστα μέχρι το τέλος της ζωής της υποστήριζε ακροδεξιές, βαθιά συντηρητικές ιδέες, δεν ήταν παρά η φυσιολογική εξέλιξη των πραγμάτων.

Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι οι χαρακτήρες, τουλάχιστον των πιο σημαντικών ταινιών της, ήταν μονάχα σεξιστικές απεικονίσεις παραδομένων στις ανδρικές φαντασιώσεις γυναικών. Στο «Και ο Θεός... έπλάσε τη γυναίκα» του

(πρώτου συζύγου της) Ροζέ Βαντίμ, η νεαρή Ζιλιέ αποτελεί αντικείμενο του πόθου τριών διαφορετικών ανδρών: δύο αδελφών προερχόμενων από την εργατική τάξη και ενός πλούσιου επιχειρηματία. Όλοι τους παλεύουν να την κάνουν δική τους, όμως η αίσθηση που κυριαρχεί σε ολόκληρο το φιλμ είναι ότι εκείνη έχει διαρκώς το πάνω χέρι και τα αρσενικά χορεύουν –ή δέρνο-

Αριστερά, σκηνή από την ταινία-ορόσημο για την Μπριζίτ Μπαρντό «Και ο Θεός... έπλάσε τη γυναίκα» του Σκηνοθέτη και συζύγου της τότε Ροζέ Βαντίμ. Επάνω, «Η περιφρόνηση» (1963) του Ζαν-Λικ Γκοντάρ και, δεξιά, στο φιλμ «Υβέτ, το κορίτσι της ακολουσίας» (1958) του Κλοντ Οτάν Λαρά με τον Ζαν Γκαμπέν.

νται– ανυπεράσπιστα στον ρυθμό της.

Ακόμη πιο συμπυκνωμένη είναι η συγκεκριμένη εντύπωση στην αριστουργηματική «Περιφρόνηση» (1963) του Ζαν-Λικ Γκοντάρ. Ανοίγοντας την ταινία με ένα μυθικό πλάνο που εξερυννά... πόντο πόντο το γυμνό κορμί της Μπαρντό, ο Γάλλος auteur «χρησιμοποιεί» την τρομερή φήμη της –θεωρείται από χρόνια το απόλυτο θηλυκό–

τοιο μαγνητισμό, δίνει υπόσταση στον χαρακτήρα του, ενώ τα υπόλοιπα αναλαμβάνουν τα τεχνολογικά θαύματα της Φόμουλα 1. Καθώς οι κινητήρες τους βρυχώνται, σχεδόν προσπαθείς κι εσύ να πιάσεις το τιμόνι...

Μια μάχη μετά την άλλη

του Πολ Τόμας Αντερσον
με τους Λεονάρντο ντι Κάπριο, Σον Πεν

Εννέα οσκαρικές υποψηφιότητες και αρκετός θόρυβος γύρω από ένα αναμφισβήτητα σπουδαίο φιλμ, που προσεγγίζει ίσως πιο πεζορεττικά από κάθε άλλο το ζήτημα του δικασμού που ταλαιπώρη τη σημερινή Αμερική. Ο Πολ Τόμας Αντερσον παντρεύει δεξιοτεχνικά διαφορετικά είδη (σάτιρα, μελόδραμα, ταινία δράσης), κρατάει το γκάτζ του ρυθμού πατημένο σχεδόν σε όλη τη διάρκεια και τολμάει να μιλήσει, έστω αλληγορικά, για τις παράξενες εξαρτήσεις της αμερικανικής κοινωνίας. Φυσικά, διαθέτει και σπουδαίους πρωταγωνιστές σαν τον Λεονάρντο ντι Κάπριο, τον Μπενίσιο ντελ Τόρο και τον (απλά αμίμητο) Σον Πεν.

Ενα απλό ατύχημα

του Τζαφάρ Παναχί
με τους Βαχίν Μομτασερί, Μαριάμ Αφσαρί

Χρυσός Φοίνικας στις Κάννες για τον Ιρανό Τζαφάρ Παναχί, ο οποίος τα τελευταία χρόνια έχει αναλάβει ρόλο παραπάνω από εκείνον που αναλογεί σε έναν απλό κινηματογραφιστή. Όπως έχει κάνει και σε άλλες ταινίες του, έτσι και εδώ καυτηριάζει τα κακώς κείμενα της χώρας του –συγκεκριμένα, τις τακτικές βρασιονισμού που χρησιμοποιεί το καθεστώς απέναντι στους αντιπάλους του– μέσα από μια πολύ απλή αλλά διαφωτιστική ιστορία. Δεν μένει όμως μόνο εκεί. Με γνήσια κομική φλέβα, παλεύει να ρίξει φως στα κακά είδη σκοτάδια, ενώ παράλληλα θέτει –και σε ένα βαθμό απαντά– καίρια ερωτήματα ηθικής φύσης.

Βουγονία

του Γιώργου Λάνθιμου
με τους Έμα Στόουν, Τζέσι Πλίμσον

Διεύρυνε φρέτος το σερί των σπουδαίων ταινιών του ο Γιώργος Λάνθιμος με μια

Ο,τι μας μάγεψε στη σκοτεινή αίθουσα μέσα στο 2025

Ταινίες που μας έβαλαν σε σκέψεις και άλλες με τις οποίες ξεχαστήκαμε ευχάριστα

Ο Μπραντ Πιτ, ο τελευταίος ίσως αστέρας της οθόνης που εκπέμπει τέτοιο μαγνητισμό, στην ταινία του Τζόζεφ Κοζίνσκι, «F1».

ξε, βέβαια, σημαντική βοήθεια: αρχικά από τον απίθανο Εϊνττριαν Μπρόντι, ο οποίος κέρδισε το δεύτερο Όσκαρ της καριέρας του, ερμηνεύοντας τον (καλιερνημένο) Ευρωπαίο μετανάστη που καταφεύγει στην Αμερική σε αναζήτηση καλύτερης ζωής. Επιπλέον, από τον επίσης εξαιρετικό Γκάι Πιρς – τα πιο ενδιαφέροντα μέρη του φιλμ, όπως εκείνη η απόκοσμη σκηνή στην ιταλική Καράρα, χτίζονται άλλωστε ανάμεσα στους χαρακτήρες αυτών των δύο, με τον Κορμπιέ να κάνει τις σωστές επιλογές και σε επίπεδο αισθητικής, εισάγοντάς μας για τα καλά στον κόσμο της ταινίας του και κάνοντάς μας να ξεχάσουμε (σχεδόν) τη μαραθώνα διάρκειά της.

F1: Η ταινία

του Τζόζεφ Κοζίνσκι
με τους Μπραντ Πιτ, Νιόμιον Ιντρις

Εδώ δεν έχουμε κάποιο πολυβραβευσμένο φιλμ, ούτε δεύτερα και τρίτα επίπεδα αφήγησης, που θα εξασκώσουν τα κινηματογραφικά μας αισθητήρια. Η ταινία του Τζόζεφ Κοζίνσκι ωστόσο, ιδίως στην IMAX εκδοχή της, απογειώσε την αδρεναλίνη μας όσο καμία άλλη και μας χάρισε γνήσια συγκίνηση, όπως ξέρει να κάνει το καλό mainstream σινεμά. Ο Μπραντ Πιτ, ο τελευταίος ίσως αστέρας της οθόνης που εκπέμπει τέ-

Του ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ

Καθώς το 2025 σιγά σιγά μας αφήνει, εμείς θυμόμαστε τις ταινίες που είδαμε μέσα στη χρονιά, αναζητώντας εκείνες που μας εντυπωσίασαν περισσότερο, μας έβαλαν σε σκέψεις ή μας έκαναν να ξεχαστούμε για ένα δίωρο από τις έγνοιες της καθημερινότητας. Η ημερολογιακή κινηματογραφική χρονιά –και όχι η σεζόν– είχε σε γενικές γραμμές καλή «σοδειά», με μερικές σπουδαίες ταινίες, που θα διεκδικήσουν πιθανότατα και τα προσεχή βραβεία, κάποια πολυαναμενόμενα μπλοκμπάστερ («Superman», «Επικίνδυνη αποστολή», «Jurassic World: Αναγέννηση»), τα οποία μάλιστα κυκλοφόρησαν μέσα σε διάστημα λίγων εβδομάδων, καθώς και μια σειρά από αρκετά καλά φιλμ, που δείχνουν ότι η «μεσαία τάξη» του σινεμά υπάρχει ακόμη, παρά την επέλαση του streaming.

Όσο για την ελληνική παραγωγή, κινήθηκε και αυτή σε αρκετά ικανοποιητικά επίπεδα, με τον Δημήτρη Νάκο να κάνει εξαιρετικό ντεμπούτο με το «Κρέας», τον Γιάννη Οικονομίδη να επιστρέφει με τη «Σπασμένη φλέβα» και τον Γιώργο Ζώη να αποσπά τα περισσότερα βραβεία –και την οσκαρική εκπροσώπηση– με το «Arcadia». Αν μας έλειπε κάτι φέτος αυτό ήταν περισσότερες αναπάντεχες ταινίες που να μας συναρπάσουν και να μας αναγκάσουν να τις συμπεριλάβουμε στη λίστα με τις δέκα καλύτερες. Αυτή περιέχει προφανώς υποκειμενικές επιλογές, δίκως αξιολογική σειρά.

Flow: η γάτα που δεν φοβόταν το νερό

του Γκιντις Ζιλμπαλόντις

Η ταινία που απέσπασε το βραβείο Όσκαρ καλύτερου animation ήταν ένα απίθανο ταξίδι, στο οποίο μας προσκάλεσε ο Λεονόος Γκιντις Ζιλμπαλόντις. Πλησγός (κυριολεκτικά και μεταφορικά) ήταν μια γάτα, μαζί με τα υπόλοιπα ζώα, που σαλπάρουν ταξιδεύοντας σε έναν κόσμο δίκως καθόλου ανθρώπινη παρουσία. Η αιώνια φύση, που υπάρχει πέρα από τη δική μας παρουσία, μνηνείται εδώ με τρόπο απλό αλλά ουσιαστικό, χωρίς υπερβολικό λυρισμό, αλλά με γνήσια οικολογική συνείδηση και μια γλυκιά αλληγορία πάνω στη δύναμη της συναισθηματικής και της αλληλεγγύης, που λειτουργούν ως αντίδοτα στη σύγχρονη αποξένωση. Η γάτα του «Flow» μπορεί να μην έβγαλε μιλιάρη, ωστόσο «είπε» σί-

γουρα πολλά στις καρδιές μικρών και μεγάλων σε ολόκληρο τον κόσμο.

Queer

του Λούκα Γκουαντανίνο
με τους Ντάνιελ Κρεγκ, Τζέισον Σβάρτzman

Σε πολλούς δεν άρεσε η διά χειρός Λούκα Γκουαντανίνο μεταφορά του ομώνυμου μυθιστορήματος του Γουίλιαμ Μπρόουζ στη μεγάλη οθόνη. Εμάς, αντιθέτως, μας συνεπήρε από το πρώτο καρέ η θυελλώδης ερμηνεία του Ντάνιελ Κρεγκ, ο οποίος αγκάλιασε δίκως αναστολές το όραμα του Ιταλού σκηνοθέτη και συνέβαλε τα μέγιστα ώστε το πνεύμα του βιβλίου να φτάσει στον θεατή. Αφθονος ιδρώτας, ραδιενεργός αισθησιασμός και μπλόκιο αλκοόλ προστέθηκαν σε ένα απολαυστικό κοκτέιλ που είχε στόχο να αποκαλύψει την εγγενή μοναξιά του ανθρώπου, μέσα από τη δύναμη ενός απελπισμένου έρωτα.

Βερμιλιο

της Μάουρα Ντελπέρο
με τους Τομάσο Ράνιο, Ρομπέρτα Ροβέλι

Αργυρός Λέων στη Βενετία για ένα φιλμ που μας κέρδισε τόσο με την αισθητική του όσο και με την επιλογή να σταθεί απέναντι στις ιστορικές εξελίξεις με μονάδα μέτρησης τον άνθρωπο. Αυτό το πάντρεμα του προσωπικού στοιχείου με το καθολικό και το αιώνιο, που αναζητούν τόσοι και τόσοι αφηγητές της οθόνης –και όχι μόνο– το πετυχαίνει εδώ σχεδόν στην εντέλεια η Μάουρα Ντελπέρο, καταφέρνοντας μάλιστα να μιλήσει ταυτόχρονα και για την ιστορική πορεία της γυναικείας χειραφέτησης. Η δε κάμερά της είναι εξίσου αποτελεσματική, είτε πρόκειται για τα κλειστά, σχεδόν ερμητικά εσωτερικά πλάνα είτε για τα μεγαλειώδη εσωτερικά που αποθεώνουν τη βουνίσια φύση.

The Brutalist

του Μπρέντι Κορμπιέ
με τους Εϊνττριαν Μπρόντι, Φελίσιτι Τζούνες

Τρία Όσκαρ και βραβείο σκηνοθεσίας στο Φεστιβάλ Βενετίας για το φιλμ του Μπρέντι Κορμπιέ, ο οποίος έκανε τη δική του απόπειρα να αναμετρηθεί με το αμερικανικό όνειρο, και σε μεγάλο βαθμό ανήλθε στο ύψος της περιστάσης. Εί-

για να ενισχύσει την τραγικότητα του έτερου κεντρικού ήρωα (Μισέλ Πικολί), ενώ ταυτόχρονα τη σχολιάζει απολαυστικά. Ούτως ή άλλως, το στερεότυπο της «Μπε-Μπε» είχε ήδη παγιωθεί μέσα στη δεκαετία που προηγήθηκε, με ταινίες όπως «La Parisienne», «The Female», «La Verite», καθώς και μέσω των αφηγών δημοσιευμάτων γύρω από την προσωπική ζωή της. Η Καμίγ της «Περιφρόνησης» μάλλον θα φώναζε να την αφήσουν να διαβάσει το βιβλίο της, πριν ποζάρει με νάζι για το επόμενο πλάνο...

Από όλες τις ηρωίδες που ερμάνευσε, βέβαια, ίσως εκείνη που την αντιπροσώπευε περισσότερο ήταν αυτή στο «Υβέτ, το κορίτσι της ακολουσίας» του Κλοντ Οτάν Λαρά. Η Υβέτ, μια νεαρή πόρνη γεμάτη ενθουσιασμό και παρορμήσεις, έπετα από μια μικροκλοπή που διαπράττει, αποφασίζει να πληρώσει τον αξιοσεβαστό δικηγόρο της σε... είδος. Τελικά εκείνος θα παρασυρθεί σε έναν απελπισμένο έρωτα, δίκως όμως να καταφέρει να διαβάσει αυτό το πανέμορφο αγρίμι που ακούει μόνο την (άστατη) καρδιά του.

Κάπως έτσι ήταν και η Μπαρντό: δοτική και συνάμα ανυπότακτη, γλυκιά ενζενί και άπιαστη οπτασία: έκανε τέσσερις γάμους, πολύ περισσότερες απιστίες και αποτέλεσε πρότυπο σεξουαλικής απελευθέρωσης για εκατομμύρια γυναίκες στη Γαλλία και αλλού. Αργότερα στη ζωή της, πιθανότατα σημαδεμένη και από την παράνοια που την περιτριγύριζε στη νεαρή της ηλικία, μίσησε τους ανθρώπους, υποθετώντας ακραία ρατσιστικές απόψεις, και λάτρεψε τα ζώα, στα οποία αφιερώθηκε ολόψυχα. Ο χαρακτηρισμός «αμφιλεγόμενη», πάντως, μοιάζει υπερβολικά χεσείς για να περιγράψει έναν τέτοιο θρύλο. Τελικά, δεν έχει και τόση σημασία αν ο Θεός έπλάσε ή όχι τη γυναίκα. Φτάνει που έπλάσε την Μπριζίτ Μπαρντό.

χορταστική σάτιρα πάνω στον σύγχρονο κόσμο της εταιρικής ασυδοσίας και των θεωριών συνωμοσίας. Η Έμα Στόουν και ο Τζέσι Πλίμσον αναλαμβάνουν –και φέρουν εις πέρας υπέροχα– τους αντίστοιχους ρόλους, καθώς ο Λάνθιμος κινείται άνετα μεταξύ κομικών, δραματικών, αλλά και σπλάτερ στοιχείων, δοκιμάζοντας, κατά την προσφιλή τακτική του, και τις αντοχές όσων παρακολουθούν. Επιφυλάσσει δε ένα απίθανο φινάλε, εκεί όπου η επιστημονική φαντασία συναντά τη φιλοσοφική ενάτηνση και ο θεατής φτάνει στους τίτλους τέλους με το στόμα ανοιχτό.

Καρία άλλη επιλογή

του Παρκ Τσαν-γουνκ
με τους Λι Μπουνγκ-χαν, Σον Γε-τζιν

Σπουδαίο σινεμά και από τον ιδιοφυή Κορεάτη δημιουργό, ο οποίος αυτή τη φορά ασχολήθηκε με τη σύγχρονη εργασιακή πραγματικότητα. Ο άκρατος ανταγωνισμός, η κυνικότητα και ο κοινωνικός αυτοματισμός, που συχνά κυριαρχούν στις εργασιακές σχέσεις, μπαίνουν εδώ στο στόχαστρο και πυροβολούνται ανελέητα, μέσα ακριβώς από την ανάδειξη τους στον μέγιστο βαθμό, την ώρα που οι έννοιες της ηθικής και της δικαιοσύνης αποδομούνται σαρκαστικά. Όλα αυτά σε ένα πακέτο χαρακτηριστικής ασιατικής κινηματογραφικής αισθητικής, που δεν είναι οικονομία στο μαύρο χιούμορ, ούτε στις αιματηρές σεκάνς.

Misericordia

του Αλέν Γκροντί
με τους Φελίξ Κισλί, Καρίν Φροτ

Η πιο πρόσφατη προσθήκη στη λίστα ανήκει ακριβώς στην κατηγορία αυτών των αναπάντεχων μικρών διαμαντιών που περιγράφουμε και στην εισαγωγή. Αντλώντας από τον Ντοστογιέφσκι αλλά και τον Παζολίνι, ο Γάλλος Αλέν Γκροντί μας βάζει σε ένα σύμπαν ηθικών διλημάτων, υφέροντος ερωτισμού και κομικών παραδοξότητες που γοητεύει. Ο κεντρικός του ήρωας είναι ίσως ο πιο ενδιαφέρων από όσους είδαμε φέτος στη μεγάλη οθόνη, ενώ γύρω του περιστρέφονται και άλλοι μοναδικοί χαρακτήρες (με κορυφαίο έναν ερωτιάρα... ιερέα) δημιουργώντας ένα πλέγμα προσώπων με πολυεπίπεδες διασυνδέσεις μεταξύ τους.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθυντής: ΘΑΝΑΣΗΣ ΦΩΤΙΟΥ • Αρχισυντάκτης: ΚΩΣΤΗΣ ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ

Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαου Σαρπιδόλου 2 & Λεωφ. Λυκαβηπού, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: +357 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Αναπληρωτής Διευθυντής: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ • Σύμβουλος έκδοσης: ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά παράφραση ή διασκευή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

 Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Άγγελος Συρίγος

Άτλας

των τουρκικών διεκδικήσεων
σε Αιγαίο και Ανατολική Μεσόγειο

80 χάρτες

που εξηγούν τις διαφορές Ελλάδας-Τουρκίας

Θάνος Ντόκος

Αλφαβητάρι των ελληνοτουρκικών σχέσεων

ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ ΕΚΔΟΣΗ 2025

Την Κυριακή 4/1 με την

Του ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ

Θέμα «οικονομικών συνεπειών» κατά της Βουδαπέστςς εγείρει, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», το Βερολίνο, συνεπεία της απόφασης της Ουγγαρίας να μπλοκάρει τα Συμπεράσματα για την πολιτική της Διεύρυνσης, στη συνεδρία του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων (ΣΓΥ), στις 16 Δεκεμβρίου. Όπως είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε, η συνεδρία του ΣΓΥ σημαδεύτηκε από μια πρωτοφανή διένεξη μεταξύ Γερμανίας και Ουγγαρίας, το αποτέλεσμα της οποίας θα κληρονομήσει εκ των πραγμάτων η Κυπριακή Προεδρία του Συμβουλίου της Ε.Ε., η οποία θα κληθεί να διαχειριστεί σε σημαντικό βαθμό το ντοσιέ της πολιτικής της Διεύρυνσης, σε συνεργασία και συντονισμό με την Κομισιόν.

Τρεις διπλωματικές πηγές ανέφεραν στην «Κ», ότι κατά τη συνεδρία του ΣΓΥ, η Ουγγαρία εμφανίστηκε «κάθετα αρνητική» στην ενταξιακή προοπτική της Ουκρανίας, ενώ διαμήνυσε προς τα υπόλοιπα 26 κράτη-μέλη, περιλαμβανομένης της απερχόμενης Δανικής Προεδρίας, ότι η απόφασή της είναι οριστική, αμετάκλητη και δεν τίθεται καν προς συζήτηση. Δεδομένου μάλιστα ότι το κείμενο των Συμπερασμάτων ήταν ενιαίο για όλες τις υποψήφιες χώρες, η Ουγγαρία δεν δίστασε να προβάλει οριζόντιο βέτο, μπλοκάροντας όχι μόνο την Ουκρανία, αλλά και όλες τις αναφορές για το σύνολο των υποψηφίων χωρών.

Οι ίδιες πηγές μάς ανέφεραν ότι η αντίδραση της Γερμανίας ήταν πρωτοφανής. Αφενός, το Βερολίνο υποστήριξε ότι η άσκηση βέτο στην έκδοση των Συμπερασμάτων, πέραν του ζητήματος που προκαλεί στην πολιτική της Διεύρυνσης της Ε.Ε., θα μπορούσε να εκληφθεί από τη Μόσχα και ως αδυναμία της Ε.Ε. να στείλει ένα σαφές μήνυμα αποφασιστικότη-

Η Γερμανία υποστήριξε ότι η Ουγγαρία πρέπει να υποστεί «οικονομικές συνέπειες», τις οποίες συγκεκριμενοποίησε στο επίπεδο του πλαισίου Πολιτικής Συνοχής, κάνοντας μάλιστα λόγο για στέρηση δικαιωμάτων, έως ότου η Βουδαπέστη σταματήσει να μπλοκάρει τις αποφάσεις της Ε.Ε.

τας, για την προώθηση της Διεύρυνσης, περιλαμβανομένης βεβαίως και της ευρωπαϊκής προοπτικής της Ουκρανίας. Αυτό όμως που έχει περισσότερο σημασία είναι ότι, σύμφωνα με τις πληροφορίες της «Κ», η Γερμανία υποστήριξε ότι η Ουγγαρία πρέπει να υποστεί «οικονομικές συνέπειες», τις οποίες συγκεκριμενοποίησε στο επίπεδο του πλαισίου Πολιτικής Συνοχής, κάνοντας μάλιστα λόγο για στέρηση δικαιωμάτων, έως ότου η Βουδαπέστη σταματήσει να μπλοκάρει τις αποφάσεις της Ε.Ε.

Τη θέση της Γερμανίας σιγόνταρε μεγάλη ομάδα κρατών-μελών, περιλαμβανομένων των χωρών της Βαλτικής, ενώ τη στάση της Βουδαπέστςς επικρίναν δριμύτατα η Σουηδία και η Πολωνία. Η Λιθουανία ταυτίστηκε εν πολλοίς με τη

γερμανική θέση, διασυνδένοντας το επίπεδο χρηματοδότησης της Ουγγαρίας με τις επιδόσεις της σε σχέση με το κράτος δικαίου, η Λετονία κατηγορήσε την Ουγγαρία ότι εξαντλεί την πολιτική της προσέγγιση στο μπλοκάρισμα αποφάσεων της Ε.Ε., ενώ η Εσθονία υποστήριξε ότι η Ουγγαρία ασκεί βέτο με κάθε ευκαιρία σε ένα ζήτημα κεφαλαιώδους σημασίας, για την πορεία της ίδιας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Ουγγαρία πάντως τέντωσε κι άλλο το σχοινί και όπως πληροφορείται η «Κ», απάντησε σε έντονο ύφος στις υποδείξεις και τις προειδοποιήσεις που ακούστηκαν στη συνεδρία του ΣΓΥ, απορρίπτοντας κάθε προσπάθεια διασύνδεσης της πολιτικής της συμπεριφοράς σε ό, τι αφορά στη Διεύρυνση, με τη χρηματο-

δότησή της και την εξασφάλιση κοινωτικών κονδυλίων.

Κοινοτική πηγή έλεγε πριν από μερικές μέρες στις Βρυξέλλες, ότι «το ζήτημα της Ουγγαρίας προκαλεί πονοκέφαλο τόσο στο Συμβούλιο, όσο και στην Κομισιόν», σημειώνοντας ότι η διαχείρισή του θα πέσει στους ώμους των Βρυξελλών, αλλά και της Προεδρίας του Συμβουλίου της Ε.Ε., την οποία αύριο αναλαμβάνει η Κυπριακή Δημοκρατία. Η ίδια πηγή σημειώνει την αυξανόμενη άσκηση πίεσης από το Βερολίνο και αρκετά κράτη-μέλη, «προκειμένου η Βουδαπέστη να υποστεί τις συνέπειες της αλόγιστης χρήσης βέτο».

Η Ισπανία ζητάει κατάργηση βέτο

Όπως ήταν αναμενόμενο, η στάση που τήρησε η Ουγγαρία στο ΣΓΥ, επανέφε-

ρε στο προσκήνιο τη συζήτηση για υποκατάσταση των ομόφωνων αποφάσεων της Ε.Ε., με ένα σύστημα ειδικής πλειοψηφίας. Όπως πληροφορείται η «Κ», στη γραμμή αυτή κινήθηκε η Ισπανία, η οποία υποστήριξε στη συνεδρία του ΣΓΥ ότι η συμπεριφορά της Βουδαπέστςς απαγορεύει την ανάγκη εξέτασης της επέκτασης της λήψης αποφάσεων με ενισχυμένη ειδική πλειοψηφία και σε ζητήματα που άπτονται της εξωτερικής πολιτικής της Ε.Ε.

Υπενθυμίζεται ότι παρόμοια πρόταση είχαν υποβάλει η Γερμανία και η Σλοβενία, ενώ όπως είχαμε δημοσιεύσει, το θέμα επανέφερε τον περασμένο Ιούλιο ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Αντόνιο Κόστα, στο πλαίσιο βολιδοσκοπήσης προς τα κράτη-μέλη, για υποκα-

Μαλλιά-κουβάρια η Ε.Ε. για Διεύρυνση-Ουγγαρία

Το Βερολίνο ζητά συνέπειες κατά Βουδαπέστςς για το βέτο στα Συμπεράσματα – Διαχειριστής η Κυπριακή Προεδρία

Κατά τη συνεδρία του ΣΓΥ, η Ουγγαρία εμφανίστηκε «κάθετα αρνητική» στην ενταξιακή προοπτική της Ουκρανίας, ενώ διαμήνυσε προς τα υπόλοιπα 26 κράτη-μέλη, περιλαμβανομένης της απερχόμενης Δανικής Προεδρίας, ότι η απόφασή της είναι οριστική, αμετάκλητη και δεν τίθεται καν προς συζήτηση.

Ενέργεια και άμυνα στο επίκεντρο της τριμερούς το 2026

Τον δροσ **ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΣΑΚΙΡΗ**

Η τριμερής σύνοδος Ελλάδας - Κύπρου - Ισραήλ που φιλοξενήθηκε στην Ιερουσαλήμ στις 22 Δεκεμβρίου δεν κατέληξε με την τυπική λιτανεία διπλωματικών αβροτήτων που συνήθως ακολουθούν τέτοιες συναντήσεις, ιδίως όταν το συγκεκριμένο σχήμα γεωπολιτικής συνεννόησης βρίσκεται πλέον στο 15ο έτος λειτουργίας του. Αυτή η τριμερής σύνοδος είχε τρεις σημαντικές διαφορές συγκριτικά με προηγούμενες συναντήσεις του σχήματος.

Πρώτον, η εμφάνιση του στρατιωτικού βραχίονα της τριμερούς συνεργασίας δεν αποτελεί πλέον ζήτημένο, αλλά κοινό πολλαπλασιαστικό ισχύος και κοινό παρονομαστή γεωστρατηγικής συνεργασίας όχι μόνο για την Ελλάδα, όπου ισραηλινά συστήματα αιχμής εντάσσονται στο ελλαδικό οπλοστάσιο μαζικά μέσα στο 2025-2026 (Spike NLOS, Rampage, Spice 1000/2000), αλλά και για την Κύπρο που οικοδομεί με βάση τα συστήματα Barak τη δική της «ασπίδα του Αχιλλέα». Το εκπαιδευτικό αεροπορικό κέντρο Καλαμάτας, η εξαγορά της Intracom Defense από την ΙΑΙ, η προμήθεια των PULS και τα περίπου 2 δισ. που θα διασφαλίσουν από το πρόγραμμα SAFE Ελλάδα και Κύπρος αναδεικνύουν, παρά τις τουρκικές αντιδράσεις, ότι ο Ελληνισμός επενδύει συστηματικά στα ισραηλινά αμυντικά συστήματα με μεσοπρόθεσμη προοπτική.

Ακόμη σημαντικότερο, όσο περισσότερο βαθαίνει το χάσμα Ισραήλ - Τουρκίας στη Συρία και όσο ενισχύεται το ναυτικό αποτύπωμα της Ελλάδας στην περιοχή μέσα από την ανάπτυξη των τριών FDI Belhagga Helléniques στην Ανατολική Μεσόγειο και στο Αιγαίο, τόσο ισχυρότερο θα γίνει για το Ισραήλ το ενδεχόμενο να κάνει τολμηρότερα βήματα συνεργασίας στον άξονα Αθηνών - Λευκωσίας, όπως η πιθανότητα μιας αερο-

ναυτικής δύναμςς ταχείας αντίδρασης που είδε το φως της δημοσιότητας ως κοινός επιτελικός σχεδιασμός(;) πριν από περίπου δύο εβδομάδες.

Δεύτερον, η συνάντηση έλαβε χώρα στον απόηχο της πολύ επιτυχημένης 6ης συνόδου του σχήματος P-TEC στις 6-7 Νοεμβρίου 2025, η οποία σηματοδότησε αν μη τι άλλο την πλήρη επανεργοποίηση, μετά από λήθη περίπου τριών ετών, του σχήματος 3+1 με πρώτη προτεραιότητα τον ενεργειακό τομέα και το ζήτημα της διασυνδεσιμότητας. Έχοντας συμμετάσχει σε όλες τις υπουργικές συνεδριάσεις του εν λόγω σχήματος για την ενέργεια μεταξύ 2019-2022 με την ιδιότητα του συντονιστή διεθνούς ενεργειακής πολιτικής στο γραφείο των πρώην υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας Κωστή Χατζηδάκη και Κώστα Σκρέκα, μπορώ να διαβεβαιώσω ότι το αμερικανικό ενδιαφέρον για την ενεργειακή πτυχή αυτής της συνεργασίας ουδέποτε ήταν ελλι-

Η περιφερειακή αναστάτωση του πολέμου Ισραήλ - Χαμάς ζημίωσε τα στρατηγικά συμφέροντα του Ελληνισμού και λειτουργήσε υπέρ της τουρκικής διπλωματίας.

κρινέστερο ή διαυγέστερο από τώρα.

Αν και το περιεχόμενο αυτού του ενδιαφέροντος φαίνεται να επικεντρώνεται από την πλευρά των ΗΠΑ στο ζήτημα της πλήρους υποκατάστασης του ρωσικού αερίου από αμερικανικό υδρογονοποιημένο φυσικό αέριο έως το τέλος του 2027 μέσω (και) του Κάθετου Διαδρόμου, η Ελλάδα, η Κύπρος και το Ισραήλ έχουν κάθε συμφέρον και κάθε

Η εμφάνιση του στρατιωτικού βραχίονα της τριμερούς συνεργασίας δεν αποτελεί πλέον ζήτημένο, αλλά κοινό πολλαπλασιαστικό ισχύος και γεωστρατηγικής συνεργασίας όχι μόνο για την Ελλάδα αλλά και για την Κύπρο.

τάσταση των ομόφωνων αποφάσεων από ένα σύστημα ενισχυμένης ειδικής πλειοψηφίας, κατά το άνοιγμα θεματικών διαπραγματευτικών κεφαλαίων (clusters).

Ανάλογη πορεία επιχειρεί να επιβάλει και η Κομισιόν, με τεχνικούς ωστόσο όρους, προωθώντας τη διαπραγμάτευση ενταξιακών κεφαλαίων υποψηφίων χωρών, χωρίς να απαιτείται επίσημο άνοιγμά τους, κάτι που εκ των πραγμάτων οδηγεί σε παράκαμψη του βέτο, αλλά όχι και σε κατάργησή του. Σύμφωνα με τη «συνταγή» της Κομισιόν, οι θεματικές ενταξιακών κεφαλαίων μπορούν να εξετάζονται και συνεπώς τα υποψήφια κράτη να εναρμονίζονται, ενώ το επίσημο άνοιγμα των εν λόγω κεφαλαίων να έπεται, όταν το επιτρέπουν οι πολιτικές συνθήκες.

Από τους «27» στους «26»

Ως αποτέλεσμα του συγγκικού βέτο στο ΣΓΥ, η απερχόμενη Δανική Προεδρία διαπίστωσε αδιέξοδο και εξέφρασε απογοήτευση για την απουσία έκδοσης ομόφωνων Συμπερασμάτων των «27», για τη Διεύρυνση. Ωστόσο, επιδιώκοντας να παρακάμψει το βέτο της Ουγγαρίας, η Δανική Προεδρία επέλεξε να λειτουργήσει αντιθεσμικά, εκδίδοντας δική της δήλωση, υπό μορφή συμπερασμάτων, με τη στήριξη 26 χωρών, την οποία αντήρτησε με κάθε επισημότητα στην ιστοσελίδα του Συμβουλίου της Ε.Ε. Σε αντίθεση με τα ομόφωνα Συμπεράσματα των «27», η εν λόγω δήλωση της απερχόμενης Δανίας Προεδρίας, με τη στήριξη συνολικά 26 χωρών, δεν δύναται να δεσμεύσει πολιτικά ούτε την Ε.Ε., ούτε τα κράτη-μέλη της.

Έτσι, λοιπόν, Συμπεράσματα δεν εκδόθηκαν για καμιά από τις υποψήφιες χώρες. Ούτε βεβαίως για την Τουρκία, παρά το γεγονός ότι τόσο ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης, όσο και ο διευθυντής Τύπου του Γραφείου του, Βικτωράς Παπαδόπουλος, προέβησαν σε δηλώσεις και παρέπεμψαν στην έκδοση Συμπερασμάτων, τα οποία μάλιστα σχολίασαν, παρά το γεγονός ότι ουδέποτε εκδόθηκαν επίσημα και κυρίως ομόφωνα από τα 27 κράτη-μέλη, δεδομένου του συγγκικού βέτο.

Ως εκ των πιο πάνω, γίνεται κατανοητό ότι όλες αυτές οι αναφορές που είχαν περιληφθεί στα προσχέδια Συμπερασμάτων για την Τουρκία και είχαν τύχει σχολιασμού από την κυβέρνηση Χριστοδουλίδη, σε σχέση με το Κυπριακό, τον διορισμό του Γιοχάνες Χαν και τις κυπρονεϊκές υποχρεώσεις της Αγκυρας, δεν εγκρίθηκαν ομόφωνα και συνεπώς δεν αποτέλεσαν κοινή θέση της Ε.Ε.

Η αναγωγή δε μιας δήλωσης των «26», σε Συμπεράσματα της Ε.Ε από τον ίδιο τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, δημιουργεί κινδύνους, καθώς η Τουρκία επιδιώκει εδώ και αρκετό καιρό να ροκανίσει το κυπριακό βέτο, με τον ίδιο ακριβώς τρόπο, με τον οποίο η Δανική Προεδρία παρέκαμψε το συγγκικό βέτο, με τη σύμπραξη όλων των υπολοίπων κρατών-μελών, περιλαμβανομένης και της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η οποία, άλλωστε, έχει ενόπλιση της έγγραφο του ΥΠΕΞ που προειδοποιεί ότι τέτοιες αποφάσεις «σχημάτων 26 κρατών-μελών», ενδέχεται να οδηγήσουν την Κυπριακή Δημοκρατία σε «επικίνδυνα μονοπάτια».

πρόθεση να θέσουν στο επίκεντρο των συζητήσεων το θέμα των ηλεκτρικών διασυνδέσεων και εν προκειμένω του GSI. Είναι πολύ θετικό ότι το λεκτικό ως προς τις ανθρωπιστικές ανάγκες των Παλαιστινίων επέτρεψαν στην Αγκυρα όχι μόνο να ενισχύσει το αποτύπωμα της επιρροής της στον Αραβο-Περσικό Κόλπο και να συνεχίσει την ειρηνευτική συμφωνία Τραμπ για τη Γάζα (Οκτώβριος 2025), αλλά και να επιτύχει την εξομάλυνση των σχέσεών της με το καθεστώς Σίσι (Φεβρουάριος 2024).

Τα περιθώρια περαιτέρω τουρκικών ελιγμών πλέον μειώνονται από την επανεκδυνάμωση των σχέσεων Ισραήλ - Αιγύπτου, που παρά τις μεταξύ τους εντάσεις γύρω από τη Γάζα δεν θέλουν και οι δύο σε καμία περίπτωση να δουν τον τουρκικό στρατό να αναπτύσσεται στη Γάζα, αλλά θα καλωσόριζαν, όπως και οι Αμερικανοί, ελληνικές και ελληνοκυπριακές δυνάμεις ως τμήμα της πολυπόθητης και απολύτως απαραίτητης Διεθνούς Δύναμςς Σταθεροποίησης του σχεδίου Τραμπ. Το Ισραήλ ήδη κινείται για να ανασχέσει την τουρκική επιρροή στη Συρία στρατιωτικά, την ώρα που οικονομικά θα το κάνουν οι Σαουδάραβες και οι Εμιρατινοί, ενώ το Τελ Αβίβ επανέλκει οικονομικά και ενεργειακά το Κάιρο στην τροχιά του. Στις 17 Δεκεμβρίου ο Νετανιάχου ενέκρινε τον υπερδιπλασιασμό των ισραηλινών εξαγωγών αερίου από το πεδίο Λεβιάθαν προς την Αίγυπτο, συνολικού όγκου 131 δισ. κυβικών μέτρων και αξίας έως 35 δισ. δολαρίων μέχρι το 2040, στη μεγαλύτερη συμφωνία αυτού του είδους οπουδήποτε στη Μέση Ανατολή για το 2025.

Ο δρ Θεόδωρος Τσακίρης είναι καθηγητής Γεωπολιτικής και Ενεργειακής Πολιτικής Πανεπιστημίου Λευκωσίας.

Τρίτον, οι αλληλοσυμπληρωματικές δυναμικές ενίσχυσης του πραγματικού περιεχομένου της τριμερούς, δηλαδή η ενέργεια και η άμυνα, θα ενισχυθούν μέσα στο 2026 και από μια επιπρόσθετη παράμετρο, αυτήν της περιφερειακής επανασταθεροποίησης τουλάχιστον για όσο χρονικό διάστημα διατηρείται η εκκενρία στη Γάζα, την οποία Ελλάδα και Κύπρος έχουν κάθε συμφέρον να στηρίξουν παντοιοτρόπως. Η περιφερειακή αναστάτωση του πολέμου Ισραήλ - Χαμάς ζημίωσε τα στρατηγικά συμφέροντα του Ελληνισμού, δημιουργώντας αντανάκλαστικές ευκαιρίες για την εξομάλυνση των τουρκο-αιγυπτιακών σχέσεων αλλά και τη σύσφιξη των επαφών της Τουρκίας με τα ΗΑΕ και τη Σαουδική Αραβία.

Μολονότι η διαδικασία της επανε-

Με ορίζοντα το 2030 η ολοκλήρωση μεγάλων έργων

Ο σχεδιασμός της κυβέρνησης για το επενδυτικό πρόγραμμα σε δημόσιες υποδομές μέσα στο 2026, οι στόχοι και η υλοποίησή τους

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Η **Έλευση** του 2026 αποτελεί πρόκληση για την κυβέρνηση και στον τομέα του προγράμματος των δημόσιων υποδομών, με κάποια μεγάλα έργα να παρουσιάζουν μεγάλες καθυστερήσεις αναφορικά με τα χρονοδιαγράμματα που είχαν τεθεί κατά την εξαγγελία τους. Έργα που αφορούν κυρίως το οδικό δίκτυο της χώρας, τα οποία βρίσκονται εγκλωβισμένα σε γραφειοκρατικές διαδικασίες, ατέμνητες διεκδικήσεις από πλευράς των αναδόχων των έργων που έχουν ως αποτέλεσμα μεγάλες καθυστερήσεις στην ολοκλήρωσή τους. Η κυβέρνηση μέσα στο 2026 θα πρέπει να διαχειριστεί με τον καλύτερο τρόπο μια προβληματική κατάσταση που παρέλαβε και που σε κάποιες περιπτώσεις οδήγησε σε μετωπική σύγκρουση με τις εταιρείες στις οποίες είχαν κατακυρωθεί τα έργα. Πέρα από τα προβλήματα που παρουσιάζονται σε κοινωνικό επίπεδο, η μη έγκαιρη υλοποίηση των έργων συνεπάγεται και επιβάρυνση του προϋπολογισμού τους που σε κάποιες περιπτώσεις μεταφράζεται σε αρκετά εκατομμύρια σε σχέση με το αρχικό κόστος. Ωστόσο, το πλέον σημαντικό που προκύπτει από τις προβληματικές δημόσιες συμβάσεις είναι παθογένειες με το θεσμικό πλαίσιο ανάθεσης και υλοποίησης των έργων, το οποίο παρά τις κυβερνητικές διαπιστώσεις συνεχίζει να κινείται σε μια λογική που εκκολάπτει προβληματικά φαινόμενα. Κραυγαλές περιπτώσεις το τερματικό Φ.Α. στο Βασιλικό,

Εγκλωβισμένα στις παθογένειες του θεσμικού πλαισίου ανάθεσης βρίσκονται τα μεγάλα δημόσια έργα της Δημοκρατίας, με απροσδιόριστες κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις για τα κρατικά ταμεία.

αλλά και ο δρόμος Πάφου-Πόλης Χρυσοχούς, δυο έργα που οδηγήθηκαν σε ναυάγιο με αποτέλεσμα να παραμείνουν μισοτελειωμένα. Αλλά και σε έργα που οι σχέσεις ιδιοκτητή και αναδόχου δεν οδηγήθηκαν στα άκρα, οι καθυστερήσεις δεν είναι η εξαίρεση αλλά ο κανόνας, με τις επιπτώσεις να είναι μεγάλες σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο.

Ο δρόμος της υπομονής

Ο δρόμος Πάφου-Πόλης Χρυσοχούς είναι ίσως ο τελευταίος απηχαιωμένος επαρχιακός οδικός άξονας της Κύπρου στον οποίο ντόπιοι και φιλοξενούμενοι συνεχίζουν να πληρώνουν βαρύ φόρο αίματος. Η ανάγκη για ένα σύγχρονο οδικό δίκτυο που θα ενώνει την Πάφο με την Πόλη Χρυσοχούς ήταν γνωστή από τη δεκαετία του '90. Ωστόσο, χρειάστηκαν κοντά στα 20 χρόνια για να ωριμάσει το έργο και να εισέλθει σε φάση εκτέλεσης. Οι πρώτες προσφορές υποβλήθηκαν στις 27 Νοεμβρίου 2019 και το συμβόλαιο ανάθεσης του έργου υπογράφηκε στις 13 Μαΐου 2021. Το έργο κατακυρώθηκε στην ελληνική κατασκευαστική εταιρεία INTPAKAT, η οποία επέβαλε τη φθηνότερη προσφορά. Το κόστος του έργου ήταν στα €72.979.000 + ΦΠΑ και η διάρκεια κατασκευής του από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης έως τις 26 Νοεμβρίου 2024. Δυο εβδομάδες πριν τη συμβατική υποχρέωση του αναδόχου του έργου να το παραδώσει (11 Νοεμβρίου 2024), το Τμήμα Δημοσίων Έργων προκήρωσε σε καταγγελία της σύμβασης για καθυστερήσεις. Σύμφωνα με τον ισχυρισμό

της κυβέρνησης, ο ανάδοχος του έργου την περίοδο παράδοσης του έργου είχε ολοκληρώσει το 21,1% των εργασιών. Από τον Νοέμβριο του 2024 μέχρι και πρόσφατα το έργο ήταν παγωμένο μετά την προσφυγή της ΑΚΤΩΡ (μητρική της INTPAKAT) στην Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών η οποία τελικά δικαίωσε το Τμήμα Δημοσίων Έργων. Σύμφωνα με νεότερους υπολογισμούς το έργο από τα €72 εκατ. θα ανέλθει στα €92 εκατ. λόγω της αύξησης του κόστους υλικών, κατά το Τμήμα Δημοσίων Έργων. Τα έργα αφορούν το τμήμα Αγία Μαρινούδα - Στρουμπί - Φάση (Α). Τελικός στόχος η ολοκλήρωση του έργου μήκους 15,5 χλμ. εντός 3 ετών. Η φάση Β αφορά το τμήμα (Στρουμπί-Πόλη Χρυσοχούς) μήκους 15 χλμ. και η προκήρυξη και ανάθεση υπολογίζεται ότι θα γίνει μέσα στο 2026. Το μόνο κομμάτι που εκτελείται είναι η κατασκευή δύο πρόσθετων ανηφορικών λωρίδων κυκλοφορίας στον υφιστάμενο δρόμο Πάφου-Πόλης Χρυσοχούς (Β7),

Δυο χρόνια μετά την έναρξη των εργασιών για το Αρχαιολογικό Μουσείο Κύπρου, ο ανάδοχος του έργου ζήτησε παράταση 11 μηνών για την αποπεράτωσή του. Τα περισσότερα μεγάλα δημόσια έργα που εκτελούνται αυτή την περίοδο δεν αναμένεται να έχουν ολοκληρωθεί πριν το 2030.

μίας στο τμήμα της οδού από τη Μεσόγη προς την Τσάδα (στη λωρίδα κυκλοφορίας με κατεύθυνση προς Τσάδα), μήκους 1,8 χλμ. περίπου, και μίας στο τμήμα της οδού από Γιόλου προς Στρουμπί (στη λωρίδα κυκλοφορίας με κατεύθυνση προς Πάφο), μήκους 1,5 χλμ. περίπου.

Δρόμος Λεμεσού-Σαϊττά

Ένα άλλο σημαντικό οδικό τμήμα που αφορά τη βελτίωση της προσβασιμότητας στα ορεινά αφορά τον δρόμο Λεμεσού-Σαϊττά. Το συγκεκριμένο έργο συγκαταλέγεται στις δημόσιες υποδομές με μεγάλη καθυστέρηση στην αποπεράτωσή τους. Τα συμβόλαια για τη Φάση Α

υπογράφηκαν στις 5 Ιουνίου 2020. Το αρχικό κόστος ήταν στα €26.126.000 (χωρίς ΦΠΑ), ενώ το τελικό κόστος έως σήμερα ανέρχεται σε €23.600.000, επίσης χωρίς ΦΠΑ. Η Φάση Α παραδόθηκε τον περασμένο Ιούλιο και αφορά συνολικό μήκος 3,6 χιλιομέτρων, από το Αθλητικό Κέντρο «Σπύρος Κυπριανού» μέχρι την έξοδο της Παλώδιας. Παρά την καθυστέρηση παράδοσή του, σε εκκρεμότητα παραμένουν επιδιορθώσεις φρεατίων και τοποθέτηση στηθαιών ασφαλείας. Με βάση τη σύμβαση το έργο έπρεπε να παραδοθεί τον Μάρτιο του 2023. Οι παρατάσεις που δόθηκαν κρίθηκαν δικαιολογημένες από το Τμήμα Δημοσίων Έργων, με τε-

λευταία ημερομηνία παράδοσης τον Δεκέμβριο του 2024, ημερομηνία η οποία δεν τηρήθηκε.

Το νέο Μουσείο

Η ιδέα για το Αρχαιολογικό Μουσείο Κύπρου πάει στο 2016 χρονιά κατά την οποία προκηρύχθηκε ο αρχιτεκτονικός διαγωνισμός ο οποίος ολοκληρώθηκε το 2017. Το 2019 υπεγράφη η σύμβαση για την ετοιμασία των μελετών, η οποία καθυστέρησε λόγω της πανδημίας COVID-19. Η σύμβαση του έργου υπογράφηκε το 2022 και οι εργασίες ξεκίνησαν το 2023. Στόχος το έργο να ολοκληρωθεί το 2027. Δυο χρόνια μετά την έναρξη των κατασκευαστικών έργων ο ανάδοχος του έργου ζήτησε παράταση 11 μηνών στην αποπεράτωση του έργου. Από τους 11 μήνες εγκρίθηκαν οι 3,5 μήνες και το υπόλοιπο διάστημα βρίσκεται σε εκκρεμότητα. Το κόστος κατασκευής του Μουσείου ανέρχεται στα €144 εκατ. ποσό που εκτιμάται ότι θα αυξηθεί μέχρι την ολοκλήρωσή του.

Περιμετρικός Λευκωσίας

Για την περιοχή Λευκωσίας ο περιφερειακός δρόμος αποτελεί ίσως τη σημαντικότερη οδική υποδομή που θα επηρεάσει θετικά την καθημερινότητα ενός μεγάλου τμήματος του πληθυσμού της Κύπρου. Ο περιφερειακός θα κατασκευαστεί σε 6 φάσεις, με την πρώτη να έχει παραδοθεί με μικρή καθυστέρηση από τον Αύγουστο του 2024. Ο περιμετρικός αποτελείται από οδικό δίκτυο αυτοκινητόδρομων μήκους 32 χλμ. περίπου, μαζί με πέραν των 23 χλμ. οδικού δικτύου δρόμων πρωταρχικής σημασίας και δρόμων του δευτερεύοντος οδικού δικτύου, με τους οποίους συνδέεται μέσω 16 κόμβων. Το συμβόλαιο για τη Φάση Β3 υπογράφηκε τον περασμένο Ιούλιο και είναι διάρκειας 36 μηνών. Η αποπεράτωση του έργου υπολογίζεται για μετά από το 2030 εάν δεν υπάρχουν άλλες παρατάσεις.

Φουσκωμένοι οι τελικοί λογαριασμοί

Οι **καταγγελίες** συμβάσεων αλλά και οι καθυστερήσεις εκεί που κρίνονται δικαιολογημένες είχαν ως αποτέλεσμα την επιβάρυνση των κρατικών ταμείων. Χαρακτηριστική περίπτωση είναι ο δρόμος Πάφου-Πόλης Χρυσοχούς από τις απαιτήσεις της INTPAKAT. Μέχρι τον Απρίλιο του 2024, πολύ πριν την καταγγελία της σύμβασης, η εταιρεία είχε εγείρει απαιτήσεις που ανέρχονταν στα €30 εκατ. Τον Οκτώβριο του ίδιου έτους οι απαιτήσεις αυξήθηκαν στα €36 εκατ., ενώ σήμερα οι απαιτήσεις υπολογίζονται στα €50 εκατ. περίπου. Στο οικονομικό σκέλος θα πρέπει να συμπεριληφθεί και η αύξηση του κόστους ολοκλήρωσης των έργων από άλλον ανάδοχο, όπως στην περίπτωση του δρόμου Πάφου-Πόλης Χρυσοχούς. Ένα άλλο σοβαρό ζήτημα που προκύπτει και από άλλες προβληματικές συμβάσεις αφορά τις εγγυητικές επιστολές του κάθε έργου, οι οποίες σε κάποιες περιπτώσεις γίνεται προσπάθεια μηλοκαρίσματος από τους αναδόχους των έργων. Μια τέτοια περίπτωση αφορά το τερματικό στο Βασιλικό, αλλά και τον δρόμο Πάφου-Πόλης Χρυσοχούς όπου το όλο θέμα έχει οδηγηθεί ενώπιον της δικαιοσύνης, με τη Δημοκρατία να επιδιώκει την εξαργύρωσή τους.

Η μαγεία των γιορτών βρίσκεται στις στιγμές

35 τυχεροί κερδίζουν
voucher αξίας €2.026*

- Μπες στην κλήρωση πληρώνοντας παντού με τις κάρτες της Τράπεζας Κύπρου
- Κάθε συναλλαγή = 1 συμμετοχή στην κλήρωση
- 10x συμμετοχές** με αγορές σε επιχειρήσεις του Σχεδίου ανταμοιβή
- Ισχύει μέχρι 31/12/2025

*Εξαργυρώσιμο σε πρατήρια καυσίμων και υπεραγορές του Σχεδίου ανταμοιβή

Σε κάθε επόμενη κίνηση

Τράπεζα Κύπρου

ΑΡΘΡΟ Του ΓΙΑΝΝΗ ΜΙΣΙΡΛΗ

Θέτοντας τις βάσεις για το αύριο: Προσιτή στέγαση, θεσμική θωράκιση και βιώσιμη ανάπτυξη

Σε μια **περίοδο** έντονων διεθνών ανακατατάξεων και αυξημένων αβεβαιοτήτων, η ικανότητα μιας χώρας να διατηρεί τη σταθερότητά της και την αναπτυξιακή της προοπτική αποκτά ιδιαίτερη σημασία. Απέναντι στις προκλήσεις των προηγούμενων ετών, η Κύπρος απέδειξε ότι διαθέτει αυτή τη δυνατότητα, επιλέγοντας να μετατρέψει τις δυσκολίες σε ευκαιρίες. Σε αυτό το περιβάλλον, ο τομέας της ανάπτυξης ακινήτων συνεχίζει να αποτελεί σταθερό πυλώνα ευημερίας, ανάπτυξης και προόδου, συμβάλλοντας ουσιαστικά στο ΑΕΠ, στη δημιουργία θέσεων εργασίας, στην προσέλκυση επενδύσεων και στη διαμόρφωση της σύγχρονης εικόνας της χώρας μας. Παρά τις προκλήσεις, ο κλάδος παραμένει κινητήρια δύναμη για την Κύπρο, ενώ ο Σύνδεσμος Ανάπτυξης Ακινήτων διαδραματίζει ενεργό και υπεύθυνο ρόλο στη διαμόρφωση ενός βιώσιμου και ανταγωνιστικού τομέα, προς όφελος της χώρας και των πολιτών.

Λίγο πριν την έλευση του νέου έτους, ο Σύνδεσμός μας επανακαθόρισε τους

στόχους και τις προτεραιότητές του. Στο πλαίσιο της Ετήσιας Γενικής Συνέλευσης, που πραγματοποιήθηκε παρουσία του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας και του υπουργού Εσωτερικών, αναπτύξαμε το όραμά μας για το αύριο και υπογραμμίσαμε τη σημασία της συνεργασίας και του διαλόγου ως βασικών προϋποθέσεων για την επίτευξη των κοινών μας στόχων. Το στεγαστικό πρόβλημα αποτελεί σήμερα τη σημαντικότερη κοινωνική πρόκληση που καλείται να αντιμετωπίσει η κυπριακή κοινωνία και η αντιμετώπισή του δεν θα μπορούσε παρά να βρίσκεται στις προτεραιότητες του Συνδέσμου μας για το 2026. Το έχουμε τονίσει πολλές φορές: δεν μπορεί να υπάρξει πραγματική πρόοδος όταν οι νέοι άνθρωποι δυσκολεύονται να αποκτήσουν το δικό τους σπίτι και όταν ολόένα και περισσότερες οικογένειες βλέπουν το κόστος στέγασης να περιορίζει τις επιλογές και τις προοπτικές τους. Η κατοικία αποτελεί βασικό πυλώνα ασφάλειας και σταθερότητας και η αντιμετώπιση του προβλήματος

απαιτεί στρατηγικό σχεδιασμό και ουσιαστική συνεργασία μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Ο Σύνδεσμος Ανάπτυξης Ακινήτων στηρίζει τις πρωτοβουλίες του Υπουργείου Εσωτερικών για την ενίσχυση της προσιτής κατοικίας, την επιτάχυνση των αδειοδοτήσεων και την εφαρμογή στοχευμένων στεγαστικών κινήτρων. Παράλληλα, ιδιαίτερης σημασίας είναι και η ανάδειξη του στεγαστικού ζητήματος σε ευρωπαϊκό επίπεδο, στο πλαίσιο της επικείμενης Προεδρίας της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Σε μια περίοδο κατά την οποία η στεγαστική κρίση αποτελεί κοινή πρόκληση για ολόκληρη την Ευρώπη, η χώρα μας μπορεί, με ισχυρή πολιτική βούληση, να συμβάλει ουσιαστικά στη διαμόρφωση λύσεων. Η θεσμοθέτηση του επαγγέλματος Επιχειρηματία Ανάπτυξης Γης αποτελεί ένα από τα πλέον ουσιαστικά ζητήματα που θα απασχολήσουν τον Σύνδεσμό μας και το 2026. Η πρωτοβουλία αυτή αποτυπώνει το πρότυπο του κλάδου που θέλουμε

να οικοδομήσουμε. Η θεσμοθέτηση στοχεύει πρωτίτως στην προστασία των αγοραστών, διασφαλίζοντας ότι κάθε συναλλαγή βασίζεται στην ασφάλεια και την εμπιστοσύνη. Παράλληλα, θέτει σαφή όρια και ευθύνες, περιορίζοντας τις γκρίζες ζώνες και ενισχύοντας τη διαφάνεια στη λειτουργία της αγοράς. Ιδιαίτερη σημασία έχει και η ενίσχυση της διεθνούς αξιοπιστίας της Κύπρου, καθώς οι επενδυτές θα γνωρίζουν ότι τα έργα υλοποιούνται από αδειοδοτημένους, πιστοποιημένους και επαγγελματικά επαρκείς φορείς. Ταυτόχρονα, ενδυναμώνεται ο υγιής ανταγωνισμός και αναβαθμίζεται το ίδιο το επάγγελμα, το οποίο αποκτά θεσμικό πλαίσιο, κύρος και υψηλές προδιαγραφές λειτουργίας. Η προσπάθεια αυτή αφορά την εικόνα της χώρας, το επενδυτικό της προφίλ και το μέλλον της οικονομίας μας. Μέσα από ουσιαστική συνεργασία με το Υπουργείο Εσωτερικών και τους αρμόδιους θεσμούς, είμαστε βέβαιοι ότι το τελικό αποτέλεσμα θα αποτελέσει ένα σύγχρονο και αξιόπιστο θεσμικό εργα-

λείο, που θα σηματοδοτήσει μια νέα εποχή διαφάνειας και επαγγελματισμού. Η βιώσιμη ανάπτυξη είναι μία ακόμη στρατηγική προτεραιότητα για τον κλάδο της ανάπτυξης ακινήτων. Στόχος μας είναι να δημιουργούμε πόλεις πιο πράσινες, πιο λειτουργικές και πιο ανθρώπινες, παραδίδοντας έργα που σέβονται το περιβάλλον, αναβαθμίζουν την αισθητική, ενισχύουν την κυπριακή οικονομία και βελτιώνουν ουσιαστικά την καθημερινότητα των πολιτών. Οι επαγγελματίες του κλάδου έχουν ήδη κάνει σημαντικά βήματα προς αυτή την κατεύθυνση, εφαρμόζοντας πράσινες τεχνολογίες, επενδύοντας σε Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και αξιοποιώντας έξυπνα συστήματα, την τεχνητή νοημοσύνη και καινοτόμες λύσεις. Η «πράσινη μετάβαση» είναι ήδη εδώ και ο κλάδος μας είναι έτοιμος να συμβάλει ενεργά σε αυτή την προσπάθεια. Σε αυτή τη διαδρομή, η συμβολή του κράτους είναι καθοριστική, καθώς πολιτικές που ενθαρρύνουν τις βιώσι-

μες αναπτύξεις και διαμορφώνουν ένα θεσμικό πλαίσιο που επιβραβεύει την υπευθυνότητα μπορούν να ανοίξουν νέους δρόμους προς ένα πιο βιώσιμο αύριο. Το μέλλον του τομέα της ανάπτυξης ακινήτων απαιτεί καθαρό όραμα, υπευθυνότητα, τόλμη και συλλογική προσπάθεια. Η ανάπτυξη της χώρας μας οφείλει να υπηρετεί την πρόοδο και την ευημερία, να βελτιώνει την ποιότητα ζωής των πολιτών και να δημιουργεί σταθερές προοπτικές για ένα καλύτερο αύριο. Με έμφαση στην προσιτή στέγαση και τη βιώσιμη ανάπτυξη, ο Σύνδεσμός μας συνεχίζει να εργάζεται για έναν κλάδο που συμβάλλει στη δημιουργία σύγχρονων, λειτουργικών και ανθρώπινων πόλεων. Θέτουμε σήμερα τις βάσεις για μια ανάπτυξη με διάρκεια και ουσία, που ανταποκρίνεται στις ανάγκες της κοινωνίας και ενισχύει την προοπτική της Κύπρου.

Ο κ. Γιάννης Μισιρλής είναι πρόεδρος του Συνδέσμου Ανάπτυξης Ακινήτων

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Μπορεί το 2025 η Κύπρος να μην βγίκε στις αγορές, αλλά μάλλον κράτησε την όρεξη της για το 2026, αφού από ναυρίς θα προχωρήσει σε έξοδο. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», το Γραφείο Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους ήδη κάνει τις απαραίτητες προετοιμασίες για έξοδο στις αγορές. Το ομόλογο με το οποίο θα βγει θα είναι για δανεισμό 1 δισεκατομμυρίου ευρώ και δεν αποκλείεται να δούμε να βγαίνει η χώρα ακόμα και μέσα στον Ιανουάριο. Το κλίμα στις αγορές στο παρόν στάδιο είναι ευνοϊκό και το μήνυμα που λαμβάνει η «Κ» από το Υπουργείο Οικονομικών, είναι ότι υπάρχει πρόθεση να βγει η Κύπρος για έκδοση χρέους «το συντομότερο με τον νέο χρόνο».

Η Κύπρος αναμένεται να βγει στις αγορές με ισχυρή θέση, καθώς έχει υψηλή πιστοληπτική αξιολόγηση από τους Οίκους Αξιολόγησης. Και οι τέσσερις την έχουν στην πρώτη (Α) κατηγορία, με τον DBRS να έχει θέσει το μακροπρόθεσμο χρέος της χώρας στο Α με σταθερή την προοπτική, ο Fitch στο Α- με θετική την προοπτική, ο Moody's στο Α3 με σταθερή την προοπτική και ο Standard and Poor's στο Α- με θετική την προοπτική. Σύμφωνα με το Υπουργείο Οικονομικών, η περίοδος εφαρμογής της στρατηγικής 2026-2028 χαρακτηρίζεται από διαχειρίσιμες χρηματοδοτικές ανάγκες, παρά την παγκόσμια αβεβαιότητα. Πιο συγκεκριμένα, οι χρηματοδοτικές ανάγκες ως ποσοστό του ΑΕΠ προβλέπεται να προσεγγίσουν το 2,6% το 2026, 3,2% το 2027 και 4,6% το 2028. Σύμφωνα πα-

Σύμφωνα με το Υπουργείο Οικονομικών, η περίοδος εφαρμογής της στρατηγικής 2026-2028 χαρακτηρίζεται από διαχειρίσιμες χρηματοδοτικές ανάγκες, παρά την παγκόσμια αβεβαιότητα.

ντως με τις ακαθάριστες χρηματοδοτικές ανάγκες κεντρικής κυβέρνησης, η λήξη χρέους του 2026 φτάνει τα 2,29 δισ. ευρώ.

Έχει τεθεί ως στόχος ότι το 75% κατά μέσο όρο των ακαθάριστων χρηματοδοτικών αναγκών για τη χρονική περίοδο 2026-2028 θα προέρχεται από εξωτερικές πηγές, εκ των οποίων η πλειονότητα θα αφορά εκδόσεις ομολόγων EMTN στη διεθνή αγορά.

Σύμφωνα με τη Μεσοπρόθεσμη Στρατηγική Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους 2026-2028, τα Ευρωπαϊκά Μεσοπρόθεσμα Ομόλογα (EMTN) θα συνεχίσουν να είναι η κύρια πηγή δανεισμού για την κάλυψη των χρηματοδοτικών αναγκών του κράτους, σύμφωνα με το πλαίσιο της στρατηγικής 2026-2028, για στρατηγικούς κυρίως λόγους. Συγκεκριμένα, μέσω τους, προσφέρεται η δυνατότητα στους εκδότες να μπορούν να προσελκύουν επενδυτές πέρα από την εγχώρια αγορά και μέσω της διεθνούς αγοράς, διευρύνοντας έτσι την επενδυτική βάση τόσο σε μέγεθος όσο και γεωγραφικά

και ανά κατηγορία επενδυτή. Επιπλέον, οι εκδότες συνήθως επιτυγχάνουν χαμηλότερο κόστος δανεισμού μέσω εξωτερικών πηγών. Σημειώνεται ότι τα ομόλογα αυτά εκδίδονται μέσω του προγράμματος Euro Medium Term Note (EMTN), προς όφελος της ΚΔ, διέπονται από το Αγγλικό Δίκαιο και είναι εισηγμένα στο Χρηματιστήριο του Λονδίνου. Το σύστημα που χρησιμοποιείται για την εκκαθάρισή τους παρέχεται μέσω των αποθετηρίων Euroclear / Clearstream.

Δεν χρειάστηκε το 2025

Κατά την περίοδο Ιανουαρίου - Αυγούστου 2025, η Μεσοπρόθεσμη Στρατηγική 2025-2027 υλοποιήθηκε μέσα σε ένα ευάλωτο οικονομικό περιβάλλον που διακατέχτο από αβεβαιότητα εξαιτίας των γεωπολιτικών συγκρούσεων που είναι σε εξέλιξη στη γύρω περιοχή. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, το ΓΔΔΧ συνέχισε να επιδιώκει την επίτευξη των στόχων που έθεσε, μέσω της άντλησης κεφαλαίων τόσο από εσωτερικές όσο και

από εξωτερικές πηγές χρηματοδότησης, υλοποιώντας το Ετήσιο Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα που εγκρίθηκε τον Νοέμβριο του 2024. Το ΓΔΔΧ κατάφερε να ανταποκριθεί έγκαιρα σε όλες τις χρηματοδοτικές απαιτήσεις, εν μέσω της υψηλής αβεβαιότητας εξαιτίας της συνεχιζόμενης πολεμικής κρίσης, τόσο στη Μέση Ανατολή (Ισραήλ - Παλαιστίνη - Ιράν) όσο και ανάμεσα σε Ρωσία - Ουκρανία, και των νέων πολιτικών της κυβέρνησης των ΗΠΑ, όπως η νέα δασμολογική πολι-

Ετοιμάζεται για έξοδο 1 δισ. στις αγορές η Κύπρος

Μπορεί να προχωρήσει ακόμα και τον Ιανουάριο με ομόλογο η χώρα – Ευνοϊκό το κλίμα στις αγορές

Έχει τεθεί ως στόχος ότι το 75% κατά μέσο όρο των ακαθάριστων χρηματοδοτικών αναγκών για τη χρονική περίοδο 2026-2028 θα προέρχεται από εξωτερικές πηγές.

Εντός 2026 το έργο της αποκρατικοποίησης ΧΑΚ

Ο Γενικός Δείκτης Τιμών του ΧΑΚ κατέγραψε μία θετική μεταβολή της τάξης του 27,29%, σε σύγκριση με το 2024

Τη θέση ότι το έργο της αποκρατικοποίησης προβλέπεται να προχωρήσει εντός του 2026, με την επιλογή του στρατηγικού επενδυτή και συνομολόγηση συμφωνίας του με το κράτος, ως ο ιδιοκτήτης σήμερα του ΧΑΚ, τονίζει ο πρόεδρος του Συμβουλίου του ΧΑΚ, Μαρίνος Χριστοδουλίδης, σε δήλωσή του για την πορεία της χρηματιστηριακής αγοράς του ΧΑΚ κατά το 2025, τις πρωτοβουλίες/ αναπτυξιακή πορεία του Χρηματιστηρίου, καθώς και για τη σημασία του Χρηματιστηρίου στην εταιρική και οικονομική ανάπτυξη των επιχειρήσεων και της κυπριακής οικονομίας ευρύτερα.

Στην καθιερωμένη του δήλωση κάθε τέλος της χρονιάς, ο κ. Μαρίνος Χριστοδουλίδης αναφέρει ότι κλείνει ακόμη μία σημαντική χρονιά, το 2025, κατά την

Η μέση ημερήσια συναλλακτική δραστηριότητα το 2025 ανήλθε σε €699 χιλ., στοιχείο που αποτυπώνει και τη σταδιακή ενίσχυση της ρευστότητας της αγοράς.

οποία το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου συνέχισε τη σταθερά ανοδική κατά τα τελευταία χρόνια πορεία του, καταγράφοντας αξιόλογη δραστηριότητα, ως επίσης και αυξημένο επενδυτικό ενδιαφέρον, μέσα σ' ένα αρκετά μεταβαλλόμενο περιβάλλον που διεθνώς χαρακτηρίζεται από οικονομικές προκλήσεις, αστάθεια, καθώς και ευκαιρίες ανάπτυξης.

Επισημαίνει πως, κομβικής σημασίας κατά το 2025, ήταν η επιτέλεση ουσιαστικής πρόδοσης στο σημαντικό έργο της αποκρατικοποίησης του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου. Στο έργο αυτό, όπως αναφέρει, δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση για την υλοποίηση επιμέρους πτυχών του, αφού θεωρείται ως μία ικανή συνθήκη για να θέσει τη χρηματιστηριακή αγορά μας σε νέα διάσταση μελλοντικά, καθώς και για να βοηθήσει με ουσιαστικό τρόπο τις επιχειρήσεις και την οικονομία μας, για να αναπτυχθούν περαιτέρω. Κατά το 2025, υποβλήθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώ-

πων το Νομοσχέδιο για την Αποκρατικοποίηση του ΧΑΚ, μετά από τη διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης η οποία προηγήθηκε. Στην κοινοβουλευτική συζήτηση που έγινε, επισημάνθηκε η ανάγκη διασποής και ποιοτικών κριτηρίων για τη διαδικασία επιλογής του στρατηγικού επενδυτή, ώστε να εξασφαλιστεί ότι ο νέος στρατηγικός επενδυτής αγοραστής - Χρηματιστήριο, θα διαθέτει επαρκή τεχνονγνωσία, εμπειρία, διοικητική επάρκεια και επαρκές επιχειρηματικό σχέδιο, για να συμβάλει ουσιαστικά στην πραγμάτωση των στόχων που τίθενται με το έργο αυτό. Το έργο της αποκρατικοποίησης προβλέπεται να προχωρήσει εντός του 2026, με την επιλογή του στρατηγικού επενδυτή και συνομολόγηση συμφωνίας του με το κράτος, ως ο ιδιοκτήτης σήμερα του ΧΑΚ.

Σχεδόν 30% πάνω

Παρουσιάζοντας κάποια στατιστικά δεδομένα, σημειώνει ότι μέχρι τις 29 Δε-

κεμβρίου του 2025, ο Γενικός Δείκτης Τιμών του ΧΑΚ κατέγραψε μία θετική μεταβολή της τάξης του 27,29%, σε σύγκριση με την τιμή του Γενικού Δείκτη στις 31 Δεκεμβρίου 2024. Η μέση ημερήσια συναλλακτική δραστηριότητα ανήλθε σε €699 χιλ., στοιχείο που αποτυπώνει και τη σταδιακή ενίσχυση της ρευστότητας της αγοράς.

Σημαντική ήταν κατά τον πρόεδρο του ΧΑΚ και η αύξηση της συνολικής κεφαλαιοποίησης του Χρηματιστηρίου κατά τα τελευταία χρόνια, όπου αυτή διαμορφώθηκε στα €37,5 δισ., με τη συμμετοχή των επενδυτών από το εξωτερικό στην κεφαλαιοποίηση των εισηγμένων εταιρειών του ΧΑΚ, να ανέρχεται στο 38,03% επί της συνολικής κεφαλαιοποίησής του. Στη σημαντική αύξηση της κεφαλαιοποίησης συνέβαλαν σε ουσιαστικό βαθμό και η εισαγωγή σε παράλληλη διαπραγμάτευση και στο ΧΑΚ κατά το 2024 των Ευρωπαϊκών Ομολόγων της Κυπριακής

Δημοκρατίας (EMTN's), καθώς και η εισαγωγή της Τράπεζας Eurobank Α.Ε. σε παράλληλη διαπραγμάτευση και στο ΧΑΚ από τις 19/12/25.

Παράλληλα, καταγράφηκε και αξιόλογη δραστηριότητα από τα μέλη που δραστηριοποιούνται εξ αποστάσεως στο ΧΑΚ, των οποίων η συμμετοχή στην ημερήσια συναλλακτική δραστηριότητα ανήλθε περίπου στο 10%.

«Τα πιο πάνω στατιστικά δεδομένα για το 2025, αντανακλούν, μεταξύ άλλων, στη βελτιωμένη κερδοφορία και προοπτικές αριθμού εισηγμένων εταιρειών στο ΧΑΚ, στη συνεχιζόμενη προσπάθεια αναβάθμισης της εταιρικής διακυβέρνησής τους, καθώς και τη συνολική θετική εικόνα της κυπριακής οικονομίας, όπως αυτή καταγράφεται μέσα και από τις πρόσφατες αξιολογήσεις αριθμού διεθνών οίκων πιστοληπτικής αξιολόγησης, που δείχνουν ότι η κυπριακή οικονομία, παρόλους τους κραδασμούς από τις αρνητικές εξωγενείς

τική. Ταυτόχρονα, τα εκδοθέντα ποσά και η λήξη χρέους, εξαιρουμένου του χρέους που εκδόθηκε και έληξε εντός του ίδιου έτους, διατηρήθηκαν πολύ πιο κάτω από το ανώτερο εγκεκριμένο ποσό χρηματοδότησης του Ετήσιου Χρηματοδοτικού Προγράμματος.

Κατά τη διάρκεια του έτους 2025 και λαμβάνοντας υπόψη τις αναθεωρημένες δημοσιονομικές προβλέψεις του Υπουργείου Οικονομικών, οι οποίες ήταν καλύτερες από τις αρχικές προβλέψεις σε συνδυασμό με τα ισχυρά ταμειακά αποθέματα, αποφασίστηκε η αναθεώρηση του Ετήσιου Χρηματοδοτικού Προγράμματος. Το αναθεωρημένο ΕΧΠ, που ανακοινώθηκε τον Μάιο του 2025, προέβλεπε ανώτατο εγκεκριμένο ετήσιο ποσό δανεισμού μέχρι 0,36 δισ. ευρώ, με την πλειονότητα της χρηματοδότησης να προέρχεται μέσω δανεισμού από υπερεθνικούς οργανισμούς.

Ποιους ελκύει η Κύπρος

Η κατανομή των επενδυτών ανά τύπο επενδυτή παρουσιάζει σημαντική βελτίωση τα τελευταία χρόνια, σύμφωνα με το Υπουργείο Οικονομικών, λόγω, μεταξύ άλλων, και της βελτίωσης της πιστοληπτικής ικανότητας της Κ.Δ. από τις συνεχείς αναβαθμίσεις από όλους τους οίκους. Το αυξημένο μερίδιο των Ταμείων Αντιστάθμισης Κεφαλαίων στην έκδοση Απριλίου 2020 ακολούθησε σημαντική συρρίκνωση.

Έτσι, η πλειοψηφία των επενδυτών στις εκδόσεις ομολόγων, με βάση την τελική κατανομή στην πρωτογενή αγορά, προέρχεται από τους Διαχειριστές Ταμείων και Αμοιβαίων Κεφαλαίων και τις Τράπεζες / Ιδιωτικές Τράπεζες. Στην τελευταία έκδοση EMTN, η πλειοψηφία των επενδυτών ήταν και πάλι Διαχειριστές Ταμείων και Αμοιβαίων Κεφαλαίων (58%), οι Τράπεζες / Ιδιωτικές Τράπεζες (27%) ακολουθούμενες από Ασφαλιστικά / Συνταξιοδοτικά Ταμεία (6%) και τις Κεντρικές Τράπεζες / κρατικά ιδρύματα και οντότητες (5%).

Η κατά γεωγραφική περιοχή κατανομή των επενδυτών, παρουσιάζει μια πιο ισορροπημένη κατανομή μεταξύ επενδυτών από το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ευρώπη. Παρόλα αυτά, οι επενδυτές από το Ηνωμένο Βασίλειο εξακολουθούν σε κάθε έκδοση να διαδραματίζουν πρωτεύοντα και σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του βιβλίου προσφορών. Συμπερασματικά, σε όλες τις τελευταίες εκδόσεις έχει επιτευχθεί η διεύρυνση της γεωγραφικής κατανομής των επενδυτών σε όλη την Ευρώπη, με τους Κύπριους επενδυτές να κατέχουν σημαντικό μερίδιο στην τελική κατανομή. Στην τελευταία έκδοση, η πλειονότητα των διεθνών επενδυτών προερχόταν από το Ηνωμένο Βασίλειο (31%) και το σύμπλεγμα χωρών Γερμανίας / Αυστρίας / Ελβετίας (12%) ενώ σε Κύπριους επενδυτές αποδόθηκε μερίδιο 20%. Σημειώνεται, επίσης, ότι υπήρξε πλήθος προσφορών από νέους επενδυτές, αντανακλώντας την ολοένα και μεγαλύτερη σημασία της καλής φήμης των κυπριακών ομολόγων, καθώς και το μεγάλο επενδυτικό ενδιαφέρον που είναι έκδηλο σε κάθε έκδοση.

και γεωπολιτικές συνθήκες, επιδεικνύει μία αξιόλογη ανθεκτικότητα, καθώς και προοπτική», σχολιάζει.

Αγορά ηλεκτρισμού

Σε σχέση με τον τομέα της Ενέργειας, ο κ. Χριστοδουλίδης αναφέρει ότι, κατά το 2025, το ΧΑΚ προχώρησε στην ανάληψη της εκκαθάρισης των συναλλαγών στην ανταγωνιστική αγορά ηλεκτρισμού από την έναρξη λειτουργίας της – 2 Οκτωβρίου 2025, σε στενή συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς της αγοράς ηλεκτρισμού και κυρίως τον Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου (ΔΣΜΚ) και με τους συνεργάτες του ΧΑΚ στον τομέα αυτό (Χρηματιστήριο Αθηνών, Ελληνικό Χρηματιστήριο Ενέργειας).

Ο πρόεδρος του Συμβουλίου του ΧΑΚ επισημαίνει πως «η Κύπρος διαθέτει πάρα πολύ αξιόλογες και δυναμικές επιχειρήσεις, από ένα ευρύ φάσμα επιχειρηματικής δραστηριότητας, οι οποίες δεν είναι ακόμη εισηγμένες στο ΧΑΚ», προσθέτοντας ότι «αυτές θα μπορούσαν να αναπτυχθούν περαιτέρω επιχειρηματικά μέσω του Χρηματιστηρίου».

Επιπρόσθετα, τονίζει ότι «θα πρέπει να δοθεί έμφαση για την ανάπτυξη της αγοράς εταιρικών ομολόγων μέσω του Χρηματιστηρίου, προς χρηματοδότηση έργων του ιδιωτικού τομέα, καθώς και των ομολόγων που θα μπορούσαν να εκδίδονται από ημικρατικούς οργανισμούς για ενίσχυση της ρευστότητάς τους, ενώ είναι επιβεβλημένο να αναπτυχθεί περαιτέρω και η δευτερογενής αγορά κρατικών ομολόγων στο ΧΑΚ, μέσω και της υιοθέτησης εισηγήσεων του Χρηματιστηρίου για την έκδοση εργαζομένων εκδόσεων κρατικών ομολόγων που να απευθύνονται σε ευρύ φάσμα ιδιωτών επενδυτών».

Καταληκτικά, ο Μαρίνος Χριστοδουλίδης αναφέρει ότι «το 2025 αποτέλεσε ακόμη ένα σημαντικό έτος στρατηγικής προετοιμασίας και ενίσχυσης για το ΧΑΚ, για τη μελλοντική ανάπτυξή του», προσθέτοντας ότι «το ΧΑΚ θα συνεχίσει και τα επόμενα χρόνια να επιτελεί με συνέπεια τον ρόλο του, στηρίζοντας τις επιχειρήσεις και την κυπριακή οικονομία».

Επιμέλεια: ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

Οι μεγάλες προκλήσεις για την Ε.Ε. το 2026

Από το Ουκρανικό μέχρι τη νέα σχέση Ε.Ε.-ΗΠΑ, τις πολλαπλές οικονομικές προκλήσεις και την τεχνητή νοημοσύνη

Οι εμπορικές εντάσεις μεταξύ της Κίνας και της Ε.Ε. που αυξάνονται εδώ και αρκετά χρόνια, κορυφώθηκαν το 2025.

Καθώς η χρονιά πλησιάζει προς το τέλος, η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα 27 κράτη-μέλη της φέρνουν στη μνήμη 12 μήνες ταραχώδους γεωπολιτικής και διαμόρφωσης πολιτικής. Από τον πόλεμο στην Ουκρανία μέχρι τις τεταμένες διατλαντικές σχέσεις, μερικές μεγάλες προκλήσεις που βρίσκονται πίσω από δημόσιες συζητήσεις ήρθαν για να μείνουν.

Οι προκλήσεις είναι μεγάλες για το 2026 καθώς ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας δεν δείχνει να μειώνεται σε ένταση, η Ε.Ε. βρίσκεται σε μια σχέση με τις Ηνωμένες Πολιτείες που δεν έχει προηγούμενο, η Ένωση πασχίζει να κρατήσει την οικονομία σε κατόρθωση επιβίωσης, ενώ η τεχνολογία συνεχίζει να αναπτύσσεται ραγδαία.

Η προοπτική πολέμου με τη Ρωσία προκάλεσε την ανάγκη για επανεξοπλισμό των ευρωπαϊκών χωρών, αλλάζοντας κατεύθυνση προτεραιοτήτων από την πράσινη μετάβαση προς αυξημένες δαπάνες για την άμυνα.

Η Ε.Ε. επιδιώκει να συνεχίσει την προσπάθειά της για απλοποίηση των ρυθμιστικών κανόνων της προς όφελος του ανταγωνισμού.

Παρατηρητές και επικριτές φοβούνται ωστόσο πως σημαντικά εγχειρίδια –όπως οι πρωτοποριακοί νόμοι για το κλίμα και η ψηφιακή ρύθμιση– μπορεί να διαταράξουν και άλλο το πλαίσιο εν μέσω πίεσης από κράτη-μέλη και από την άλλη πλευρά του Ατλαντικού.

Ουκρανία: Η Ε.Ε. συμφωνεί για τη χρηματοδότησή της

Ο Ουκρανός πρόεδρος, Βολοντίμιρ Ζελένσκι, δήλωσε στα μέσα Δεκεμβρίου πως η Ρωσία ετοιμάζεται να ξεκινήσει ένα νέο

Η προοπτική πολέμου με τη Ρωσία προκάλεσε την ανάγκη για επανεξοπλισμό των ευρωπαϊκών χωρών, αλλάζοντας κατεύθυνση προτεραιοτήτων από την πράσινη μετάβαση προς αυξημένες δαπάνες για την άμυνα.

«έτος πολέμου» εναντίον της χώρας του το 2026, αφότου ο ομόλογός του Βλαντίμιρ Πούτιν δήλωσε πως η Μόσχα θα επιτύχει «οπωδήποτε» τους στόχους της.

Τα στρατηγικά της Μόσχας προχωρούν σταθερά στο ανατολικό μέτωπο τους τελευταίους μήνες, με τον Πούτιν να χαιρετίζει στις 19 Δεκεμβρίου τα εδαφικά κέρδη του ρωσικού στρατού – και να απειλεί με περισσότερα τις εβδομάδες που θα ακολουθήσουν.

Την Πέμπτη, 18 Δεκεμβρίου, οι γέγες της Ε.Ε. συμφώνησαν να δώσουν στην Ουκρανία 90 δισ. ευρώ για τα έτη 2026 και 2027 προκειμένου να χρηματοδοτήσει την άμυνά της εναντίον της Ρωσίας. Χωρίς τη νέα χρηματοδότηση, η Ουκρανία κινδύνευε να παρουσιάσει έλλειμμα 45 έως 50 δισ. ευρώ την επόμενη χρονιά και να χρειαζόταν να μειώσει τη στρατιωτική παραγωγή της, δηλώνει ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Αντόνιο Κόστα.

Η Ε.Ε. έχει παραμερίσει στις συνομιλίες με τη Ρωσία για τον τερματισμό του πολέμου, με τον πρόεδρο των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ να συντονίζει τις προσπάθειες προκειμένου να φέρει στο τραπέζι το Κίεβο και τη Μόσχα. Τον Νοέμβριο, η Ουάσινγκτον αφινίδισε την Ουκρανία και τους Ευρωπαίους συμμάχους παρουσιάζοντας ένα σχέδιο 28 σημείων για το τέλος του πολέμου που θεωρήθηκε ευρέως ως υποχώρηση στις βασικές απαιτήσεις του Κρεμλίνου, το οποίο έκτοτε έχει αναδιατυπωθεί έπειτα από ουκρανική και ευρωπαϊκή ανάμιξη.

Ωστόσο, η προοπτική απειθείας συνομιλιών ανάμεσα στην Ευρώπη και τη Ρωσία έχει τώρα αρχίσει να διαφαίνεται. Ο εκπρόσωπος του Κρεμλίνου, Ντμίτρι Πεσκοφ, δήλωσε πως ο Πούτιν «εξέφρασε ετοιμότητα να εμπλακεί σε διάλογο» με τον Γάλλο ομόλογό του Εμανουέλ Μακρόν, σε συνέντευξη που μετέδωσε στις 21 Δεκεμβρίου το κρατικό πρακτορείο ειδήσεων RIA Novosti.

Η γαλλική προεδρία κατά συνέπεια χαιρέτισε το ότι ο Πούτιν είναι έτοιμος να μιλήσει με τον Μακρόν, αφότου ο Γάλλος πρόεδρος είπε πως η Ευρώπη θα πρέπει να τείνει το χέρι προς τη Ρωσία και πάλι για τον τερματισμό του πολέμου παρά να αφήνει τις ΗΠΑ να παίρνουν μόνες τους το προβάδισμα.

Στις 21 Δεκεμβρίου, το Κρεμλίνο αρνήθηκε, ωστόσο, ότι είναι πιθανές τριμερείς συνομιλίες ανάμεσα στην Ουκρανία, τη Ρωσία και τις Ηνωμένες Πολιτείες, καθώς Ουκρανοί και Ευρωπαίοι διπλωμάτες βρίσκονταν στο Μαϊάμι για ξεχωριστές συνομιλίες με τις ΗΠΑ.

Η ΕΕ –και ιδιαίτερα κράτη μέλη στην ανατολική πλευρά της, όπως η Πολωνία– περιμένουν επίσης περαιτέρω δοκιμασίες στην αντοχή της σε υβριδική πίεση, περιλαμβανομένης παραπληροφόρησης, κυβερνοεπιθέσεων και πιθανών ενεργειών δολιοφθοράς.

Δυτικές υπηρεσίες ασφαλείας επιρρίπτουν στη Ρωσία την ευθύνη για σειρά πτήσεων μη επανδρωμένων εναέριων οχημάτων (drones), ενεργειών δολιοφθοράς, κυβερνοεπιθέσεων και διαδικτυακών εκστρατειών παραπληροφόρησης στην Ευρώπη, που έχουν κλιμακωθεί μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία το 2022.

Ο επικεφαλής της γερμανικής υπηρεσίας πληροφοριών προειδοποίησε στις αρχές Δεκεμβρίου ότι η Ρωσία μπορεί να εντείνει εκστρατείες δολιοφθοράς, κυβερνοεπιθέσεων και παραπληροφόρησης στο διαδίκτυο την επόμενη χρονιά όταν η μεγαλύτερη οικονομία της Ε.Ε., που είναι ισχυρός υπερασπιστής της Ουκρανίας, θα διεξάγει αρκετές περιφερειακές εκλογικές αναμετρήσεις.

Την επόμενη χρονιά θα διεξαχθούν στη Γερμανία εκλογές σε πέντε κρατίδια, μεταξύ των οποίων στην πρώην Ανατολική Γερμανία, όπου το ακροδεξιό και φιλικό προς τη Μόσχα κόμμα Εναλλακτική για τη Γερμανία (AfD) ελπίζει να εξασφαλίσει πάλι περισσότερη υποστήριξη.

Ούτε εμπόριο, ούτε κέρδος

Οι εμπορικές σχέσεις της Ε.Ε. με σημαντικούς εταίρους μεταβλήθηκαν επίσης φέτος, καθώς οι σχέσεις με τις Ηνωμένες Πολιτείες, την Κίνα και η προοπτική εμπορικής συμφωνίας με χώρες στη Νότια Αμερική παραμένουν σημαντικά «αγκάθια».

Η πρόβλεψη για το 2026: Αν οι τρέχουσες προβολές επιβεβαιωθούν, το παγκόσμιο εμπόριο το 2025 θα υπερβεί τα 35 τρισεκατομμύρια δολάρια, σύμφωνα με τα Ηνωμένα Έθνη. Πρόκειται για αύξηση περίπου 2,2 τρισ. δολαρίων –περίπου

7%– σε σύγκριση με το 2024, ανέφερε στην τελική επικαιροποίησή του για τη χρονιά που τελειώνει.

Όμως η προοπτική για το 2026 είναι πιο συγκρατημένη, ανέφεραν τα Ηνωμένα Έθνη στις αρχές Δεκεμβρίου. Τον Νοέμβριο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δήλωσε επίσης πως η οικονομία της Ευρώζωνς θα αναπτυχθεί με χαμηλότερους ρυθμούς από τους αναμενόμενους την επόμενη χρονιά, καθώς οι κίνδυνοι από το διεθνές εμπόριο και τις γεωπολιτικές εντάσεις βαθαίνουν στην περιοχή του ενιαίου νομισματός.

Αφότου επέστρεψε στον Λευκό Οίκο τον Ιανουάριο, ο πρόεδρος των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ έχει εξαπολύσει για παράδειγμα κύματα νέων δασμών σε εισαγωγές αγαθών στις Ηνωμένες Πολιτείες. Η κυβέρνηση του έχει επιβάλει βασικό δασμό 10% σε όλες τις χώρες από τον Απρίλιο, με πολύ υψηλότερα ποσοστά για ορισμένες οικονομίες.

Στην προσπάθεια να αποτρέψει έναν ολοκληρωτικό εμπορικό πόλεμο, ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν και ο Τραμπ κατέληξαν τον Ιούλιο σε συμφωνία που προβλέπει δασμούς 15% για τις περισσότερες εξαγωγές της Ε.Ε., μεταξύ των οποίων αυτοκίνητα, ημιαγωγοί, φαρμακευτικά ή φυλκία.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προβλέπει 1,2% ανάπτυξη στην Ευρώζωνη το 2026, από 1,4% που ήταν η προηγούμενη πρόβλεψη. Για το σύνολο των «27», οι Βρυξέλλες προβλέπουν ανάπτυξη 1,4% το 2026, ελαφρώς χαμηλότερη σε σχέση με την προηγούμενη πρόβλεψη, τον Μάιο, για ανάπτυξη 1,5%.

Τα στοιχεία της Ε.Ε. βασίζονται στην εφαρμογή των δασμών όπως έχει συμφωνηθεί. Η Επιτροπή δήλωσε πως η οικονομία της Ευρώζωνς ήταν πιο ανθεκτική φέτος παρά την αναταραχή που προκάλεσαν οι δασμοί του Τραμπ.

Η οικογένεια της Ευρώζωνς διευρύνεται: Η Ευρώζωνη θα καλωσορίσει ένα νέο μέλος. Την 1η Ιανουαρίου, η Βουλγαρία θα ενταχθεί στον χώρο του ενιαίου νομισματός, σε ένα ορόσημο για την ολοκλήρωση της Ε.Ε., παρά το γεγονός ότι υπάρχει κάποια εναντίωση στο εσωτερικό.

Το αυτοαποκαλούμενο «μοναδικό πατριωτικό κόμμα στην Βουλγαρία» Vazrazhdane έχει οργανώσει διαδηλώ-

σεις κατά της υιοθέτησης του ευρώ, υποστηρίζοντας πως θα υπονομεύσει την εθνική κυριαρχία και θα πλήσει το βιοτικό επίπεδο. Εκπρόσωπος της Επιτροπής επιβεβαίωσε ωστόσο πως οι αποφάσεις που αφορούν την ένταξη της Βουλγαρίας στην Ευρώζωνη είναι οριστικές και δεν μπορούν να ανατραπούν μέχρι την 1η Ιανουαρίου.

Στα μέσα Δεκεμβρίου, η κυβέρνηση της Βουλγαρίας υπό τον πρωθυπουργό Ρόσεν Ζελίτσκοφ παραιτήθηκε εν μέσω δημοσίας οργής για τις οικονομικές πολιτικές της και την αποτυχία της, όπως υποστηρίζεται, να αντιμετωπίσει την εκτεταμένη διαφθορά – με αποτέλεσμα η χώρα να εισέλθει σε περίοδο παρατεταμένης πολιτικής αστάθειας μερικές ημέρες προτού αποκτήσει νέο νόμισμα.

Εμπόριο Ε.Ε.-Κίνας

Οι εμπορικές εντάσεις μεταξύ της Κίνας και της Ε.Ε. αυξάνονται εδώ και αρκετά χρόνια.

Το 2023, οι Βρυξέλλες ξεκίνησαν έρευνα εναντίον των ηλεκτρικών αυτοκινήτων που κατασκευάζονται στην Κίνα, κατηγορώντας το Πεκίνο ότι βοηθάει τη βιομηχανία με υπέρμετρες κρατικές επιδοτήσεις. Το Πεκίνο απάντησε στη συνέχεια με δική του έρευνα και δασμούς στις εισαγωγές από την Ε.Ε., περιλαμβανομένων οινοπνευματών ποτών, χοιρινού και γαλακτοκομικών προϊόντων.

Η εμπορική σύγκρουση εντάθηκε τη Δεύτερα, 22 Δεκεμβρίου, καθώς η Κίνα επέβαλε προσωρινούς εισαγωγικούς δασμούς από 21,9% έως 42,7% σε ορισμένα ευρωπαϊκά γαλακτοκομικά προϊόντα, σύμφωνα με ανακοίνωση του υπουργείου Εμπορίου της Κίνας.

Η Κίνα κατηγορεί την Ε.Ε. ότι επιδοτεί σημαντικά τα γαλακτοκομικά προϊόντα της. Οι εισαγωγές από την Ευρώπη έβλαψαν σημαντικά τους Κινέζους παραγωγούς, ανέφερε το υπουργείο. Η έρευνα για τα γαλακτοκομικά προϊόντα θα συνεχιστεί μέχρι να ληφθεί τελική απόφαση, ανέφερε.

Αυστηρά μέτρα για τα μικρά δέματα: από την πλευρά της η Ε.Ε. επιδιώκει επίσης να αντιμετωπίσει μια πλημμυρίδα μικρών δεμάτων λιανικής από την Κίνα που παραγέλλονται μέσω πλατφορμών όπως οι Shein και Temu. Πέρυσι, 4,6 δισ. μικρά δέματα λιανικής εισήλθαν στην Ευρωπαϊκή Ένω-

ση –περισσότερα από 145 το δευτερόλεπτο– με το 91% να προέρχεται από την Κίνα και οι αριθμοί τους αναμένεται να συνεχίσουν να αυξάνονται.

Ευρωπαίοι έμποροι λιανικής υποστηρίζουν πως αντιμετωπίζουν αθέμιτο ανταγωνισμό από υπερπόντιες πλατφόρμες, όπως οι AliExpress, Shein και Temu, οι οποίες όπως υποστηρίζουν δεν συμμορφώνονται με τους αυστηρούς κανόνες της Ε.Ε. για τα προϊόντα.

Νωρίτερα αυτόν τον μήνα, οι υπουργοί Οικονομικών της Ε.Ε. συμφώνησαν να επιβάλουν δασμό τριών ευρώ σε εισαγωγές χαμηλής αξίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο φόρος θα εισαχθεί σε προσωρινή βάση από την 1η Ιουλίου της νέας χρονιάς και θα παραμείνουν σε ισχύ μέχρι η Ε.Ε. να μπορέσει να βρει μια μόνιμη λύση στη φορολόγηση τέτοιων εισαγωγών.

Τον Μάιο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε επίσης ένα τέλος δύο ευρώ για τη διεκπεραίωση μικρών δεμάτων. Οι χώρες μέλη δεν έχουν ακόμη συμφωνήσει για το πραγματικό ποσό αυτής της χρέωσης, αλλά ελπίζουν ότι θα καταστεί δυνατό να εφαρμοστεί από τα τέλη του 2026.

Ε.Ε.-Mercosur, 25 χρόνια και περισσότερο

Την εβδομάδα 15-22 Δεκεμβρίου, η Ε.Ε. δήλωσε πως η υπογραφή εμπορικής συμφωνίας μεταξύ της Ε.Ε. και τεσσάρων χωρών της Mercosur –Βραζιλία, Αργεντινή, Ουρουγουάη και Παραγουάη– θα μετατεθεί για τον Ιανουάριο, μετά τις διαδηλώσεις των αγροτών εναντίον της συμφωνίας στη διάρκεια της συνόδου κορυφής της Ε.Ε. στις Βρυξέλλες.

Την ίδια στιγμή, η έντονη αντίδραση της Γαλλίας και εμπόδια που προέβλεπε η Ιταλία και άλλα κράτη-μέλη οδήγησαν σε βάλτωμα της συμφωνίας.

Εφόσον υπογραφεί, η συμφωνία Ε.Ε.-Mercosur θα δημιουργήσει τη μεγαλύτερη περιοχή ελεύθερου εμπορίου στον κόσμο και θα βοηθήσει την 27μελή Ένωση να εξαγάγει περισσότερα αυτοκίνητα, μηχανικό εξοπλισμό, κρασιά και άλλα οινοπνευματώδη στη Λατινική Αμερική σε μια περίοδο παγκόσμιας εμπορικών εντάσεων.

Εκτίναξη της τεχνητής νοημοσύνης

Με δεδομένη την προσπάθεια της Ε.Ε. να περιορίσει τη γραφειοκρατία στο όνομα της ανταγωνιστικότητας, ένα ερώτημα κλειδί για την επόμενη χρονιά είναι αν οι προσπάθειες της Ε.Ε. για απορρίπμιση θα βοηθήσουν την Ένωση να συμβάλει με τις τεχνολογικές υπερδυνάμεις – ιδίαιτερα να ανερχόμενες τεχνολογίες όπως η Τεχνητή Νοημοσύνη (Artificial Intelligence - AI).

Έπειτα από τρία χρόνια λιγνιώδους ανάπτυξης και υψηλών αποτιμήσεων, η βιομηχανία της ΤΝ εισέρχεται στο 2026 με ένα μέρος της ευφορίας να δίνει τη θέση του σε σκληρά ερωτήματα. Χρήματα εισρέουν στην ΤΝ, με τις δαπάνες να αναμένεται να ξεπεράσουν τα δύο τρισεκατομμύρια δολάρια (1,7 τρισ. ευρώ) παγκοσμίως το 2026, σύμφωνα με την εταιρεία συμβούλων Gartner. Η Ε.Ε. έσπευσε να περάσει τον σαρωτικό ευρωπαϊκό νόμο για την ΤΝ που τέθηκε σε ισχύ πέρυσι, όμως δεκάδες εταιρείες από τις μεγαλύτερες της Ευρώπης, περιλαμβανομένης της Airbus και της Mercedes-Benz, ζήτησαν μια παύση για πτυχές που όπως είπαν κινδυνεύουν να πνίξουν την καινοτομία.

Στο μεταξύ, η σύγκρουση της Ε.Ε. με τεχνολογικούς κολοσσούς μαίνεται επίσης, καθώς οι Βρυξέλλες επανεξετάζουν τα πρωτόκολλα ψηφιακά εγχειρίδιά τους. Οι τεχνολογικοί κανόνες-ορόσημο της Ε.Ε. έχουν αντιμετωπίσει ισχυρή αντίσταση από την κυβέρνηση των ΗΠΑ υπό τον Τραμπ – αλλά και από επιχειρήσεις και άλλες κυβερνήσεις. Οι Βρυξέλλες αρνούνται να υποκύψουν σε εξωτερική πίεση, αλλά έχουν δεσμευθεί να κάνουν ευκολότερη τη ζωή των επιχειρήσεων στην 27μελή Ένωση που έχουν παρουσιάσει προτάσεις για αλλαγή των κανόνων τους σχετικά με την προστασία δεδομένων και καθυστέρησηση τιμημάτων της νομοθεσίας για την ΤΝ.

Μετά τους πανηγυρισμούς για το ότι οι νόμοι της Ε.Ε. μπορεί να επιπρεάζουν νομοθεσίες σε όλο τον κόσμο, οι υπερασπιστές δικαιοσύνης φοβούνται όλο και περισσότερο ότι η Ε.Ε. αποσύρεται από τον ρόλο της ως επιτηρητής των Big Tech.

Πηγή: KYΠE-AΠE-MΠE (Σ.Σ. Το κείμενο από European Newsgroup, συντάχθηκε από κοινού από τα ευρωπαϊκά πρακτορεία ειδήσεων AFP, ANSA, ATA, BTA, dpa, PAP).

Του **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΑΝΩΛΟΠΟΥΛΟΥ**

– **Θέλω** να πάω ένα τριήμερο στο Λονδίνο για 2 άτομα. Βρες μου μια οικονομική επιλογή.

– Βρήκα το ιδανικό πακέτο για το τριήμερο 10-13 Ιανουαρίου. Συνολικό κόστος 380 ευρώ. Θέλεις να προχωρήσω στην κράτηση τώρα χρησιμοποιώντας την κάρτα που έχεις αποθηκευμένη;

Αν η απάντησή σας είναι «ναι», τότε μέσα σε μόλις μερικά δευτερόλεπτα έχετε διεκπεραιώσει μια μέχρι πρότινος περίπλοκη διαδικασία. Αυτό ακριβώς επιδιώκουν όλες οι μεγάλες τεχνολογικές εταιρείες: να προσφέρουν υπηρεσίες οι οποίες θα μας γλιτώνουν «χρόνο» και «κόπο», μέσα από τα νέα, «ενήλικα» μοντέλα τεχνητής νοημοσύνης που αυτή

τη στιγμή εκπαιδεύονται. Παλιά, λ.χ., θα καλούσατε τον ταξιδιωτικό σας πράκτορα να σας βοηθήσει. Σήμερα, θα συγκρίνατε τις προσφορές σε μια από τις μεγάλες πλατφόρμες που έχουν ρόλο μεσάζοντα. Σύντομα θα αρκεί μόνο μια απλή εντολή. Τα νέα μοντέλα Τ.Ν. θα προσφέρουν εξατομικευμένες προτάσεις, χρησιμοποιώντας πραγματικά δεδομένα και λαμβάνοντας υπόψη οποιαδήποτε ανάγκη μας. Ένας προσωπικός «Πράκτορας» (Agent) θα είναι πάντα διαθέσιμος οτιδήποτε ψάχνουμε.

Αυτή η ευκολία, ωστόσο, για τους καταναλωτές θα μπορούσε να δημιουργήσει μεγάλο πρόβλημα σε πλατφόρμες σύγκρισης τιμών. Γιατί, αν ο «Πράκτορας» αποκτήσει τη δυνατότητα να παρακάμπτει τις ιστοσελίδες τους, αντλώντας

απειθείας τα δεδομένα από την πηγή, οι ενδιαμέσοι κινδυνεύουν να χάσουν σταδιακά τον έλεγχο που έχουν σήμερα στην αγορά. Οι New York Times, σε πρόσφατο δημοσίευσμά τους, αναφέρουν το παράδειγμα της “United Airlines”.

Σύμφωνα με το ρεπορτάζ, οι νομικοί της εταιρείας παρατήρησαν πως υπήρχε ένας σχεδόν ναυιοδότυπος ιστότοπος, με όνομα “Fly Unified”, ο οποίος μιμούνταν τα ίδια ακριβώς δεδομένα, το λογότυπο και τη δομή της “United Airlines”. Στην πραγματικότητα, αυτό δεν έγινε για να υποκαταστή τα δεδομένα της εταιρείας, αλλά για να εκπαιδευτούν τα bots της τεχνητής νοημοσύνης, προκειμένου να μάθουν να περιηγούνται σε αντίστοιχες ιστοσελίδες. Νεοφυείς εταιρείες στην Silicon Valley «κλωνοποιούν»

συνεχές ψηφιακές πλατφόρμες, δημιουργώντας πεδία εκπαίδευσης προκειμένου να εκτελούνται σενάρια με πραγματικά δεδομένα, τα οποία διαφορετικά θα μπλοκάρονταν από τα συστήματα ασφαλείας των πραγματικών εταιρειών.

Πρόβλημα και αντίλογος

«Η αντιγραφική ενός site αποτελεί βασικό πρόβλημα πνευματικής ιδιοκτησίας», λέει στην «Κ» ο Γεώργιος Γιαννόπουλος, καθηγητής Νομικής Πληροφορικής στη Νομική Σχολή του ΕΚΠΑ. «Το αρχικό site προστατεύεται ως έργο, οπότε η αντιγραφή του συνιστά προσβολή του δημιουργού, ο οποίος έχει καταβάλει κόπο και χρόνο». Θεωρητικά, απαιτείται άδεια για να δημιουργηθεί ένα παράγωγο έργο. Από την άλλη, έχει δι-

καιωμα το ΑΙ να “διαβάσει” υπάρχοντα έργα για να φτιάξει κάτι νέο; Όπως επισημαίνει ο κ. Γιαννόπουλος, «ο αντίλογος λέει πως, όπως ένας δημοσιογράφος διαβάζει 10 άρθρα προτού γράψει το δικό του, έτσι κάνει και το ΑΙ. Εμπνέεται η αντιγραφή; Ωστόσο το νομικό πλαίσιο, ειδικά για τις βάσεις δεδομένων που έχουν δημιουργηθεί με πολλή προσπάθεια, παραμένει αυστηρό υπέρ των εταιρειών».

Στην Ε.Ε., μέσω της Πράξης για την Τεχνητή Νοημοσύνη (AI Act), το πλαίσιο φαίνεται πως είναι ιδιαίτερα αυστηρό όσον αφορά τα δεδομένα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν, από τις τεχνολογικές εταιρείες για την εκπαίδευση των μοντέλων τους. «Το πρόβλημα δημιουργείται γιατί ενώ η Ε.Ε. έχει επιβάλει ένα βαρύ

πλάνο κανόνων (AI Act, Digital Services Act, Digital Markets Act), οι ΗΠΑ και η Κίνα κινούνται πιο ελεύθερα», τονίζει ο καθηγητής. Ένα ακόμα κρίσιμο ερώτημα αφορά την ευθύνη. Τι γίνεται αν ο «Πράκτορας» κάνει λάθος; Ας υποθέσουμε πως αντί για ένα κινητό τηλέφωνο, αγοράσε 10 ή εκλέισε ξενοδοχείο σε λάθος ήπειρο. «Προς το παρόν, η ευθύνη βαρύνει κυρίως τον κατασκευαστή του προγράμματος, αλλά δεν υπάρχει ακόμα μία απάντηση για όλες τις περιπτώσεις», υπογραμμίζει ο κ. Γιαννόπουλος. «Για ένα ρομπότ το οποίο κάνει χειρουργικές επεμβάσεις, η νομοθεσία επιβάλλει να παρεμβαίνει πάντα άνθρωπος. Εκεί την ευθύνη την έχει αποκλειστικά ο γιατρός. Δεν έχουμε φτάσει ακόμα στο σημείο να πούμε ότι φταίει μόνο το μηχανήμα».

ΟΙ ΝΑΖΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΕΣ ΠΟΛΕΜΟΥ ΣΤΟ ΕΔΩΛΙΟ

Μια ειδική έκδοση
για τη μεγαλύτερη δίκη
του 20ού αιώνα

Η ΔΙΚΗ ΤΗΣ ΝΥΡΕΜΒΕΡΓΗΣ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ 23.11.2025

80 χρόνια μετά

Την Κυριακή
4 Ιανουαρίου
μαζί με την
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy

Στο μικροσκόπιο του εισαγγελέα μεγάλοι ιταλικοί οίκοι μόδας

Ερευνες για εργασιακό μεσαίωνα πίσω από τις βιτρίνες υψηλής ραπτικής

Συνώνυμη της απaráμιλλης χειροτεχνίας και της υψηλής αισθητικής, η ετικέτα «Made in Italy» υπήρξε για δεκαετίες η «χρυσή σφραγίδα» στην παγκόσμια βιομηχανία της μόδας. Αυτή η φήμη, ωστόσο, κινδυνεύει να αμαυρωθεί από μια πρωτοφανή κρίση αξιοπιστίας. Μια σειρά από δικαστικές έρευνες και επιδρομές στις αλυσίδες εφοδιασμού φέρνουν στο φως ένα κοινό μυστικό ετών: την εκμετάλλευση εργαζομένων πίσω από τις βιτρίνες της υψηλής ραπτικής.

Ενώ η «γρήγορη μόδα» είναι εκείνη που κατηγορείται συχνότερα για ανήθικες εργασιακές πρακτικές, οι καταναλωτές ειδών πολυτελείας θεωρούσαν δεδομένο ότι οι υψηλές τιμές εγγυώνται δίκαιες αμοιβές, άριστες εργασιακές συνθήκες και εξειδικευμένους τεχνίτες. Οι έρευνες από τον εισαγγελέα του Μιλάνου, Πάολο Στοράρι, ωστόσο, αποδομούν αυτόν τον μύθο. Στο στόκαστρο έχουν βρεθεί κολοσσοί, όπως οι Loro Piana, Dior, Armani και Tod's, ενώ η λίστα των υπόπτων για ανάθεση υπεργολαβιών σε κατασκευαστές που εκμεταλλεύονται μετανάστες περιλαμβάνει ονόματα πρώτης γραμμής, όπως οι οίκοι Gucci, Versace και Yves Saint Laurent. Οι εισαγγελείς δεν κάνουν λόγο για μεμονωμένα πε-

ριστατικά, αλλά για ένα σύστημα καλά εδραιωμένο. Η Loro Piana για παράδειγμα –που ανήκει στον όμιλο LVMH– είναι μια διάσημη μάρκα πολυτελών ειδών, γνωστή παγκοσμίως για τα εξαιρετικής ποιότητας υφάσματα και τα έτοιμα ενδύματα/αξεσουάρ, με ιστορία που ξεκινάει από το 1924. Σε έναν από τους προμηθευτές της οι εργαζόμενοι, όπως έδειξαν οι σχετικές έρευνες, πληρώνονταν λίγα ευρώ την ημέρα, δουλεύοντας έως και 90 ώρες την εβδομάδα σε ανθυγιεινές συνθήκες εργασίας.

Η αλυσίδα της εκμετάλλευσης λειτουργεί με πολύ συγκεκριμένο τρόπο, όπως αναφέρει σχετικό δημοσίευμα των Financial Times: Οι μεγάλες μάρκες επιβάλλουν χαμηλές τιμές στους άμεσους προμηθευτές, οι οποίοι για να καλύψουν το κόστος και τη ζήτηση αναθέτουν κρυφά την παραγωγή σε τρίτους, συχνά κινεζικής ιδιοκτησίας εργαστήρια στην Ιταλία. Στο τέλος της αλυσίδας, μετανάστες δουλεύουν με εξαντλητικά ωράρια, χωρίς συμβάσεις και ασφάλιση, ενώ υπολογίζονται σε περίπου 30.000 σε σύνολο 600.000 εργαζομένων στον κλάδο των ειδών πολυτελείας. Σημειωτέον ότι στην Ιταλία, όπου δεν υπάρχει εθνικός κατώτατος μισθός, οι εργαζόμενοι διατρέχουν ιδιαίτερο

Στο στόκαστρο έχουν βρεθεί κολοσσοί όπως οι Loro Piana, Dior, Armani και Tod's, ενώ η λίστα των υπόπτων για ανάθεση υπεργολαβιών σε κατασκευαστές που εκμεταλλεύονται μετανάστες περιλαμβάνει ονόματα πρώτης γραμμής, όπως οι οίκοι Gucci, Versace και Yves Saint Laurent.

Εταιρείες όπως η Dior και η Armani κάνουν λόγο για «σπάνιες δυσλειτουργίες», υποστηρίζοντας ότι οι προμηθευτές τους εξαπάτησαν.

κίνδυνο εκμετάλλευσης. Σύμφωνα με την ιταλική νομοθεσία, οι εργολάβοι υποχρεούνται να λάβουν γραπτή άδεια από τις εταιρείες για την ανάθεση υπεργολαβιών, αλλά οι μάρκες που εμπλέκονται στις έρευνες λένε ότι δεν έδωσαν τη συγκατάθεσή τους και ότι οι παραβάτες προμηθευτές το έκαναν πίσω από την πλάτη τους.

Η ιταλική κυβέρνηση και οι φορείς της μόδας σπεύδουν να θωρακίσουν το brand «Made in Italy» με

νέα πακέτα μέτρων για τον έλεγχο της αλυσίδας παραγωγής, αλλά και με μια κεντρική βάση δεδομένων για τα έγγραφα πιστοποίησης από τους προμηθευτές. «Η φήμη των εμπορικών σημάτων μας δέχεται επίθεση», δήλωσε πρόσφατα ο Αντόλφο Ούρσο, υπουργός Επιχειρήσεων και υπεύθυνος για την προώθηση του brand «Made in Italy». Οι επικριτές τονίζουν ότι τα μέτρα είναι απλώς ένας τρόπος για να δείχνουν οι εταιρείες ότι δρουν, χωρίς να αλλάζουν το ριζικό επιχειρηματικό μοντέλο τους, που βασίζεται στη μεγιστοποίηση του κέρδους.

Εταιρείες όπως η Dior και η Armani κάνουν λόγο για «σπάνιες δυσλειτουργίες», υποστηρίζοντας ότι οι προμηθευτές τους εξαπάτησαν, ενώ ο CEO της Tod's, Ντιέγκο ντελά Βάλε, έφτασε στο σημείο να επιτεθεί προσωπικά στον εισαγγελέα Στορά-

ρι, κατηγορώντας τον ότι αμαυρώνει τη φήμη της χώρας και αντιμετωπίζει τους επιχειρηματίες ως εγκληματίες. Ορισμένοι, όπως ο Μπρουνέλο Κουτσινέλι, ο δημιουργός του ομώνυμου brand, επлέγουν ένα διαφορετικό μοντέλο, πληρώνοντας πάνω από τον μέσο όρο και αποδεχόμενοι χαμηλότερα περιθώρια κέρδους για να διασφαλίσουν την ηθική της παραγωγής τους.

«Αυτό που συμβαίνει στην ιταλική αλυσίδα εφοδιασμού δεν είναι καινούργιο. Το διαφορετικό πλέον είναι η παρουσία ενός αποφασισμένου εισαγγελέα που εργάζεται συστηματικά για να διευρετήσει τι έχει συμβεί, μια βιομηχανία πολυτελείας που αντιστέκεται δυναμικά και μια πραγματική κλιμάκωση των εντάσεων μεταξύ των δύο», εξηγεί ο Μάικλ Πόονερ, καθηγητής της κριτικής και χρηματοοικονομικών στη Σχολή Διοίκησης Επιχειρήσεων

Stern στο Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης. Τα φώτα της δημοσιότητας έχουν στραφεί τώρα στον Πάολο Στοράρι, τον μαχητικό εισαγγελέα που κυνηγά τα κορυφαία στέλκερ μιας εθνικά αγαπημένης βιομηχανίας. Έχει πρωτοστατήσει σε σημαντικές έρευνες, ιδίως για τη διείσδυση της Μαφίας σε ομάδες χούλιγκαν ποδοσφαίρου, ενώ δείχνει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για υποθέσεις εκμετάλλευσης εργασίας, έχοντας επικρίνει το εργασιακό μοντέλο στις πλατφόρμες διανομής τροφίμων, αλλά και κολοσσούς, όπως η Amazon, για φερόμενη φοροδιαφυγή. Ο ίδιος δηλώνει ανυποχώρητος και αφήνει να εννοηθεί ότι δεν έχει καμία πρόθεση να υποχωρήσει. «Κάποιοι μπορεί να πουν ότι το παρακάνω ή ότι εμείς θέτουμε τους κανόνες... όπως και να 'χει, τα στοιχεία είναι στοιχεία», λέει.

Επιχειρηματίας μοίρασε μπόνους 240 εκατ. δολ.

Σε μια εποχή που οι εξαγορές εταιρειών συνοδεύονται συνήθως από περικοπές και αβεβαιότητα, ο Γκράχαμ Γουόκερ, ιδιοκτήτης της εταιρείας Fibrebond στη Λουιζιάνα, αποφάσισε να γράψει μια διαφορετική ιστορία. Όταν πούλησε την οικογενειακή επιχείρηση για 1,7 δισ. δολάρια, δεν κράτησε τα κέρδη μόνο για την οικογένειά του, αλλά μοίρασε 240 εκατ. δολάρια στους 540 υπαλλήλους του. Πώς; Έθεσε έναν αδιαπραγμάτευτο όρο στην συμφωνία με την εταιρεία διαχειρίσωνς ενέργειας Eaton, που εξαγόρασε τη Fibrebond: το 15% των εσόδων να καταβληθεί απευθείας στο προσωπικό. Τον Ιούνιο άρχισαν να λαμβάνουν μπόνους κατά μέσον όρο 443.000 δολαρίων, χρήματα που καταβάλλονται σε βάθος πενταετίας, λειτουργώντας ως κίνητρο για να παραμείνουν οι εργαζόμενοι και

να διασφαλιστεί η ομαλή μετάβαση της επιχείρησης. Οι μακροχρόνιοι υπάλληλοι έλαβαν σημαντικά περισσότερα. Δεν είναι ασυνήθιστο για τους υπαλλήλους να μοιράζονται τον πλούτο όταν μια εταιρεία πωλείται ή απολαμβάνει μια επικερδή αρχική δημόσια προσφορά. Η Σίλικον Βάλεϊ είναι γεμάτη ιστορίες γραμματέων και άλλων εργαζομένων που επωφελούνται από μεγάλες δημόσιες εγγραφές. Αλλά αυτοί οι υπάλληλοι γενικά κατέχουν μετοχές των εταιρειών τους. Είναι πολύ πιο σπάνιο για όσους δεν κατέχουν τμήμα μιας επιχείρησης να επωφεληθούν από μια μεγάλη πώληση. Αυτό είναι που κάνει την ιστορία της Fibrebond τόσο ξεχωριστή. Για τους κατοίκους του Μίντεν, μιας μικρής πόλης 12.000 κατοίκων, αυτά τα χρήματα δεν ήταν απλώς ένα μπόνους, αλλά ένα εισιτήριο για

Ο ιδιοκτήτης της Fibrebond στη Λουιζιάνα έδωσε μέρος των κερδών από την πώληση της εταιρείας του στους εργαζομένους.

μια νέα ζωή. Η Λέσσια Κι, λόγου χάριν, ξεκίνησε το 1995 καθιρίζοντας εγκαταστάσεις με μισθό 5,35 δολαρίων την ώρα, παλεύοντας με χρέη και πτώχευση. Με το μπόνους αποπλήρωσε το στεγαστικό της δάνειο και άνοιξε τη δική της μπουτίκ ρούχων. Η Χονγκ Μπλάγκουελ, μια 67χρονη μετανάστρια από το Βιετνάμ, φοβόταν ότι θα έπρεπε να δουλεύει για πάντα. Λόγω της ηλικίας της, έλαβε το μπόνους άμεσα και συνταξιο-

δοτήθηκε «ειρηνικά», αγοράζοντας στον άνδρα της το αυτοκίνητο των ονείρων του. Κι ο Εκτορ Μορένο χρησιμοποίησε τα χρήματα για να κάνει μαζί με την οικογένειά του ένα εορταστικό ταξίδι στο Κανκούν, τιμώντας τη μνήμη του πατέρα του που δεν κατάφερε ποτέ να συνταξιοδοτηθεί.

Η Fibrebond, η οποία κατασκευάζει εξειδικευμένα περιβλήματα για ηλεκτρικό εξοπλισμό και κέντρα δεδομένων, πέρασε από συμπληγάδες. Το 1998 το εργοστάσιό της κάνκε ολοσχερώς, ενώ το 2000 η φούσκα των dot-com παραλίγο να την αφανίσει. Σε όλες τις δύσκολες στιγμές, ωστόσο, η οικογένεια Γουόκερ συνέχισε να πληρώνει μισθούς και οι υπάλληλοι σε αντάλλαγμα παρέμεναν πιστοί. «Αντισυκούσα ότι θα πήγαινα στο τοπικό παντοπωλείο και θα ντρεπόμουν που δεν είχα μοιραστεί τα κέρ-

δη μου», δήλωσε ο 46χρονος Γκράχαμ Γουόκερ.

Τα μπόνους αυτά αποτέλεσαν μια τεράστια οικονομική ένεση για την πόλη του Μίντεν στη Λουιζιάνα. Τα χρέη εξοφλήθηκαν, τα δίδακτρα κολεγίων πληρώθηκαν και οι τοπικές επιχειρήσεις είδαν τις πωλήσεις τους να εκτοξεύονται. Ο δήμαρχος της πόλης χαρακτήρισε την κίνηση τεράστια «ένεση» για την κοινότητα. Ο Γκράχαμ Γουόκερ αποχωρεί από την εταιρεία στις 31 Δεκεμβρίου του 2025. Φεύγει όμως έχοντας δημιουργήσει μια και κολτούρα αφοσίωσης που σπάνια συναντά κανείς στον σύγχρονο επιχειρηματικό κόσμο. Το μόνο που ζητάει από τους υπαλλήλους του ως αντάλλαγμα: Να του στέλνουν e-mail, ακόμα και έπειτα από χρόνια, για να του λένε πώς αυτά τα χρήματα βελτίωσαν τη ζωή τους.

Η Fibrebond κατασκευάζει εξειδικευμένα περιβλήματα για ηλεκτρικό εξοπλισμό και κέντρα δεδομένων. «Αντισυκούσα ότι θα πήγαινα στο τοπικό παντοπωλείο και θα ντρεπόμουν που δεν είχα μοιραστεί τα κέρδη μου», δήλωσε ο 46χρονος ιδιοκτήτης της εταιρείας, Γκράχαμ Γουόκερ.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Απολείπειν ο Θεός την... Ε.Ε.;

Του **ΓΙΑΝΝΟΥ ΣΤΟΥΜΠΟΥ**

Για περισσότερο διάστημα από επτά δεκαετίες, η Ευρωπαϊκή Ένωση θεωρήθηκε το πιο φιλόδοξο πολιτικό εγχείρημα στον σύγχρονο κόσμο: μια ένωση βασισμένη στο κράτος δικαίου, στην ειρηνική συνεργασία λαών με συγκρουσιακό παρελθόν και στην πεποίθηση ότι η κοινή ευημερία αποτρέπει μελλοντικές συγκρούσεις. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια, μια ετερόκλητη συμμαχία πολιτικών κομμάτων, αναλυτών, επιχειρηματιών και Ευρωπαίων πολιτών υποστηρίζει ότι η Ε.Ε. ίσως πλησιάζει σε μια κρίσιμη ιστορική καμπή. Κάποιοι μιλούν για στασιμότητα, άλλοι προειδοποιούν ότι η Ένωση «διαλύεται». Το κλίμα επιδεινώθηκε από την αυξανόμενη επιθετικότητα συμμάχων όπως η Αμερική, που μέχρι τώρα θεωρούνταν δεδομένη ως σύμμαχος στο ΝΑΤΟ και οικονομικός εταίρος. Οι πλέον δραματικές δηλώσεις στο πλαίσιο αυτό προέρχονται από τον πρόεδρο Ντόναλντ Τραμπ, ο οποίος συστηματικά πλέον παρουσάζει την Ε.Ε. ως «αποτυχμένο μοντέλο», ως «όχημα γερμανικής κυριαρχίας» ή ακόμη και ως «ανταγωνιστή» των ΗΠΑ. Εξίσου σημαντική η δημοσιοποίηση ενός νέου στρατηγικού εγγράφου

της αμερικανικής κυβέρνησης, το οποίο περιγράφει την Ευρώπη ως ήπειρο που βρίσκεται σε «πολιτισμική παρακμή». Η γλώσσα αυτή θύμιζε σε επικίνδυνο βαθμό αφηγήματα της ευρωπαϊκής άκρας Δεξιάς, γεγονός που προκάλεσε την οργή πολλών Ευρωπαίων ηγετών. Από την άλλη, ο Βίκτορ Ορμπαν καίρησε την αμερικανική πρωτοβουλία, όπως και η AfD στην Γερμανία και η Lega στην Ιταλία, που έχουν έναν κοινό ιδεολογικό παρονομαστή, ότι η Ε.Ε. έχει «κάσει την αποστολή της» και λειτουργεί ως «γρaφειοκρατική αυτοκρατορία χωρίς πολίτες».

Στο μεταξύ, σοβαροί αναλυτές και κορυφαία έντυπα όπως ο Economist και οι Financial Times καταγράφουν με αυξανόμενη ανησυχία τις στρατηγικές αδυναμίες της Ε.Ε. Think tanks όπως το Bruegel, το CEPS και το ίδρυμα Jacques Delors μιλούν ανοιχτά για τον κίνδυνο μακροπρόθεσμων συστημικής υποχώρησης αν η Ευρώπη δεν επιταχύνει τον ρυθμό αλλαγών με στόχο να υπερβεί: α) τη σχετική οικονομική στασιμότητα, β) την τεχνολογική υστέρηση, γ) την αυξανόμενη γεωπολιτική εξάρτηση σε διάφορους τομείς και δ) τη θεσμική της πολυπλοκότητα. Σε οικονομικό επίπεδο, η εικόνα είναι όντως ανησυχητική. Οι

ρυθμοί ανάπτυξης της Ευρωζώνης υπολείπονται αυτών των ΗΠΑ επί δύο δεκαετίες, ενώ η παραγωγικότητα –ειδικά στη Νότια Ευρώπη– παραμένει χαμηλή. Οι επικριτές αποδίδουν τα προβλήματα στο μείγμα άκαμπτων αγορών εργασίας, αργών διοικητικών διαδικασιών, κατακερματισμένων κεφαλαιαγορών και δυστοκίας στην υιοθέτηση σύγχρονων επιχειρηματικών μοντέλων. Όσον αφορά την τεχνολογική υστέρηση, ο Μάριο Ντράγκι, στην έκθεσή του το 2024 για την ανταγωνιστικότητα, προειδοποίησε ότι η Ευρώπη κινδυνεύει να γίνει «οικονομικά ασήμαντη» αν δεν κινήσει με ταχύτητα στον τομέα της καινοτομίας, των επενδύσεων και της ενιαίας αγοράς. Σε αυτό προστίθενται οι δημογραφικές πιέσεις. Η Ευρώπη γηράσκει ταχύτερα από οποιαδήποτε άλλη μεγάλη γεωπολιτική ζώνη. Μεγάλες χώρες όπως η Γερμανία και η Ιταλία, αλλά και μικρότερες όπως η Ελλάδα και η Βουλγαρία αντιμετωπίζουν μείωση του ενεργού πληθυσμού, την ώρα που το κόστος της κοινωνικής πρόνοιας αυξάνεται. Οι ειδικοί προειδοποιούν ότι χωρίς μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας, στη μεταναστευτική πολιτική και στην αύξηση της παραγωγικότητας, η δημοσιονομική βάση της

Ε.Ε. θα συρρικνωθεί, υπονομεύοντας τα μελλοντικά της ανάπτυξη. Το τρίτο στοιχείο αφορά την εξάρτηση της Ευρώπης από τρίτες χώρες στους τομείς της ενέργειας, της τεχνολογίας και της άμυνας, όπως αποκάλυψε ο πόλεμος στην Ουκρανία. Παρά τη δραστική μείωση της εξάρτησής της από το ρωσικό φυσικό αέριο, η Ευρώπη συνεχίζει να στηρίζεται σε εξω-

Η γλώσσα Τραμπ θυμίζει σε επικίνδυνο βαθμό αφηγήματα της ευρωπαϊκής άκρας Δεξιάς, γεγονός που έχει προκαλέσει την οργή πολλών Ευρωπαίων ηγετών.

τερικούς προμηθευτές για ενέργεια, μικροτσιπ, κρίσιμες πρώτες ύλες και τεχνολογικό εξοπλισμό. Η εξάρτηση αυτή εκθέτει την Ε.Ε. σε εμπορικούς εκβιασμούς τόσο από φίλους (Αμερική, Κίνα) όσο και από «εχθρούς» (Ρωσία). Τέλος, η διαδικασία λήψης αποφάσεων στην Ε.Ε. –που απαιτεί συχνά ομοφωνία– τη δυσκολεύει να αντα-

ποκριθεί σε έναν κόσμο όπου οι κρίσιμες εξελίσσονται με ταχύτητα, δεδομένα αλλάζουν αναπάντεχα και διεθνείς συσχετισμοί επαναπροσδιορίζονται. Αναλύτες όπως ο ββάν Κρόστερφ και ο Μαρκ Λέοναρντ έχουν εδώ και χρόνια υποστηρίξει ότι ο «κανόνος της συναίνεσης» είναι θεσμικά ακατάλληλος για μια Ένωση που προσπαθεί να διατηρήσει γεωπολιτική συνοχή, οικονομική συνεργασία και αμυντική επάρκεια και αυτονομία.

Η κριτική αυτή διευρύνεται όταν εξετάσουμε τα τεχνολογικά δεδομένα. Άλλοτε πρωτοπόρος στη βιομηχανία, η Ευρώπη υστερεί πλέον σε τεχνική νοημοσύνη, παραγωγή ημιαγωγών, βιοτεχνολογία και ψηφιακές πλατφόρμες. Η μέση παραγωγικότητα υστερεί των ανταγωνιστών της με αύξουσα τάση. Το εγγύς μέλλον είναι ακόμη πιο δυσόιο. Η Ε.Ε. εξαρτάται από κινεζικές εταιρείες σε κρίσιμους τομείς, όπως φαρμακευτικές ουσίες, φωτοβολταϊκά, ψηφιακές και ρομποτικές τεχνολογίες, ηλεκτρικά αυτοκίνητα και μπαταρίες. Οι ευρωπαϊκές startups είναι συγκριτικά ανύπαρκτες σε σχέση με τις αμερικανικές, ενώ το ευρωπαϊκό εποπτικό πλαίσιο (regulatory framework) είναι σαφώς πιο περίπλοκο και αυστηρό, επιβραδύνοντας την ανάπτυξη

νέων επιχειρήσεων. Η Ε.Ε. έχει καταφέρει να εκτεθεί μεταξύ δύο υπερδυνάμεων, Αμερικής και Κίνας, χωρίς εναλλακτική στρατηγική, χωρίς ενιαίο όραμα και στόχο. Οι δυσκολίες αυτές θα ήταν διαχειρίσιμες αν η Ε.Ε. διέθετε εσωτερική συνοχή – όμως συμβαίνει το αντίθετο. Η Ένωση συχνά εμφανίζεται ως ένα σύνολο κρατών με βαθύτατες διαφορές σε βασικά θέματα: η Γαλλία και η Γερμανία συγκρούονται για τις ενεργειακές προτεραιότητες, ο Βορράς είναι υπέρ της δημοσιονομικής πειθαρχίας, ο Νότος επιθυμεί μεγαλύτερη χαλαρότητα και επείκεια, η Ανατολική Ευρώπη βλέπει τις ΗΠΑ ως κύριο εγγυητή ασφάλειας, ενώ οι χώρες του αρχικού πυρήνα της Ένωσης επιδιώκουν μεγαλύτερη στρατηγική αυτονομία. Ταυτόχρονα δεν πρέπει να ξεχνάμε μια οικονομική ασυμμετρία με απρόβλεπτες συνέπειες, όπως έδειξε η ελληνική κρίση. Η Ε.Ε. διαθέτει κοινό νόμισμα χωρίς κοινό δημοσιονομικό μηχανισμό (fiscal capacity). Η θεσμική αυτή ασυμμετρία προσδίδει στην Ε.Ε. τον χαρακτηρισμό του «ημιτελούς οικοδομήματος» που δύσκολα θα μπορούσε να αντισταθεί στην καταιγίδα μιας γενικευμένης πειρωτικής ή παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης. Η Ευρωπαϊκή

Επιτροπή, ως το αρμόδιο συντονιστικό όργανο, δεν διαθέτει τη θεσμική επάρκεια, τα διοικητικά και δημοσιονομικά εργαλεία που διαθέτουν ενώσεις χωρών-μελών με ομοσπονδιακά χαρακτηριστικά.

Αρα διαλύεται η Ε.Ε.; Η πλειονότητα των αναλυτών, τουλάχιστον προς το παρόν, απαντάει αρνητικά. Όμως, τα ενδεχόμενα συρρικνώσων στρατηγικής ισχύος στον νέο τριπολικό κόσμο που αναδύεται, οικονομικής υστέρησης από τους ανταγωνιστές της και ενδοπολιτικών αποκλίσεων είναι υπαρκτά. Η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται στο σταυροδρόμι ανάμεσα στην αναγέννηση και στην παρακμή. Οι αρνητικές διαπιστώσεις ή θα αποτελέσουν «αυτοεκπληρούμενη προφητεία» ή κάλεσμα για δράση. Όπως θα έλεγε ο Θουκυδίδης, ο κίνδυνος δεν βρίσκεται στην αδυναμία, αλλά στην απροθυμία. Η Ευρώπη, αν συνεχίσει να συγχέει τη συναίνεση με την ακινησία και την πολυπλοκότητα με την υποτιθέμενη σοφία, ίσως ανακαλύψει ότι η Ιστορία δεν συγχωρεί εκείνους που είχαν χρόνο να δράσουν, αλλά προτίμησαν να τον σπαταλήσουν.

Ο Κ. Γιώργος Στούμπος διέτελεσε καθηγητής Πολιτικής Οικονομίας και στέλεχος της Τράπεζας της Ελλάδος.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Πολιτική οικονομία χαμηλής εμπιστοσύνης

Του ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Πολλά μπορούν να ειπωθούν περιγράφοντας τη γεμάτη ένταση εποχή, αλλά πρέπει να αντιληφθούμε ότι βασικό χαρακτηριστικό της είναι το έλλειμμα αφοσίωσης και πίστης. Οι άνθρωποι σε κάθε πλευρά της πολιτικής, κοινωνικής πραγματικότητας έχουν όλο και πιο χαλαρή σύνδεση με άλλους. Εμπιστεύονται λιγότερο, πιο δύσκολα. Φυσικά δεν είναι τυχαίο πόσο πολύ άλλαξε η γεωπολιτική αρχιτεκτονική του κόσμου. Μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, τα πράγματα ήταν απλά. Χώρες που αποτελούσαν το 64% του παγκόσμιου ΑΕΠ ήταν η Δύση που μπορούμε να προσδιορίσουμε ως οι ΗΠΑ και φίλοι. Το 19% του ΑΕΠ ήταν η Σοβιετική Ένωση και οι φίλοι της και 8% του ΑΕΠ αποτελούσαν οι αδύσμευτοι. Στις αρχές του 2022, η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία αποκαλύπτει τη νέα εικόνα. Η Δύση, δηλαδή ΗΠΑ και Ευρωπαϊκή Ένωση, αποτελεί το 43% του παγκόσμιου ΑΕΠ. Η Ρωσία, η Κίνα και οι σύμμαχοί τους είναι το 27% και οι αναπτυσσόμενες χώρες, μεσαίου μεγέθους, που καλλιεργούν σχέσεις και με τις δύο πλευρές αποτελούν το 22% του παγκόσμιου ΑΕΠ. Χώρες όπως η Βραζιλία και η Αίγυπτος, η Ινδία, το Μεξικό και η Τουρκία, η Νότιος Αφρική και το Βιετνάμ συναλλάσσονται και με τα δύο μπλοκ επειδή ο κόσμος άλλαξε. Οι ΗΠΑ είναι ο μεγαλύτερος επενδυτής, αλλά η Κίνα ο μεγαλύτερος δανειστής. Δεν είναι μόνον κυβερνήσεις που ακολουθούν «συμμερονολογική» πολιτική, είναι και οι καταναλωτές. Ένας στους δύο καταναλωτές, σύμφωνα με έρευνα της Oliver Wyman Forum, αισθάνεται «παράμελμένος» από τις εταιρείες και γι' αυτό δεν διστάζει να αλλάξει προτιμήσεις. Το 62% των πελατών θα αλλάξει brand ακόμα και μετά μία μόνο ανεπαρκή εμπειρία. Καταναλωτές σε προηγμένες αγορές αλλάζουν την «αγαπημένη τους μάρκα» δύο ή και περισσότερες φορές τον χρόνο. Αυτό επιταχύνει την ανανέωση. Το 50% των εταιρειών που το 2000 περιλαμβάνονταν στον κατάλογο Fortune 500, δεν ανήκει εκεί.

Αν υπάρχει ένας άλλος τομέας που βρίσκεται σε επιταχυνόμενη κινητικότητα είναι η αγορά εργασίας. Η γενιά που γεννήθηκε τη δεκαετία του 1950 περίμενε να αλλάξει δουλειά κατά μέσον όρο 6 φορές στη διάρκεια της καριέρας της, σχεδόν οι μισοί πήγαιναν στη δουλειά τους με την αίσθηση ότι ανήκουν σε ομάδα, ενώ μόνον ένας στους πέντε έδινε προτεραιότητα στην ποιότητα ζωής έναντι της γρήγορης προαγωγής. Η γενιά που γεννήθηκε από 1981 έως 1996 (29 έως 44 ετών) αναμένει να αλλάξει 16 δουλειές στη σταδιοδρομία, και σχεδόν οι μισοί (45%) δίνουν προτεραιότητα στην ποιότητα ζωής έναντι γρήγορης προαγωγής. Λιγότεροι από τους παλαιότερους (32%) αισθάνονται μέρος της επαγγελματικής ομάδας. Οι νεότεροι (έως 28 ετών) εκτιμούν ότι θα αλλάξουν 20 δουλειές, ήδη το 33% έχει αλλάξει εργασία τον τελευταίο χρόνο, μόλις το 22% αισθάνεται μέρος της ομάδας. Η χαμηλή εμπιστοσύνη, η ρηκή συναισθηματική σύνδεση και αφοσίωση συνδυάζονται με ένα παράδοξο της εποχής. Η αλήθεια δεν ήταν ποτέ άλλοτε τόσο διαθέσιμη, αλλά τον τόνο του κοινωνικού διαλόγου καλύπτουν τα ψεύδη της «μετα-αλήθειας» εποχής. Η τεχνητή νοημοσύνη διευκολύνει την αναζήτηση και διασταύρωση της αλήθειας σε χρόνο-ρεκόρ αλλά χρησιμοποιείται για δημιουργία, τεκμηρίωση και διάδοση ανύπαρκτης πραγματικότητας (deep fake). Κι όμως η επιβεβαίωση μιας αλήθειας σήμερα είναι εύκολη και άμεση αλλά η σκέψη έμεινε στην περίοδο που δεχόμασταν ό,τι μας έλεγαν πιστικά, χωρίς έλεγχο και επιβεβαίωση. Ζήσαμε σε έναν κόσμο «μετά τα γεγονότα», ενώ τώρα ζούμε άμεσα τα γεγονότα, συχνά αποφεύγοντας την αλήθεια. Η αποφυγή της αλήθειας όμως είναι μία από τις αιτίες αποτυχίας εταιρειών όταν οι διοικήσεις δεν παραδέχονται λάθη, δεν ζητούν γιατί τους ξεπέρασε ένας ανταγωνιστής, αγνοούν γιατί δείχνει επικίνδυνα πειστικό ένα λανθασμένο αφήγημα που τους αφορά.

Στα 9 τρισ. δολάρια θα εκτοξευθεί ο πλούτος των family offices το 2030

Αυξάνεται διαρκώς η επιρροή τους στη Wall Street και στην οικονομία

Σε πανίσχυρους παίκτες στη Wall Street έχουν εξελιχθεί τα λεγόμενα οικογενειακά γραφεία, τα family offices, όπως αποκαλούνται στις ΗΠΑ εταιρείες στις οποίες αναθέτουν οι βαθύπλουτοι τη διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων τους και τα οποία αναλαμβάνουν τα πάντα, από την επένδυση χρημάτων μέχρι τη διεκπεραίωση προσωπικών υποθέσεων. Είναι τεράστιοι και αδιαφανείς μηχανισμοί και όπως σχολιάζει σχετικά η

Σήμερα υπολογίζεται πως σε παγκόσμιο επίπεδο υπάρχουν πάνω από 8.000 οικογενειακά γραφεία, περίπου 30% περισσότερα από το 2019.

εφημερίδα Wall Street Journal αυξάνονται διαρκώς, καθώς η δημιουργία ενός οικογενειακού γραφείου έχει γίνει ένα είδος μόδας και η επιρροή τους αυξάνεται συνεχώς τόσο στη Wall Street όσο και στην πραγματική οικονομία. Σύμφωνα με την εταιρεία δεδομένων Deloitte, η αξία των περιουσιακών στοιχείων που εποπτεύουν φθάνει πλέον στα 5,5 τρισ. δολ., και είναι κατά 67% μεγαλύτερη σε σύγκριση με την αντίστοιχη πριν από πέντε χρόνια. Εκτιμάται μάλιστα πως φέτος έχει φθάσει στα 6,9 τρισ. δολ. και θα αυξηθεί περαιτέρω αγγίζοντας τα 9 τρισ. δολ. το 2030. Η Deloitte εκτιμά πως τα επόμενα χρόνια αυτές οι εταιρείες

Τα μεγαλύτερα από τα οικογενειακά γραφεία διαχειρίζονται εδώ και χρόνια πολλά δισ. δολάρια για λογαριασμό κροίσων όπως οι Τζεφ Μπέζος, Μάικλ Ντελ και Μπιλ Γκέιτς (φωτογραφία), αλλά τελευταία όλο και περισσότερες οικογένειες με πλούτο μερικών εκατοντάδων ή και δεκάδων εκατ. δολαρίων δημιουργούν οικογενειακά γραφεία και τα αναθέτουν σε διαχειριστές του κλάδου.

θα διαχειρίζονται περισσότερα κεφάλαια από όσα η βιομηχανία των hedge funds. Οι τράπεζες αλλά και πολλές επιχειρήσεις σπεύδουν να καλύψουν τις ανάγκες αυτών των οικογενειακών γραφείων, ενώ επιχειρηματίες και διαχειριστές επενδυτικών κεφαλαίων διαγωνίζονται μεταξύ τους για να αποσπάσουν ένα τμήμα του τεράστιου πλούτου των οικογενειών. Τα μεγαλύτερα από τα οικογενειακά γραφεία διαχειρίζονται εδώ και χρόνια πολλά δισ. δολ. για λογαριασμό κροίσων όπως οι Τζεφ Μπέζος, Μάικλ Ντελ και Μπιλ Γκέιτς, αλλά τελευταία όλο και περισσότερες οικογένειες με πλούτο μερικών εκατοντάδων ή και δεκάδων

εκατ. δολαρίων δημιουργούν οικογενειακά γραφεία και τα αναθέτουν σε διαχειριστές του κλάδου. Σήμερα υπολογίζεται πως σε παγκόσμιο επίπεδο υπάρχουν πάνω από 8.000 οικογενειακά γραφεία, περίπου 30% περισσότερα από τα 6.130 στα οποία ανέρχονταν το 2019 σύμφωνα με την Deloitte, που υπολογίζει πως θα έχουν φθάσει στα 10.000 μέχρι το 2030. Σύμφωνα με τον Τζάστιν Φλας, γενικό διευθυντή του τομέα στρατηγικής πλούτου στην Ascent Private Capital Management, «είναι ένα κριτήριο για το κατά πόσον ανήκει κάποιος στον κόσμο των βαθύπλουτων». Όπως διευκρινίζει ο ίδιος, «ένα οικογενεια-

κό γραφείο προσδίδει κοινωνική αίγλη στον κάτοχό του, είναι κάτι για το οποίο μπορεί να μιλάει σε ένα κοκτέιλ πάρτι». Ο τρόπος με τον οποίο χρησιμοποιούν τα χρήματά τους οι βαθύπλουτοι επηρεάζει την τύχη των επιχειρήσεων σχεδόν σε όλους τους κλάδους της αμερικανικής οικονομίας, της διεθνούς φιλανθρωπίας και της ευρύτερης οικονομίας. Η διείσδυση των χρημάτων των βαθύπλουτων στην οικονομία διαμορφώνει τη μοίρα των επιχειρήσεων που συνδέονται με τα πάντα, από την τεχνητή νοημοσύνη και τα κέντρα δεδομένων μέχρι τα οδοντιατρεία και τα κέντρα ιατρικής αισθητικής. Δεδομένων των τεράστι-

ων ποσών που έχουν τη δυνατότητα να επενδύσουν, τα μεγάλα οικογενειακά γραφεία μπορούν συχνά να διεκδικούν μεγάλες επιχειρηματικές συμφωνίες και να ανταγωνίζονται μεγάλους θεσμικούς επενδυτές και μεγαθήρια όπως, για παράδειγμα, τις Apollo Global Management και Blackstone. Μπορούν, επίσης, να διεκδικούν ρόλο χρηματοδότη σε συγχωνεύσεις δημόσιων επιχειρήσεων, όπως έγινε πρόσφατως όταν οι Άρθουρ Σάμπεργκ και Αντίσον Φίσερ, ιδρυτές της Pequot Capital, υποστήριξαν τη συμφωνία της εταιρείας πυρηνικής σύντηξης TAE Technologies με την εταιρεία MME του Ντόναλντ Τραμπ. Σε αντίθεση με τους διαχειριστές των κεφαλαίων συνταξιοδοτικών ταμείων, που απαντούν στους τοπικούς εκπαιδευτικούς και πυροσβέστες, ή με τα hedge funds, που ενημερώνουν συχνά τους επενδυτές, τα οικογενειακά γραφεία δεν απαντούν σε κανέναν και δεν ενημερώνουν παρά μόνο τους εαυτούς τους. Αυτό τους δίνει τη δυνατότητα να διατηρούν επενδύσεις επί δεκαετίες και να αντέχουν μεγάλες περιόδους αστάθειας ή να τολμούν μεγάλα και παράτολμα στοιχήματα. Σύμφωνα με παράγοντες της αγοράς, όπως οι διαπραγματευτές συμβολαίων και οι σύμβουλοι επενδύσεων, τα οικογενειακά γραφεία δεν ενδιαφέρονται συνήθως για την κάλυψή τους έναντι ζημίας και δεν χρησιμοποιούν παράγωγα ως εργαλεία ασφάλισης. Και αυτή η τολμηρή τακτική τους τα καθιστά μια ιδιαίτερα ελκυστική πηγή κεφαλαίων για πολλές επιχειρήσεις.

THE CONCEPT

D

Στέφανου Κουμανούδη 1Ε
Πάροδος Στασικρατους)
Λευκωσία
+357 22483848

Ανοδο στις αρχικές δημόσιες προσφορές αναμένουν οι αναλυτές.

Αισιοδοξία για νέες IPO στα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια το 2026

Οι **προβλέψεις** των τραπεζιτών για αναβίωση των αρχικών δημοσίων προσφορών (IPO) στην Ευρώπη διαψεύστηκαν πολλές φορές. Μιλώντας όμως για το 2026, λένε ότι η κατάσταση είναι διαφορετική.

Μια ισχυρή «φουρνιά» εταιρειών που εισήχθησαν σε ευρωπαϊκά χρηματιστήρια από τον Σεπτέμβριο, εκ των οποίων η πλειονότητα διαπραγματεύεται σε ελκυστική τιμή, σε συνδυασμό με ορισμένες μεγάλες εταιρείες που αναζητούν νέες αγορές το 2026 και με τη γενικότερη κερδοφορία στα χρηματιστήρια, οι αναλυτές μιλούν με κάποια σιγουριά για επιστροφή στα επίπεδα προ πανδημίας.

«Φαίνεται ότι θα έχουμε μια κανονική δραστηριότητα IPO και τα δύο εξάμηνα του έτους για πρώτη φορά σε αυτόν τον κύκλο», είπε στο Bloomberg ο Ρίχαρντ Κόρμαν, επικεφαλής κεφαλαιαγορών για την περιοχή EMEA στην Goldman Sachs. Στο επίκεντρο αυτής της αλλαγής ήταν οι εταιρείες που μπηγαν στα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο. Ενδεικτικά, η εταιρεία ασφαλείας κατοικιών Verisure έκανε το μεγαλύτερο IPO από το 2022, ενώ ακολούθησαν η Noba Bank και η εταιρεία προσθετικών μελών Ottobock, οι μετοχές των οποίων κινούνταν επί εβδομάδες υψηλότερα από την τιμή εισαγωγής. «Πιστεύω ότι η ομάδα των IPOs μετά το καλοκαίρι αποτέλεσε σημείο καμπής. Σίγουρα φαίνεται ότι το φόντο για την ευρωπαϊ-

κή αγορά IPO είναι το πιο εποικοδομητικό από την έναρξη του πολέμου στην Ουκρανία», ανέφερε στο Bloomberg ο Λόρενς Τζέιμσον της Barclays. Τα χρηματιστήρια της περιοχής EMEA συγκέντρωσαν τουλάχιστον 21 δισ. δολάρια από IPO το 2025 μέχρι τα μέσα Νοεμβρίου, ανακάμποντας από το πρώτο εξάμηνο του χάους με τους αμερικανικούς δασμούς. Βέβαια, το ποσό αυτό εξακολουθεί να είναι 34% χαμηλότερο από το 2024, σε αντίθεση με τα χρηματιστήρια των ΗΠΑ και της υπόλοιπης Ασίας, που «σήκωσαν» περισσότερα χρήματα από IPOs σε σύγκριση με πέρυσι. Το 2026 θα είναι πολύ ισχυρότερο, τόνισε ο επικεφαλής κεφαλαιαγορών στην περιοχή EMEA για την JPMorgan. «Υπάρχει πολύ περισσότερη ορατότητα για τις δράσεις που μπορεί να γίνουν σε σύγκριση με έναν χρόνο νωρίτερα», συμπλήρωσε. «Συμφωνώ ότι η αγορά IPO της Ευρώπης είναι στο ισχυρότερο σημείο της εδώ και χρόνια, δεδομένου του ρυθμού αιτήσεων και των εταιρειών που ξέρουμε ότι είναι πιθανό να μπειν στο χρηματιστήριο στους επόμενους 12-24 μήνες», σημείωσε ο Εντ Σάνκνι της Citigroup. Ο ίδιος προειδοποίησε πάντως ότι «όπως πάντοτε υπάρχει πιθανότητα τα μακροοικονομικά γεγονότα, οι εντάσεις πολιτικές και γεωπολιτικές ή μία διόρθωση να προκαλέσουν αύξηση της μεταβλητότητας και να επηρεάσουν αυτή την ικανότητα υλοποίησης των χρονοδιαγραμμάτων».

Τέλος 3 ευρώ στις εισαγωγές φθηνών δεμάτων από την Κίνα

Επιβάλλεται από την 1η Ιουλίου 2026 – Πόσο επηρεάζονται οι εταιρείες courier

Της **ΜΑΤΙΝΑΣ ΧΑΡΚΟΦΤΑΚΗ**

Με το νέο έτος, οι Έλληνες καταναλωτές που παραγγέλλουν από δημοφιλείς ασιατικές ηλεκτρονικές πλατφόρμες, κυρίως από Κίνα, όπως το Temu και το Shein, θα βρεθούν αντιμέτωποι με μια νέα πραγματικότητα. Από την 1η Ιουλίου 2026, αν και αρχικά είχε προγραμματιστεί για την 1η Ιανουαρίου, η Ευρωπαϊκή Ένωση αποφάσισε να επιβάλει ένα σταθερό τέλος 3 ευρώ σε όλα τα δέματα αξίας κάτω των 150 ευρώ που εισάγονται στην Ευρώπη από χώρες εκτός Ε.Ε. Το κόστος αυτό θα επιβαρύνει τον ίδιο τον καταναλωτή και θα καταβάλλεται είτε κατά την παράδοση της παραγγελίας είτε κατά τη διαδικασία εκτελωνισμού.

Η κίνηση αυτή εντάσσεται στην προσπάθεια της Ε.Ε. να περιορίσει την παντοδυναμία των φθηνών εισαγωγών από την Κίνα, οι οποίες τα τελευταία χρόνια έχουν κατακλύσει την ευρωπαϊκή αγορά. Το σταθερό τέλος των 3 ευρώ αναμένεται να λειτουργήσει αποτρεπτικά για τους καταναλωτές, μειώνοντας τον όγκο των παραγγελιών, ο οποίος φτάνει ετησίως τα 4,6 δισ. δέματα από την Κίνα προς την Ε.Ε. Ωστόσο αρκετοί αμφισβητούν την αποτελεσματικότητα του μέτρου, επισημαίνοντας ότι οι ασιατικές πλατφόρμες έχουν τη δυνατότητα να απορροφήσουν εύκολα το κόστος με εκπτώσεις ή μικρές αυξήσεις λόγω των χαμηλών τιμών και των περιθωρίων κέρδους τους.

Η μεγάλη απήκηση αυτών των πλατφορμών έχει δώσει ώθηση και στη δραστηριότητα των εταιρειών courier, πολλές από τις οποίες έχουν αναπτύξει πλέον μόνιμες συνεργασίες με τις πλατφόρμες αυτές. Η Ελλάδα συνήθως δεν αποτελεί τον πρώτο ευρωπαϊκό σταθμό για τα συγκεκριμένα εμπορεύματα, τα οποία έρχονται κυρίως μέσω της Πολωνίας. Προς το παρόν ωστόσο φαίνεται να μην ανησυχούν ιδιαίτερα για τον πιθανό αντίκτυπο του επιπλέον κόστους. «Εκτιμάμε ότι δεν θα μας επηρεάσει, τουλάχιστον άμεσα», σημειώνουν στην «Κ» κύκλοι του κλάδου των ταχυμεταφορών, προσθέτοντας ότι «μπορεί να επηρεαστεί σε κάποιο βαθμό η αγορά, εφόσον μειωθούν οι κινεζικές αποστολές. Σε αυτή την περίπτωση

Με το νέο έτος, οι Έλληνες καταναλωτές που παραγγέλλουν από δημοφιλείς ασιατικές ηλεκτρονικές πλατφόρμες, κυρίως από Κίνα, όπως το Temu και το Shein, θα βρεθούν αντιμέτωποι με μια νέα πραγματικότητα.

Αρκετοί αμφισβητούν την αποτελεσματικότητα του μέτρου, επισημαίνοντας ότι οι ασιατικές πλατφόρμες έχουν τη δυνατότητα να απορροφήσουν εύκολα το κόστος με εκπτώσεις ή μικρές αυξήσεις λόγω των χαμηλών τιμών και των περιθωρίων κέρδους τους.

δεν αποκλείεται οι όποιες απώλειες να αντισταθμιστούν από την αύξηση των εγχώριων παραγγελιών».

Σύμφωνα με τα στοιχεία που έδωσε πρόσφατα στη δημοσιότητα η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων, το 2024 ελληνική αγορά ταχυμεταφορών διακίνησε 150 εκατ. αντικείμενα (+12%) και απέφερε 646 εκατ. ευρώ (+6,5%), με κύριο μοχλό ανάπτυξης τα δέματα και μικροδέματα. Οι περιοχές της Αττικής και της Μακεδονίας αποτελούν τον πυρήνα της δραστηριότητας, καθώς από εκεί διακινήθηκε περίπου το 83% των αντικειμένων προς το εσωτερικό και το εξωτερικό, ενώ στην ίδια περιοχή κατέληξε και το 64% των εισερχόμενων. Το διασυννοριακό εμπόριο συνέβαλε σημαντικά στο έργο των

επιχειρήσεων ταχυμεταφορών καθώς το 19% των εσόδων προήλθε από αποστολές προς το εξωτερικό και το 19,5% από εισαγόμενα δέματα. Τα περισσότερα κατευθύνθηκαν στις χώρες της Ε.Ε. (69%), στις ΗΠΑ και στον Καναδά (12%) και στη λοιπή Ευρώπη (11%), ενώ τα εισερχόμενα προέρχονταν κυρίως από την Ε.Ε. (96%), την Ασία (2%), τις ΗΠΑ -Καναδά (1%) και τη λοιπή Ευρώπη (1%). Όσον αφορά τους πελάτες, το 93% του τζίρου προέρχεται από πελάτες με σύμβαση, ενώ μόλις το 7% από ιδιώτες. Οι μεγαλύτεροι πελάτες των ταχυμεταφορών προέρχονται κυρίως από τον κλάδο του ηλεκτρονικού εμπορίου (43%), του γενικού εμπορίου (12%), της βιομηχανίας (9%) και της φαρμακοβιομηχανίας (6%).

ΑΙ ή «πράσινες» πολιτικές, το κρίσιμο δίλημμα της Ευρώπης

Η τεχνητή νοημοσύνη αυξάνει την ανάγκη για ενεργοβόρες υποδομές

Η **Ευρώπη** βρίσκεται μπροστά σε ένα δίλημμα: να γίνει μια πραγματικά ανταγωνιστική δύναμη στην κούρσα της τεχνητής νοημοσύνης ή να επιμείνει στους στόχους της για το κλίμα. «Είναι σαν ένα σταυροδρόμι για την Ευρώπη», λέει στο CNBC ο Νταν Ιβς της Wedbush Securities. Η Ευρώπη μπορεί είτε να «παίξει στο μέλλον» είτε να διακινδυνεύσει «να χάσει ένα μεγάλο μέρος αυτού του τεχνολογικού κύματος». Το δίλημμα επιδεινώνεται από τους στόχους της για την πράσινη ενέργεια. Σε παγκόσμιο επίπεδο η ενέργεια αποτελεί το μεγαλύτερο εμπόδιο για την κατασκευή projects data centers που σχετίζονται με την τεχνητή νοημοσύνη. Ενώ οι ΗΠΑ θέτουν σε λειτουργία μια εργοστάσια ορυκτών καυσίμων για να τροφοδοτήσουν την ανάπτυξη τους, η Ευρώπη απαιτεί

Ευρωπαϊκά ονόματα tech startups μεταφέρονται στις ΗΠΑ, στη Μέση Ανατολή ή στην Ασία επιδιώκοντας πιο ευνοϊκές πολιτικές.

από τους κατασκευαστές να λαμβάνουν και να καταθέτουν μέτρα ενεργειακής και υδατικής αποδοτικότητας, προσθέτοντας γραφειοκρατία που μπορεί να επιβραδύνει την εκκίνηση των έργων. Η Ευρωπαϊκή Ένωση συχνά λαμβάνει ευστομία για μια σειρά από περιβαλλοντικές πολιτικές που καθορίζουν την ατζέντα και για το ότι έχει σημειώσει πρόο-

Τα data centers απαιτούν συνεχή ηλεκτρική σύνδεση, επομένως η διακοπόμενη λειτουργία της αιολικής και της ηλιακής ενέργειας θα μπορούσε να αποτελέσει πρόβλημα.

δο με νέους μηχανισμούς, όπως ο επερχόμενος συννοριακός φόρος άνθρακα. Ωστόσο, ορισμένοι επικριτές υποστηρίζουν ότι μέτρα αυτά θέτει εμπόδια για τις επιχειρήσεις. Η Ευρώπη θεωρείται «anti-entrepreneur», δήλωσε ο Ιβς, με αποτέλεσμα τα ευρωπαϊκά ονόματα tech startups και οι startups να μεταφέρονται στις ΗΠΑ, στη Μέση Ανατολή ή στην Ασία, επιδιώκοντας πιο ευνοϊκές πολιτικές. Καθώς η Ευρώπη προσπαθεί να καλύψει το χαμένο έδαφος στην κούρσα της τεχνητής νοημοσύνης, η ανάγκη για ενεργοβόρες υποδομές αυξάνεται, η ζήτηση για ηλεκτρική ενέργεια εκτοξεύεται και τα προβλήματα είναι πλέον πιο δύσκολα να αγνοηθούν. Η αύξηση της δυναμικότητας των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας προορίζεται να αντικαταστήσει πιο ρυπογόνες πηγές,

αλλά τώρα υπάρχουν ανησυχίες ότι η κατάσταση θα εξελιχθεί διαφορετικά. Η απόσυρση των ορυκτών καυσίμων από την παραγωγή και η αντικατάστασή τους από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας λειτουργεί όταν η ζήτηση ενέργειας είναι σταθερή, αλλά αυτό δεν ισχύει πλέον. Τα data centers απαιτούν επίσης συνεχή σύνδεση, επομένως η διακοπόμενη λειτουργία της αιολικής και της ηλιακής ενέργειας θα μπορούσε να αποτελέσει πρόβλημα.

Κατά τη διάρκεια του έτους η Ευρώπη έχει αναρρέσει μια σειρά από περιβαλλοντικές δεσμεύσεις. Στις 16 Δεκεμβρίου η Ε.Ε. καλάρωσε την απαγόρευση των νέων αυτοκινήτων με κινητήρες εσωτερικής καύσης από το 2035. Στις 9 Δεκεμβρίου ενέκρινε την αναβολή για ένα έτος στην εφαρμογή ενός νέου συστήματος εμπορίας εκπο-

μπών ρύπων για κτίρια, οδικές μεταφορές και μικρές βιομηχανίες, αν και ταυτόχρονα δεσμεύτηκε να μειώσει τις εκπομπές κατά 90% έως το 2040. Κάποιοι καλωσορίζουν αυτές τις κινήσεις, θεωρώντας ότι αποτελούν περισσότερο έναν αναγκαίο ρεαλισμό και λιγότερο μια υποχώρηση.

«Βρισκόμαστε πολύ κοντά σε μια κατάσταση όπου θα είναι τόσο πιο ελκυστικό να είμαστε παρόντες στην Ευρώπη, ώστε δεν θα έχει πλέον νόημα. Και από την άλλη πλευρά, μεγάλο μέρος των κανόνων είναι απολύτως απαραίτητο», λέει στο CNBC ο Νικ ντε λα Φοργκ, partner στο venture capital fund Planet A Ventures, το οποίο υποστηρίζει startups τεχνολογίας που σχετίζονται με το κλίμα. «Και ευτυχώς, αυτό που βλέπουμε είναι μια αρκετά υγιή ανανέωση».

Εφυγε από τη ζωή ο αναμορφωτής της IBM

Πώς ο Λουίς Γκέροτνερ απέφυγε τη χρεοκοπία τη δεκαετία του '90, επαναφέροντας στην κορυφή την «Big Blue»

Πέθανε ο Λουίς Γκέροτνερ, ο μάντζερ που ανέλαβε την IBM όταν ήταν «ετοιμοθάνατη» και τη μετέτρεψε σε γιγάντια δύναμη της τεχνολογικής βιομηχανίας. Η 9χρονη θητεία του στο τιμόνι της εταιρείας, που είναι γνωστή ως «Big Blue», διδάσκει ως case study σε σχολές διοίκησης επιχειρήσεων. Ο πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της IBM, Αρβίντ Κρίσνα, ανακοίνωσε τον θάνατο του Γκέροτνερ με e-mail που έστειλε την Κυριακή στους υπαλλήλους της εταιρείας. Ήταν 83 ετών.

Ο Λουίς Γκέροτνερ ανέλαβε τα νήνια της IBM την Πρωταπριλιά του 1993. Ήταν ο πρώτος «outsider» που διηύθυνε την εταιρεία και μάλιστα σε μια περίοδο που η IBM είχε αρθείσει πίσω της την εποχή όπου ήταν αδιαμφισβήτητη γιγάντια στους υπολογιστές και

Υπό την ηγεσία του η εταιρεία έκανε στροφή, από την παραγωγή hardware στην παροχή υπηρεσιών προς επιχειρήσεις.

δεν είχε παρά δύο επιλογές: την πτώχευση ή τη διάσπαση της σε κομμάτια. Υπό την ηγεσία του η IBM έκανε στροφή, από την παραγωγή hardware στην παροχή υπηρεσιών προς επιχειρήσεις. Εγκατέλειψε επίσης ένα σχέδιο για τη διάσπαση της σε δώδεκα ή περισσότερες ημιαυτόνομες μονάδες –τις αποκαλούμενες «Baby Blues»– στην προσπάθεια μεγιστοποίησης των κερδών.

Ο Γκέροτνερ μείωσε το κό-

Η **9χρονη** θητεία του Λουίς Γκέροτνερ στο τιμόνι της IBM διδάσκεται ως case study σε σχολές διοίκησης επιχειρήσεων. Ο ίδιος τόνισε την ανάγκη ομαδικής εργασίας σε ολόκληρη την εταιρεία, συνδέοντας τα μόνον με τις επιδόσεις της επιχείρησης και όχι με τα ατομικά αποτελέσματα. Η φωτογραφία είναι παλαιότερη του 1995, από στιγμιότυπο σε συνέντευξη Τύπου στη Νέα Υόρκη.

στος και πούλησε μη παραγωγικά περιουσιακά στοιχεία, όπως ακίνητα της IBM και τη συλλογή έργων τέχνης της εταιρείας. Επίσης, απέλυσε 35.000 από τους 300.000 υπαλλήλους της, ουσιαστικά σπάζοντας την κουλτούρα της μονιμότητας που είχε διαμορφωθεί, με βάση τις αρχές που είχε καθιερώσει ο πρώην διευθύνων σύμβουλος της IBM Τόμας Γουάτσον ο πρεσβύτερος στις αρχές του 20ού αιώνα.

Την ίδια στιγμή, τόνισε την ανάγκη ομαδικής εργασίας σε ολόκληρη την εταιρεία συνδέοντας τα μόνον με τις επιδόσεις της επιχείρησης και όχι με τα ατομικά αποτελέσματα. Για την επίτευξη των στόχων απόδοσης των εργαζομένων ο Γκέροτνερ στηριζόταν σε τακτικούς ελέγχους, αντί να περιμένει την ετήσια αξιολόγηση. «Οι άνθρωποι κάνουν αυτό

που ελέγχεις, όχι αυτό που περιμένεις», έλεγε.

Η βασική αλλαγή που έκανε ο Γκέροτνερ ήταν ότι ανέτρεψε τη συνήθεια της IBM να πουλάει προϊόντα σε «πακέτα», που λειτουργούσαν μόνο με άλλα προϊόντα της εταιρείας, από υπολογιστές μέχρι λειτουργικά συστήματα και λογισμικό. Ο μάντζερ εγκατέλειψε προϊόντα που θεωρούσε ότι δεν απέδιδαν, όπως το OS/2, ένα λειτουργικό σύστημα που είχε σκοπό να ανταγωνιστεί τα Windows της Microsoft, αλλά δεν είχε αποδειχθεί δημοφιλές ανάμεσα στους πελάτες. Η IBM εστίασε στο λεγόμενο middleware, το λογισμικό για βάσεις δεδομένων, τη διαχείριση συστημάτων και τη διαχείριση συναλλαγών. Ετσι, η εταιρεία ανέλαβε την ολοκλήρωση δικτύων και συστημάτων επιχείρησης και το έκανε με χαρά,

είτε το hardware που είχε χρησιμοποιηθεί έγραφε το δικό της όνομα είτε όχι.

Ο Γκέροτνερ πόνταρε από νωρίς στο Διαδίκτυο και στο ηλεκτρονικό εμπόριο, καθώς διέγινε εύστοχα ότι αυτό θα έδινε λιγότερη έμφαση στους προσωπικούς υπολογιστές και περισσότερη σε servers, routers και άλλο πιο εξελιγμένο εξοπλισμό. Η στροφή της IBM από το hardware στις υπηρεσίες είχε αποτέλεσμα την αύξηση των εσόδων από υπηρεσίες από 7,4 δισ. δολάρια το 1992 σε 30 δισ. δολ. το 2001.

Η τιμή μετοχής της IBM ενισχύθηκε από τα 13 στα 80 δολάρια στα εννέα χρόνια που ήταν διευθύνων σύμβουλος ο Γκέροτνερ (προσαρμοσμένα στα splits) και η κεφαλαιοποίηση της εταιρείας αυξήθηκε από τα 29 δισ. δολ. στα 168 δισ. δολ. αυτή την περίοδο.

Νέος ψυχρός πόλεμος για την ΑΙ

Η μάχη ΗΠΑ - Κίνας για κυριαρχία στην τεχνολογία μέσα στο 2025 και οι προσπάθειες της Ευρώπης

Της **ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ**

Ζήτημα εθνικής κυριαρχίας

Από το φθινόπωρο του 2024 ο Γένσεν Χουάνγκ, διευθύνων σύμβουλος της Nvída, που παράγει μικροεπεξεργαστές για τα μοντέλα τεχνητής νοημοσύνης, προειδοποίησε πως «κάθε χώρα πρέπει να έχει εθνική τεχνητή νοημοσύνη». Και η φράση προείδε για την παγκόσμια διάσταση που θα λάμβανε σύντομα το ζήτημα της τεχνητής νοημοσύνης, της ισχύος όσων την κατέχουν και της περιθωριοποίησης όσων υστερούν σε αυτήν, αλλά και για τη διαρκώς εντεινόμενη αίσθηση πως η τεχνητή νοημοσύνη ενδέχεται και να διακυβεύσει ζητήματα εθνικής κυριαρχίας.

Όσα κι αν συνέβησαν στη διάρκεια της ταραχώδους αυτής χρονιάς, το 2025 ήταν η χρονιά της τεχνητής νοημοσύνης που, αν και από χρόνια αποτελούσε πεδίο ανταγωνισμού ανάμεσα στις δύο μεγαλύτερες οικονομίες του πλανήτη, φέτος ήρθε κυριολεκτικά ως εισβολέας στη ζωή μας. Τη γνωρίσαμε έτοιμη να κατακτήσει και να ανατρέψει ό,τι θεωρούμε έως τώρα δεδομένο. Κλιμάκωσε την προ πολλού οξυμένη αντιπαλότητα και τον τεχνολογικό πόλεμο ανάμεσα στην Ουάσιγκτον και στο Πεκίνο. Εξώθησε τις αμερικανικές επιχειρήσεις σε λιγνίδεις επενδύσεις και προκάλεσε αναταραχή στις αγορές. Ενέπνευσε προβληματισμό στους φοιτητές για την εξαργύρωση των σπουδών τους και ανασφάλεια στους εργαζομένους για το επαγγελματικό τους μέλλον. Και τέλος, κατάφερε τον καθημερινό άνθρωπο να εντάξει στο λεξιλόγιό του το «Α.Ι.», όπως είναι το σχετικό ακρωνύμιο στην αγγλική γλώσσα. Και μολονότι είχε προκαλέσει αίσθηση προ τριετίας η παρουσίαση της εφαρμογής τεχνητής νοημοσύνης ChatGPT, το 2025 ήταν η χρονιά που σηματοδότησε ανεξίτηλα από την τεχνητή νοημοσύνη, καθώς στη διάρκεια του άρχισε να χρησιμοποιείται ευρύτερα η ορολογία περί «ψυχρού πολέμου της τεχνητής νοημοσύνης».

Ήταν ο όρος που είχε χρησιμοποιηθεί για πρώτη φορά 8 χρόνια νωρίτερα, το 2017, όταν η Κίνα δημοσίευσε το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα της Τεχνητής Νοημοσύνης με διακριτικό στόχο την ανάδειξή της σε παγκόσμια ηγετική δύναμη στην τεχνητή νοημοσύνη το 2030. Με το ξεκίνημά του, τον Ιανουάριο, το 2025 έφερε το πρώτο ηχηρό δείγμα του κλιμακούμενου ανταγωνισμού ανάμεσα στις ΗΠΑ και στην Κίνα για την κυριαρχία στην τεχνητή νοημοσύνη: ήταν το πρωτοφανές επίτευγμα της Κίνας, ένα μοντέλο τεχνητής νοημοσύνης της κινεζικής εταιρείας DeepSeek εφάμιλλο εκείνων των αμερικανικών κολοσσών, αλλά που είχε παραχθεί με συντριπτικά χαμηλότερο κόστος. Εκτοτε, οικονομικοί και πολιτικοί αναλυτές μίλησαν επανειλημμένως για το «Πούνγκ στην τεχνητή νοημοσύνη», παρομοιάζοντας το σοκ που προκάλεσε το κινεζικό επίτευγμα στη Σίλικον Βάλι με τον αφιενδιασμό που είχαν προκαλέσει στους Αμερικανούς οι Σοβιετικοί το 1957, όταν έθεσαν σε τροχιά τον διάσημο σοβιετικό δορυφόρο. Και ήταν η πρώτη φορά που οι πάντες έβλεπαν τον ανταγωνισμό της Ουάσιγκτον με το Πεκίνο ως εφάμιλλο πλέον του Ψυχρού Πολέμου ανάμεσα στις ΗΠΑ και στη Σοβιετική Ένωση και της κούρας για την κυριαρχία στο Διάστημα. Η χρονιά κλείνει με τον θόρυβο που

Η χρονιά κλείνει με τον θόρυβο που προκάλεσαν τον Δεκέμβριο δύο κινεζικές εταιρείες που παράγουν μικροεπεξεργαστές για την τεχνητή νοημοσύνη, η MetaX Integrated Circuits και η Moore Threads, καθώς την πρώτη ημέρα διαπραγμάτευσης των μετοχών τους μετά την εισαγωγή τους στην αγορά της Σαγκάης σημείωσαν άνοδο 700% και 400% αντιστοίχως.

προκάλεσαν τον Δεκέμβριο δύο κινεζικές εταιρείες που παράγουν μικροεπεξεργαστές για την τεχνητή νοημοσύνη, η MetaX Integrated Circuits και η Moore Threads, καθώς την πρώτη ημέρα διαπραγμάτευσης των μετοχών τους μετά την εισαγωγή τους στην αγορά της Σαγκάης σημείωσαν άνοδο 700% και 400% αντιστοίχως. Θα μπορούσε να πει κανείς πως η προσπάθεια της Κίνας για την αύξηση στην τεχνητή νοημοσύνη έγινε εμβρυολογική που την ανέσυρε από το επίπεδο της δεύτερης οικονομίας στον κόσμο και την αναβάθμιση επισημώς στο καθεστώς της δεύτερης υπερδύναμης. Στη διάρκεια της χρονιάς, υπήρξε καταίγμιος ειδήσεων σχετικών με τον τεχνολογικό εισβολέα που αποκαλύπταν πως το Πεκίνο υποστηρίζει και χρηματοδοτεί

τουλάχιστον εν μέρει περισσότερες από 5.000 εταιρείες τεχνητής νοημοσύνης και έχει επενδύσει στον κλάδο τουλάχιστον 115 δισ. δολ. με τις πλέον συντηρητικές εκτιμήσεις. Εκτιμάται επίσης πως οι κινεζικές εταιρείες έχουν επενδύσει πάνω από 200 δισ. δολ. σε επιχειρήσεις του κλάδου. Όλα αυτά έχουν αποτελέσει την αντιμετώπιση του Πεκίνου, καθώς από την προεδρία του Τζο Μπάιντεν η Ουάσιγκτον είχε αρχίσει να επιβάλλει ολοένα και σκληρότερους περιορισμούς στις εξαγωγές αμερικανικής τεχνολογίας προς την Κίνα και ειδικότερα στις εξαγωγές προηγμένων μικροεπεξεργαστών, επιδιώκοντας να αποτρέψει την πρόοδό της στην τεχνητή νοημοσύνη. Ζητούμενο για την Ουάσιγκτον, να διατηρήσει την πρωτοκαθεδρία στη νέα τεχνολογία,

καθώς εκτιμά πως όποιος υπερέρχει στην τεχνητή νοημοσύνη θα είναι σύντομα ο κυρίαρχος του κόσμου. Και όπως τόσοι οικονομικοί αναλυτές υπογραμμίζουν συχνότατα, η Ουάσιγκτον εξακολουθεί να διατηρεί τα σκάπτρα στην τεχνητή νοημοσύνη, με μόνον τις ιδιωτικές δαπάνες για τον κλάδο να είναι σχεδόν 12πλάσιες εκείνων της Κίνας. Από τον πρώτο μήνα του 2025, άλλωστε, ο Ντόναλντ Τραμπ ανακοίνωσε νέο πρόγραμμα των ΗΠΑ για την τεχνητή νοημοσύνη, που με τον τίτλο «Stargate» προβλέπεται να απορροφήσει επενδύσεις ύψους τουλάχιστον 500 δισ. δολ. Και προκειμένου να δώσει ώθηση πυραύλου στην αμερικανική βιομηχανία τεχνητής νοημοσύνης, ο απρόβλεπτος Τραμπ έσπευσε άμεσα να ακυρώσει διάταγμα του προκατόχου του,

Τζο Μπάιντεν, που προέβλεπε τη ρύθμιση της τεχνητής νοημοσύνης.

Το στίγμα της χρονιάς είχε άλλωστε δώσει λίγο νωρίτερα, το φθινόπωρο του 2024, ο Γένσεν Χουάνγκ, διευθύνων σύμβουλος της Nvída που παράγει μικροεπεξεργαστές για τα μοντέλα τεχνητής νοημοσύνης, όταν δήλωσε πως «κάθε χώρα πρέπει να έχει εθνική τεχνητή νοημοσύνη».

Και η φράση προείδε για την παγκόσμια διάσταση που θα λάμβανε σύντομα το ζήτημα της τεχνητής νοημοσύνης, της ισχύος όσων την κατέχουν και της περιθωριοποίησης όσων υστερούν σε αυτήν, αλλά και για τη διαρκώς εντεινόμενη αίσθηση πως η τεχνητή νοημοσύνη ενδέχεται και να διακυβεύσει ζητήματα εθνικής κυριαρχίας. Ο κώδων του κινδύνου χτυπάει, έτσι, για την Ευρώπη, που υστερεί γενικότερα σε καινοτομία τόσο έναντι των ΗΠΑ όσο και έναντι της Κίνας και μόλις τελευταία άρχισε να ανασυντάσσει τις δυνάμεις της για να μη βρεθεί εντελώς παρίας στο νέο παγκόσμιο σκηνικό της τεχνητής νοημοσύνης.

Όπως έχουν επισημάνει Ευρωπαίοι αναλυτές, η Ε.Ε. διαθέτει 7.000 νεοφυείς εταιρείες τεχνητής νοημοσύνης και ερευνητές υψηλής κατάρτισης και οι λόγοι που υστερεί δεν σχετίζονται με τις ικανότητες των επιστημόνων της. Το πρόβλημά της είναι ότι, σε αντίθεση τόσο με τις ΗΠΑ όσο και με την Κίνα, έχει πολύ περιορισμένη παραγωγική δυνατότητα υπολογιστικής ισχύος, ενώ ο εξαιρετικά ενεργητικός κλάδος πληττείται στην Ευρώπη από το ιδιαίτερο υψηλό κόστος της ενέργειας.

Επιχειρώντας να αντιμετωπίσει αυτές τις παθολογίες και βλέποντας τον καλπασμό των δύο υπερδυνάμεων από την αρχή του έτους, η Κομισιόν παρουσίασε το πρόγραμμα AI Champions Initiative. Στόχος του, να κινητοποιήσει 200 δισ. ευρώ για επενδύσεις στην τεχνητή νοημοσύνη σε όλη τη Γηραιά Ήπειρο. Έχει, επίσης, δεσμεύσει 10 δισ. ευρώ για τη χρηματοδότηση 13 γιγαντιαίων μονάδων τεχνητής νοημοσύνης, που θα έχουν σαφώς μεγαλύτερες δυνατότητες υπολογιστικής δύναμης από τις έως τώρα υφιστάμενες μονάδες τεχνητής νοημοσύνης. Τους τελευταίους μήνες, άλλωστε, οι ευρωπαϊκές τεχνολογικές SAP SE και ASML Holding NV δέσμευσαν δισεκατομμύρια ευρώ στις ευρωπαϊκές νεοφυείς του κλάδου καθώς και στις συναφείς υπηρεσίες. Όπως όμως τονίζουν ειδικοί του κλάδου, η Ε.Ε. και μαζί της και οι κυβερνήσεις των χωρών-μελών προποθούν να δώσουν ώθηση στην ευρωπαϊκή βιομηχανία τεχνητής νοημοσύνης, ενώ οι προσπάθειές τους βασίζονται στις αμερικανικές εταιρείες και κατά κύριο λόγο στις Nvída και OpenAI.

Η μεγάλη αντεπίθεση του Πεκίνου

Στη διάρκεια της χρονιάς, υπήρξε καταίγμιος ειδήσεων σχετικών με τον τεχνολογικό εισβολέα που αποκαλύπταν πως το Πεκίνο υποστηρίζει και χρηματοδοτεί τουλάχιστον εν μέρει περισσότερες από 5.000 εταιρείες τεχνητής νοημοσύνης και έχει επενδύσει στον κλάδο τουλάχιστον 115 δισ. δολ. με τις πλέον συντηρητικές εκτιμήσεις. Εκτιμάται επίσης πως οι κινεζικές εταιρείες έχουν επενδύσει πάνω από 200 δισ. δολ. σε επιχειρήσεις του κλάδου. Όλα αυτά έχουν αποτελέσει την αντιμετώπιση του Πεκίνου.

Επενδυτική φρενίτιδα και φόβοι για «φούσκα»

Ός **μειζων** παράγων στον επενδυτικό και χρηματιστηριακό κόσμο, η τεχνητή νοημοσύνη έχει εισβάλει εδώ και τρία χρόνια προκαλώντας εντυπωσιακές διακυμάνσεις στις τιμές των μετοχών. Ουσιαστικά από την εμφάνιση της εφαρμογής ChatGPT η νέα τεχνολογία απορροφά ιλιγγιώδη ποσά, αλλά στη διάρκεια του 2025 οι τεχνολογικοί κολοσσοί των ΗΠΑ αποδύθηκαν σε έναν πυρετώδη ανταγωνισμό με διακύβευμα την κυριαρχία τους στον κλάδο. Άλλοτε για την ανέγερση κέντρων δεδομένων, άλλοτε για την αγορά υπολογιστικής δύναμης για το μέλλον και άλλοτε σε μεταξύ τους αποκλειστικές συμφωνίες, επένδυσαν στην τεχνητή νοημοσύνη δυσθεώρητα ποσά και τα αυξάνουν με γεωμετρική πρόοδο. Αναπόφευκτα έχουν παρσύνει στην ίδια φρενίτιδα τους επενδυτές, που έχουν επίσης υπερβεί κάθε όριο στην προσπάθειά τους να μη μείνουν έξω από τα κέρδη μιας τεχνολογίας που περιμένουν πως θα αλλάξει τα πάντα. Έτσι, στη διάρκεια του 2025 οι φρενήρεις δαπάνες συνέβαλαν στην άνοδο του δείκτη S&P 500 κατά 18% και στην περαιτέρω διόγκωση του μυ-

θικού πλούτου που έχουν συγκεντρώσει στα χέρια τους οι ιδρυτές και επικεφαλής των αμερικανικών τεχνολογικών κολοσσών.

Σύμφωνα με στοιχεία του Bloomberg, ο πλούτος των 10 σημαντικότερων εξ αυτών έφτασε αθροιστικά στα 2,5 τρις. δολ., έχοντας αυξηθεί κατά 1,9 τρις. από τις αρχές του έτους. Αυτή η διαστημική εκτόξευση έχει πάντως προβληματίσει τους επενδυτές, που έχουν αρχίσει εδώ και μήνες να διερωτώνται για το πόσο προσοδοφόρος θα αποδειχθεί τελικά αυτή η επενδυτική φρενίτιδα και προπαντός εκφράζουν ολοένα και εντεινόμενη ανησυχία για το ενδεχόμενο να κυοφορείται «φούσκα» τεχνητής νοημοσύνης. Πολλοί προβληματίζονται για το κατά πόσον θα ήταν καλύτερα να επιδείξουν αυτοσυγκράτηση και να περιορίσουν την έκθεσή τους στην τεχνητή νοημοσύνη για να προφυλαχθούν από το ενδεχόμενο να σκάσει η «φούσκα». Φοβούνται τη «φούσκα» στην αμερικανική αγορά, αρκετοί έχουν ήδη αρχίσει μια στροφή προς τις κινεζικές εταιρείες τεχνητής νοημοσύνης, όπως προδίδει η δια-

Ο **πλούτος** των 10 σημαντικότερων αμερικανικών τεχνολογικών ομίλων μέσα στο 2025 έφτασε αθροιστικά στα 2,5 τρις. δολ., έχοντας αυξηθεί κατά 1,9 τρις. από τις αρχές του έτους.

στημική εκτόξευση των δύο κινεζικών εταιρειών που εισήχθησαν στο χρηματιστήριο της Σαγκάης μέσα στον Δεκέμβριο. Πρόσθετο λόγο ανησυχίας στοιχειοθετεί άλλωστε το γεγονός ότι οι τεχνολογικοί κολοσσοί χρηματοδοτούν τις δαπάνες τους στην τεχνητή νοημοσύνη εκδίδοντας ασυνήθιστο όγκο χρέους, που εγκυμονεί περαιτέρω κινδύνους. Έτσι, πολλοί επενδυτές επιχειρούν να θωρακιστούν

καταφεύγοντας στα συμβόλαια ασφάλισης έναντι πτώχευσης, τα γνωστά ως CDs, με το ποσοστό των CDs που σχετίζονται με τις μεγάλες εταιρείες τεχνολογίας να έχει εκτοξευθεί περισσότερο από

90% από τις αρχές Σεπτεμβρίου. Και οι προειδοποιήσεις για τον κίνδυνο της «φούσκας» δεν έχουν περιοριστεί στους παράγοντες της αγοράς, καθώς έχουν εκφράσει την ανησυχία τους ακόμη και στελέχη των τεχνολογικών κολοσσών. Ανάμεσά τους ο Σουντάρ Πιτσάι, επικεφαλής της Alphabet, μητρικής της Google, που προσφάτως μίλησε για «παράλογο» στη φρενίτιδα για την τεχνητή νοημοσύνη και προειδοποίησε πως αν «σκάσει η φούσκα, καμία εταιρεία δεν θα μείνει αλώβητη, συμπεριλαμβανομένης και της Alphabet».

Γεύση από το ιλιγγιώδες ύψος των επενδύσεων στον κλάδο δίνουν οι δαπάνες των τριών τεχνολογικών κολοσσών Google, Meta και Microsoft, που μόνον μέσα στο γ' τρίμηνο του 2025 δαπάνησαν αθροιστικά σχεδόν 80 δισ. δολ., ενώ όλες ανεξαιρέτως σχεδιάζουν πολύ μεγαλύτερες δαπάνες για το επόμενο έτος. Και οι υπολογισμοί τους, όπως τουλάχιστον τους έχουν ανακοινώσει, εντυπωσιάζουν. Η Alphabet εκτιμά πως στο σύνολο του έτους που φεύγει οι δαπάνες της για την τεχνητή νοημοσύνη θα έχουν φτάσει

90% από τις αρχές Σεπτεμβρίου.

Και οι προειδοποιήσεις για τον κίνδυνο της «φούσκας» δεν έχουν περιοριστεί στους παράγοντες της αγοράς, καθώς έχουν εκφράσει την ανησυχία τους ακόμη και στελέχη των τεχνολογικών κολοσσών. Ανάμεσά τους ο Σουντάρ Πιτσάι, επικεφαλής της Alphabet, μητρικής της Google, που προσφάτως μίλησε για «παράλογο» στη φρενίτιδα για την τεχνητή νοημοσύνη και προειδοποίησε πως αν «σκάσει η φούσκα, καμία εταιρεία δεν θα μείνει αλώβητη, συμπεριλαμβανομένης και της Alphabet».

Γεύση από το ιλιγγιώδες ύψος των επενδύσεων στον κλάδο δίνουν οι δαπάνες των τριών τεχνολογικών κολοσσών Google, Meta και Microsoft, που μόνον μέσα στο γ' τρίμηνο του 2025 δαπάνησαν αθροιστικά σχεδόν 80 δισ. δολ., ενώ όλες ανεξαιρέτως σχεδιάζουν πολύ μεγαλύτερες δαπάνες για το επόμενο έτος. Και οι υπολογισμοί τους, όπως τουλάχιστον τους έχουν ανακοινώσει, εντυπωσιάζουν. Η Alphabet εκτιμά πως στο σύνολο του έτους που φεύγει οι δαπάνες της για την τεχνητή νοημοσύνη θα έχουν φτάσει

στα 93 δισ. δολ. Όσον αφορά τη Microsoft, την εταιρεία που έχει στηρίξει την OpenAI και την εφαρμογή ChatGPT, μόνον μέσα στο γ' τρίμηνο του έτους που φεύγει έχει ανακοινώσει κεφαλαιακές δαπάνες ύψους 35 δισ. δολ., αυξημένες κατά 74% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους. Και το μεγαλύτερο μέρος τους, και προπαντός το μεγαλύτερο μέρος της αύξησης των δαπανών της, οφείλεται στις επενδύσεις στην τεχνητή νοημοσύνη. Σημειωτέον ότι η OpenAI έχει δεσμεύσει 1,5 τρις. δολ. προκειμένου να διασφαλίσει πρόσβαση σε πόρους υπολογιστικής για το μέλλον. Επίσης, για το σύνολο του έτους η Meta υπολογίζει πως οι δαπάνες της για την τεχνητή νοημοσύνη έχουν φτάσει στα 72 δισ. δολ., ενώ δεν έχει περάσει πολύς καιρός από όταν τις υπολόγιζε μόνον στα 66 δισ. δολ. Εκτιμά μάλιστα πως στη διάρκεια του 2026 θα φτάσουν και δεν αποκλείεται να περάσουν τα 100 δισ. δολ. Και η Microsoft προβλέπει πως το 2026 οι δαπάνες της για τη νέα τεχνολογία θα φτάσουν σχεδόν στα 140 δισ. δολάρια.

Κάθε εβδομάδα, Νέες ευκαιρίες.

Altamira Real Estate
8000 8200 | altamirarealestate.com.cy

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΣΤΑ ΑΚΙΝΗΤΑ

Altamira
doValue Group

Η τεχνητή νοημοσύνη αλλάζει την αγορά εργασίας

Τα πρώτα στοιχεία για απολύσεις, προσλήψεις και ποια επαγγέλματα απειλούνται περισσότερο

Δεν θα χάσετε τη δουλειά σας εξαιτίας της AI, αλλά εξαιτίας κάποιου που ξέρει να τη χρησιμοποιεί, λέει χαρακτηριστικά ο CEO της Nvidia, Τζέν-σεν Χουάνγκ.

Η Microsoft απέλυσε 15.000 εργαζομένους, εστιάζοντας στη μετάβασή της σε μια «μηχανή πληροφοριών», ενώ και η Amazon «ψαλίδισε» 14.000 εταιρικούς ρόλους.

Τον χορό των απολύσεων έσυραν κολοσσοί της τεχνολογίας, όπως δείχνουν οι αριθμοί. Η Microsoft απέλυσε 15.000 εργαζομένους, εστιάζοντας στη μετάβασή της από ένα «εργοστάσιο λογισμικού» σε μια «μηχανή πληροφοριών», ενώ στο ίδιο μήκος κύματος και η Amazon «ψαλίδισε» 14.000 εταιρικούς ρόλους. Την ίδια στιγμή, ο Μαρκ Μπένιοφ της Salesforce αποκάλυψε ότι η AI εκτελεί ήδη το 50% των εργασιών της εταιρείας, οδηγώντας στην απόλυση 4.000 υπαλλήλων στην εξυπηρέτηση πελατών.

Τον Μάιο ο διευθύνων σύμβουλος της IBM Αρβίντ Κρίσνα δήλωσε στην WSJ, ότι τα chatbots τεχνητής νοημοσύνης είχαν αναλάβει τις θέσεις εργασίας «εκατοντάδων εργαζομένων» στον τομέα του ανθρώπινου δυναμικού. Σε αντίθεση ωστόσο με άλλες εταιρείες που επικαλέστηκαν την τεχνητή νοημοσύνη για τις περικο-

πές θέσεων εργασίας, η εταιρεία υποστηρίζει ότι πολλές εταιρείες χρησιμοποιούν την AI ως «δικαιολογία» για να αντισταθμίσουν τις υπερβολικές προσλήψεις της προηγούμενης περιόδου. Αντί να

σπιτούτο Διαδικτύου της Οξφόρδης υποστηρίζει ότι πολλές εταιρείες χρησιμοποιούν την AI ως «δικαιολογία» για να αντισταθμίσουν τις υπερβολικές προσλήψεις της προηγούμενης περιόδου. Αντί να

παρεδχτούν λάθη στρατηγικής, παρουσιάζουν την τεχνητή νοημοσύνη ως «αποδιοπομπαίο τράγο» για την εκκαθάριση της αγοράς. Η εικόνα –μέχρι στιγμής τουλάχιστον– δεν είναι ασπράμαυρη.

Ερευνα της Vanguard αποκαλύπτει ότι τα επαγγέλματα με υψηλότερη έκθεση στην AI κατέγραψαν αύξηση απασχόλησης 1,7%, ενώ και οι πραγματικοί μισθοί σε ρόλους που σχετίζονται με την AI

αυξήθηκαν κατά 3,8%, την ώρα που στους υπόλοιπους κλάδους η αύξηση ήταν μόλις 0,7%. Αυτό υποδηλώνει ότι η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να σχετίζεται εν μέρει με απολύσεις, μπορεί όμως παράλληλα να αναβαθμίσει την παραγωγικότητα. Οι εταιρείες άλλωστε επενδύουν ήδη περισσότερο σε ανθρώπους που μπορούν να χειριστούν τη νέα τεχνολογία καθώς όλες οι θέσεις εργασίας σε κάποιο βαθμό θα επηρεαστούν από την AI, σύμφωνα με ηγετικές προσωπικότητες της τεχνολογίας, όπως ο CEO της Nvidia, Τζένσεν Χουάνγκ. «Κάθε δουλειά θα επηρεαστεί και μάλιστα άμεσα. Αυτό είναι αδιαμφισβήτητο», δήλωσε στο συνέδριο Milken Institute τον Μάιο. «Δεν θα χάσετε τη δουλειά σας εξαιτίας της AI, αλλά εξαιτίας κάποιου που ξέρει να τη χρησιμοποιεί», είπε χαρακτηριστικά. Το βέβαιο είναι πως η αγορά εργασίας βρίσκεται σε κρίσιμη κα-

Η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να σχετίζεται εν μέρει με απολύσεις, μπορεί όμως παράλληλα να αναβαθμίσει την παραγωγικότητα.

μψη. Ενώ η AI μπορεί να αντικαταστήσει ορισμένα επαγγέλματα όπως οι ιστορικοί, οι μεταφραστές και οι εκπρόσωποι πωλήσεων, οι πιο «χειρωνακτικές» θέσεις εργασίας απειλούνται λιγότερο, όπως διαπίστωσε πρόσφατη έκθεση από ερευνητές της Microsoft, που μελέτησαν τις επιπτώσεις της γενετικής AI (Generative AI) στις επαγγελματικές δραστηριότητες. Το μεγάλο στοίχημα για το 2026 θα είναι η συμπίεση ανθρώπων και τεχνολογίας που θα θέσει νέους κανόνες στην εργασία. Με άλλα λόγια, καθώς η τεχνητή νοημοσύνη αναλαμβάνει τις εργασίες ρουτίνας, ιδιαίτερα τις ψηφιακές, όπως η εισαγωγή δεδομένων και η επεξεργασία πληροφοριών, οι εργαζόμενοι θα επικεντρωθούν περισσότερο σε ό,τι μόνο οι άνθρωποι μπορούν να κάνουν: δηλαδή να θέτουν καλύτερες ερωτήσεις, να ερμηνεύουν τα αποτελέσματα, να καθοδηγούν τις μηχανές και να ασκούν κριτική.

ΑΠΟΨΗ

Μαθήματα για την τεχνολογία από τους νομπελίστες

Τον **ΑΝΔΡΕΑ ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ**

Το κυρίαρχο θέμα στις αγορές φέτος ήταν οι μετασχηματιστικές δυνατότητες της τεχνολογίας. Από την υποδομή cloud έως την τεχνητή νοημοσύνη, οι δαπάνες πληροφορικής έχουν αυξηθεί σε επίπεδα που σπάνια έχουν παρατηρηθεί στο παρελθόν και οι αγορές μετοχών έχουν ανταμείψει εταιρείες που βρίσκονται στο επίκεντρο αυτής της τάσης, ιδιαίτερα στις Ηνωμένες Πολιτείες. Ωστόσο, πίσω από τους τίτλους κρύβεται ένα βαθύτερο ερώτημα: οι επενδύσεις στην τεχνολογία μεταφράζονται αυτόματα σε βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη;

Οι πρόσφατοι νομπελίστες προτείνουν ότι η τεχνολογία δεν είναι πεπρωμένο. Επιτυχάνει πρόοδο μόνο όταν υποστηρίζεται από γνώσεις, θεσμούς και κίνητρα. Ο Τζοέλ Μοκίρ, που τιμήθηκε το 2025, εξήγησε γιατί η Βιομηχανική Επανάσταση παρήγαγε διαρκή ευημερία, επισημαίνοντας την εφαρμοσμένη γνώση, τη μηχανική ικανότητα και τους ανοιχτούς θεσμούς. Ο Φίλιπ Αγκιόν και ο Πίτερ Χάουιτ επέκτειναν αυτή τη σκέψη επισημοποιώντας την έννοια της δημιουργικής καταστροφής του Σουμπέτερ, δείχνοντας ότι η ανάπτυξη εξαρτάται από τη συνεχή καινοτομία και την αντικατάσταση ξεπερασμένων τεχνολογιών. Οι περσικοί νικητές, Ντάρον Ατζέμογλου, Σάμιον Τζόνσον και

Τζέιμς Ρόμνινσον, πρόσθεσαν μια κρίσιμη εικόνα: οι πολιτικοί και οικονομικοί θεσμοί χωρίς αποκλεισμούς αποτελούν το θεμέλιο της ευρείας προόδου.

Καινοτομία

Ο Τζοέλ Μοκίρ εξηγεί γιατί η ανάπτυξη μετά τη Βιομηχανική Επανάσταση δεν ήταν ένα τυχαίο ξέσπασμα προόδου. Κατά τη σκέψη του, η διατηρήσιμη ευημερία στηρίζεται σε τρία στοιχεία: εφαρμοσμένη γνώση, μηχανική ικανότητα και ανοιχτούς θεσμούς.

Η γνώση από μόνη της δεν αρκεί. Πολλές κοινωνίες είχαν λαμπρές ιδέες, αλλά δεν τις μετέτρεψαν ποτέ σε παραγωγική δύναμη. Αυτό που κάνει τη διαφορά είναι η ικανότητα να εφαρμόζεις τη γνώση μέσα από δεξιότητες, εργαλεία, υποδομές. Ένα σύγχρονο παράδειγμα είναι η μπαταρία LFP: η εφεύρεση έγινε στην Κορέα και την Ιαπωνία, αλλά η Κίνα ήταν αυτή που διέθετε τον συνδυασμό ικανότητας και θεσμών για να τη μετατρέψει σε παγκόσμια επιτυχία.

Το ίδιο ισχύει και σήμερα με την πληροφορική. Οι μεγάλες επενδύσεις σε υποδομές μπορούν να δημιουργήσουν δυνατότητες, αλλά χωρίς ανθρώπινο κεφάλαιο, διαδικασίες και διαφάνεια, μένουν ανενεργές. Και όταν λίγες πλατφόρμες κυριαρχούν στην αγορά, τίθεται το κρίσιμο ερώτημα: Μπορούν οι νέοι παίκτες και οι ανατρεπτικές ιδέες να βρουν χώρο

ή εγκλωβίζονται πριν καν δοκιμαστούν;

Η ανάπτυξη

Ο Φίλιπ Αγκιόν και ο Πίτερ Χάουιτ έδωσαν θεωρητική μορφή σε αυτό που ο Σουμπέτερ διαπίστωναν: ότι η οικονομική πρόοδος δεν είναι μια γραμμική πορεία, αλλά μια αδιάκοπη διαδικασία «δημιουργικής καταστροφής». Η ανάπτυξη προκύπτει όταν το νέο αντικαθιστά το παλιό, όταν η καινοτομία δεν προστίθεται ως συμπλήρωμα, αλλά ανατρέπει τις καθιερωμένες δομές. Η διαδικασία αυτή, φυσικά, δεν είναι ανώδυνη. Νέες τεχνολογίες εκτοπίζουν τις παλιές, ορισμένοι κλάδοι συρρικνώνονται ενώ άλλοι αναπτύσσονται, και οι εργαζόμενοι χρειάζονται επανειδίκευση για να προσαρμοστούν στις νέες απαιτήσεις. Οι οικονομίες που το διαχειρίζονται επιτυχημένα είναι εκείνες που επενδύουν σε δεξιότητες και δημιουργούν δίκτυα ασφαλείας, ώστε η μετάβαση να μην αφήνει μεγάλες ομάδες πολιτών πίσω.

Στη σημερινή ψηφιακή εποχή, κατά τον Αγκιόν και τον Χάουιτ, οι επενδύσεις στην πληροφορική δεν αρκεί να δημιουργούν υποδομές· πρέπει να ενεργοποιούν την αντικατάσταση ξεπερασμένων μοντέλων. Αυτό απαιτεί πραγματικό ανταγωνισμό, χαμηλά εμπόδια εισόδου και οικοσυστήματα που επιτρέπουν στις νεοφυείς επιχειρήσεις και στους

νέους παίκτες να αναπτυχθούν. Χωρίς αυτό το πλαίσιο, η καινοτομία μένει εγκλωβισμένη και η τεχνολογία λειτουργεί ως στατικό περιουσιακό στοιχείο, όχι ως μοχλός ανανέωσης.

Η κατανομή της ισχύος

Ο Ντάρον Ατζέμογλου και ο Σάμιον Τζόνσον, από την άλλη, προειδοποιούν ότι η τεχνολογική πρόοδος δεν εξελίσσεται σε κοινωνικό κενό. Ιστορικά, οι μεγάλες τεχνολογικές επαναστά-

Από τις επιχειρήσεις απαιτείται μια διαφορετική νοοτροπία: λιγότερη εξάρτηση από επιδοτήσεις και περισσότερη επένδυση σε τεχνογνωσία.

σεις ωφέλησαν πρώτα τις ελίτ και μόνο στη συνέχεια, και υπό συγκεκριμένες θεσμικές συνθήκες, την ευρύτερη κοινωνία. Η πρώτη Βιομηχανική Επανάσταση αύξησε την παραγωγικότητα, αλλά για δεκαετίες συμπίεσε τους μισθούς. Για τους δύο οικονομολόγους, η παραγωγικότητα από μόνη της δεν εξασφαλίζει κοινωνική ευημερία, αυτό που την καθορίζει είναι η κατανομή της ισχύος.

Η ανάλυσή τους για την αυ-

τοματοποίηση και την τεχνητή νοημοσύνη είναι εξίσου επίκαιρη. Οι τεχνολογίες αυτές μπορεί να δημιουργήσουν τεράστια οικονομικά οφέλη, αλλά υπάρχει ο κίνδυνος να συγκεντρωθούν σε λίγες εταιρείες που ελέγχουν δεδομένα και αλγόριθμους, αφήνοντας τους εργαζομένους εκτεθειμένους στον κίνδυνο υποβάθμισης ή εκτόπισης. Ωστόσο, οι συγγραφείς απορρίπτουν την ιδέα ότι η απώλεια εργασίας είναι αναπόφευκτη. Οι κοινωνίες μπορούν να διαμορφώσουν τεχνολογίες που συμπληρώνουν την εργασία αντί να την αντικαθιστούν, αλλά αυτό απαιτεί συνειδητή πολιτική επιλογή. Εκπαίδευση, αντιμονοπωλιακή εποπτεία, δίκαιη φορολογία και θεσμοί που προωθούν τον ανταγωνισμό είναι τα εργαλεία που καθορίζουν αν η καινοτομία θα διευρύνει την ευημερία ή θα τη συγκεντρώσει σε λίγα χέρια.

Χωρίς τέτοιο πλαίσιο, η ψηφιακή οικονομία κινδυνεύει να δημιουργήσει νέες «αυτοκρατορίες πληροφορίας», όπου ο έλεγχος της τεχνολογίας μεταφράζεται σε πολιτική και οικονομική ισχύ, περιορίζοντας τον ανταγωνισμό και, τελικά, τη δημοκρατική λογοδοσία.

Επιπτώσεις για την Ελλάδα

Στην Ελλάδα μετράμε ήδη χαμένες ευκαιρίες από το προηγούμενο ευρωπαϊκό πλαίσιο. Το RRF χρηματοδότησε σημαντικές δρά-

σεις, αλλά δεν δημιούργησε τον θεσμικό και παραγωγικό μετασχηματισμό που χρειαζόταν. Δεν είχαμε την εξαιρετική, πολλές ευρωπαϊκές χώρες αντιμετώπισαν παρόμοια προβλήματα. Το ερώτημα όμως παραμένει: μήπως ο σχεδιασμός ήταν εξαρχησ εκτός πραγματικότητας; Την ώρα που ο κόσμος στρεφόταν στο AI, στα data centres και στη νέα αρχιτεκτονική δεδομένων, εμείς επιδοτούσαμε κυρίως εισαγωγές ηλεκτρικών αυτοκινήτων, μια επιδοτήση κατανάλωσης, όχι παραγωγής.

Το επόμενο πολυετές πλαίσιο (2026-2032) έρχεται σε μια στιγμή όπου η Ευρώπη αλλάζει στρατηγική. Εγκαταλείπει τις οριζόντιες επιδοτήσεις και μετατοπίζει το βάρος σε στοχευμένες επενδύσεις: τεχνητή νοημοσύνη, ψηφιακή τεχνολογία, δεδομένα, δεξιότητες, υποδομές cloud. Για την Ελλάδα, αυτό σημαίνει ότι η επιτυχία δεν θα κριθεί από τον ρυθμό απορρόφησης κονδυλίων, αλλά από το πόσο βαθιά θα αλλάξουν οι θεσμοί και τα επιχειρηματικά μοντέλα που τα υποδέχονται. Τα ευρωπαϊκά κονδύλια μπορούν να λειτουργήσουν ως πραγματικός καταλύτης μόνο αν κατευθυνθούν σε έργα που ενισχύουν τον ανταγωνισμό, επιτρέπουν κλίμακα και διασχίζουν γνώση. Διαφορετικά, θα ξαναζήσουμε το γνώριμο μοτίβο: πολλά χρήματα, μικρή επίδραση.

Χρειάζεται πλέον συντονισμός, όχι αποσπασματικές κινήσεις. Η κυβέρνηση πρέπει να ωριμάσει

έργα έγκαιρα, με σαφείς τεχνολογικές προτεραιότητες, ενιαία πρότυπα προμηθειών, ταχύτερες αδειοδοτήσεις και διοικητική ικανότητα υλοποίησης σύνθετων ψηφιακών έργων. Το ίδιο κρίσιμο είναι να χρησιμοποιηθούν οι ευρωπαϊκοί πόροι ως μοχλός ιδιωτικών επενδύσεων, μέσα από συμπράξεις και χρηματοδοτικά εργαλεία που μοιράζονται το ρίσκο. Από την πλευρά των επιχειρήσεων απαιτείται μια διαφορετική νοοτροπία: λιγότερη εξάρτηση από επιδοτήσεις και περισσότερη επένδυση σε τεχνογνωσία. Συνεργασίες με πανεπιστήμια, επένδυση σε δεδομένα και λογισμικό ιδιοκτησίας τους, στρατηγική εξωστρέφεια και οικοσυστήματα που ευνοούν τους νέους παίκτες. Μόνο τότε τα κονδύλια θα μεταφραστούν σε διατηρήσιμο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

Η Ελλάδα δεν έχει πρόβλημα χρηματοδότησης. Έχει πρόβλημα αξιοποίησής.

Η τεχνολογία δεν αποδίδει επειδή είναι νέα, αλλά επειδή εφαρμόζεται σωστά.

Και το αναπτυξιακό αποτύπωμα της επόμενης δεκαετίας θα κριθεί λιγότερο από το πόσα χρήματα θα δαπανήσουμε και περισσότερο από το πόσες παλιές συνθήκες θα είχαμε προθύμι να καταργήσουμε.

Ο κ. Ανδρέας Αθανασόπουλος είναι CEO της Olympia Group του Ομίλου Γερμανού.

ALPHA BANK

www.alphabank.com.cy
8000-3333

ALPHA
Προθεσμιακή
Κατάθεση

Επιτόκιο
1,50%
για 12 μήνες

Απόδοση με
ALPHA κεφάλαιο

- ▶ Ελάχιστο ποσό κατάθεσης **€100.000**
- ▶ Διαθέσιμο για **νέες** και **υφιστάμενες** καταθέσεις
- ▶ **Καταβολή τόκου** στη λήξη της προθεσμιακής κατάθεσης

Ισχύουν όροι & προϋποθέσεις.

Αισιοδοξία Scope Ratings

Πολύ πιο αισιόδοξος από την κυβέρνηση είναι ο οίκος αξιολόγησης Scope Ratings για το ελληνικό χρέος. Εκτιμά ότι η Ελλάδα θα έχει ξεπεράσει την Ιταλία ήδη από το 2027, καθώς ο δείκτης χρέους της θα έχει μειωθεί στο 134% έναντι 137% του ΑΕΠ στην Ιταλία.

8,8

δισ. ευρώ πρόωρες αποπληρωμές χρέους δρομολογούνται το 2026, εκ των οποίων 5,3 δισ. αφορούν τα GLF και 1-1,5 δισ. δάνεια EFSF.

Η πρόβλεψη Moody's

Η Ελλάδα θα καταγράψει από τις μεγαλύτερες μειώσεις χρέους διεθνώς το 2026, ως ποσοστό του ΑΕΠ, χάρη στη συνετή δημοσιονομική της πολιτική, τη στιγμή που οι περισσότερες μεγάλες χώρες θα δουν τους δείκτες χρέους να αυξάνονται, επισημαίνει ο οίκος αξιολόγησης Moody's.

5,461

δισ. ευρώ θα ιτρώσει η μείωση χρέους το 2026, με τον δείκτη χρέους να υποχωρεί στο 138,2% του ΑΕΠ από 145,9% φέτος.

Το σενάριο της Fitch

Η Fitch αναμένει ότι το ελληνικό χρέος θα συνεχίσει να μειώνεται ραγδαία μεσοπρόθεσμα, προσεγγίζοντας το 120% έως το 2030, σύμφωνα με το βασικό σενάριο, υποστηριζόμενο από την ονομαστική αύξηση του ΑΕΠ κατά 4% και πρωτογενή πλεονάσματα 3,5% του ΑΕΠ μετά το 2027.

Σχέδιο για ταχύτερη μείωση χρέους

Η Ελλάδα θα αποπληρώσει 8,79 δισ. ευρώ το 2026, για πρώτη φορά εξόφληση δανείων του β' μνημονίου

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Οι πρόωρες αποπληρωμές χρέους μπαίνουν στο επίκεντρο της χρηματοδοτικής στρατηγικής του ελληνικού Δημοσίου το 2026, καθώς εκτός από τα δάνεια του πρώτου μνημονίου (GLF) στο ραντάρ μπαίνουν και τα δάνεια του δεύτερου προγράμματος στήριξης και συγκεκριμένα αυτά του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας – EFSF. Σύμφωνα με τη δανειακή στρατηγική που ανακοίνωσε ο Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (ΟΔΔΗΧ), οι δανειακές ανάγκες της χώρας για το

Η Ελλάδα στοχεύει να ακολουθήσει τα βήματα της Πορτογαλίας, η οποία πριν από μερικές μέρες προχώρησε και σε δεύτερη αποπληρωμή δανείων.

2026 διαμορφώνονται στα 24,677 δισ. ευρώ. Τα 8,871 δισ. ευρώ αφορούν χρεολύσια, τα 5,2 δισ. ευρώ πληρωμές τόκων, τα 6,739 δισ. ευρώ αφορούν άλλες υποχρεώσεις, το 1,587 δισ. ευρώ αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου, ενώ τα 8,79 δισ. ευρώ πρόωρες αποπληρωμές χρέους, τη στιγμή που το πρωτογενές πλεόνασμα θα διαμορφωθεί στα 6,51 δισ. ευρώ.

Αν και το ελληνικό Δημόσιο ακολουθεί σταθερά τη στρατηγική των πρόωρων αποπληρωμών ήδη από το 2022 όταν αποπλήρωσε πλήρως τα δάνεια του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου δύο χρόνια νωρίτερα, ενώ το ίδιο έτος ξεκίνησε και τις πρόωρες αποπληρωμές των δανείων του πρώτου μνημονίου (το γνωστό Greek Loan Facility – GLF), το 2026 είναι η πρώτη χρονιά που σχεδιάζεται η καταβολή ενός τόσο μεγάλου ποσού.

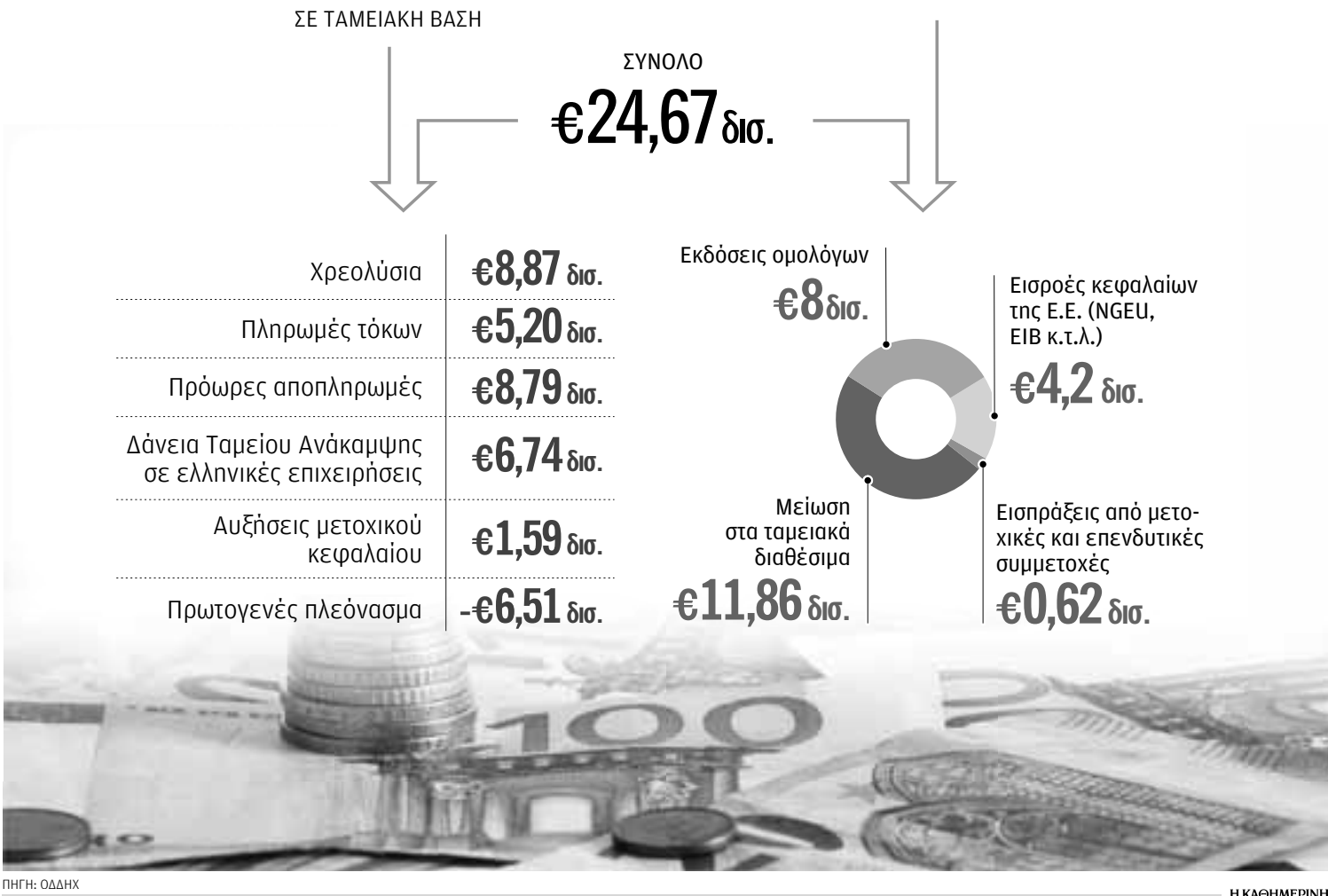
Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», τα συνολικά 8,79 δισ. ευρώ πρόωρων αποπληρωμών του 2026

θα «μοιραστούν» ως εξής: 5,3 δισ. ευρώ για την πρόωρη αποπληρωμή δόσεων του GLF που αφορούν το διάστημα 2033-2041 και θα καταβληθούν στα μέσα του Δεκεμβρίου, τουλάχιστον 1 δισ. ευρώ για τη μείωση των εντόκων γραμματίων, 1,5 δισ. ευρώ για επαναγορά ομολόγων και 1-1,5 δισ. ευρώ για πρόωρες αποπληρωμές δανείων των EFSF.

Για την πρόωρη αποπληρωμή μέρους των δανείων αυτών του β' μνημονίου θα αξιοποιηθούν τα ταμειακά διαθέσιμα του Υπερταμείου τα οποία διαμορφώνονται

συνολικά στα 4,5 δισ. ευρώ περίπου (και συμπεριλαμβάνονται στα συνολικά ταμειακά διαθέσιμα του Δημοσίου – ως διαθέσιμα φορέων της γενικής κυβέρνησης). Στόχος είναι να αρχίσουν να μειώνονται οι χρηματοδοτικές ανάγκες των επόμενων ετών. Σημειώνεται ότι τα δάνεια του EFSF λήγουν το 2070 και ανέρχονται συνολικά στα 125,7 δισ. ευρώ, ενώ τα δάνεια του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ESM), η αποπληρωμή των οποίων ξεκινάει το 2033 και ολοκληρώνεται το 2060, ανέρχονται σε 59,4 δισ. ευρώ.

Χρηματοδοτικές ανάγκες και πηγές χρηματοδότησης

ρώ που είχε δημιουργηθεί το 2018 και η (ισόποση) χρήση του οποίου είχε ξεκινήσει το 2024, συνεπώς εξαντλώντας το. Το 2026 ο ΟΔΔΗΧ σχεδιάζει να αξιοποιήσει 11,8529 δισ. ευρώ από τα ταμειακά διαθέσιμα για τις χρηματοδοτικές ανάγκες της χώρας, ενώ θα προχωρήσει σε εκδόσεις ομολόγων ύψους 8 δισ. ευρώ συνολικά. Παράλληλα, το ελληνικό Δημόσιο προβλέπει σε έσοδα 4,2 δισ. ευρώ από εισροές κεφαλαίων της Ε.Ε. και 0,618 δισ. ευρώ εισπράξεις από μετοχικές και επενδυτικές συμμετοχές.

Όσον αφορά τα GLF, στόχος παραμένει η αποπληρωμή τους δέκα χρόνια νωρίτερα και έως το 2031. Φέτος ξεκίνησαν οι πρόωρες αποπληρωμές μέρους των πιο μακρινών δόσεων, αυτών που λήγουν το 2033-2041, μία κίνηση που θα συ-

Το δημόσιο χρέος αναμένεται να μειωθεί κατά περίπου 5,461 δισ. ευρώ το 2026 και ο δείκτης χρέους στο 138,2% του ΑΕΠ από 145,9% φέτος.

νεχιστεί και τα επόμενα χρόνια. Μέχρι σήμερα, το ελληνικό Δημόσιο έχει αποπληρώσει συνολικά 26,6 δισ. ευρώ για τα GLF αρχικού ύψους 52,9 δισ. ευρώ, και απομένουν άλλα 26,3 δισ. ευρώ. Στο τέλος του 2026 θα απομένουν περίπου 21 δισ. ευρώ τα οποία και θα αποπληρωθούν με καταβολές 5-, 5,5 δισ. ευρώ ετησίως τα τέσσερα χρόνια που θα ακολουθήσουν.

Το δημόσιο χρέος αναμένεται να μειωθεί κατά περίπου 5,461 δισ. ευρώ το 2026 και ο δείκτης χρέους στο 138,2% του ΑΕΠ από 145,9% φέτος. Στόχος είναι το 2029 να έχει υποχωρήσει στο 119% και έως το 2030 η Ελλάδα να μην είναι η πιο υπερχρεωμένη χώρα της Ευρωζώνης, έχοντας «νικήσει» την Ιταλία (ήδη από το 2028), τη Γαλλία αλλά και το Βέλγιο.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Θα ψάχνουμε για αρνί

Του **ΝΙΚΟΥ ΦΙΛΙΠΠΙΑΗ**

Ας ξεκινήσουμε από τα απλά. Στην Ελλάδα η ζήμιιά από την ευλογία στα αιγοπρόβατα και από τις παράλληλες κρίσεις που «τρέχουν» εδώ και χρόνια δεν είναι λογιστική, όπως συμβαίνει με άλλα προβλήματα του αγροτικού τομέα. Δεν είναι απλώς «τόσα ζώα, τόσες αποζημιώσεις». Είναι υπαρκτά. Δεν πρόκειται για μια κακή χρονιά, όπως συμβαίνει συχνά στις καλλιέργειες και την επομένη ανακάμπτουν. Ο κτηνοτρόφος πρέπει να βρει τρόπο να ζήσει μετά τη θανάτωση του κοπαδιού του και να βρει χρήματα να το αντικαταστήσει. Το κοπάδι δεν στήνεται σε ένα εξάμηνο. Θέλει δουλειά και σε αυτό το διάστημα ο κτηνοτρόφος και η οικογένειά του πρέπει κάπως να βιοπορίζονται.

Κι όμως, στη συζήτηση περί ικανοποίησης των αιτημάτων των αγροτών στα μπλόκα, από την κυβέρνηση, αυτή η ιδιαιτερότητα ελάχιστα τονίζεται. Η κυβέρνηση εμφανίζεται να «συζητάει» αιτήματα ενίσχυσης του εισοδήματος σε αγρότες εκτατικών καλλιεργειών (βαμβάκι, καλαμπόκι κ.λπ.) για μια κακή χρονιά από πλευράς τιμών και δεν έχει εκπονήσει ακόμη ένα πρόγραμμα ενίσχυσης των πληγέντων κτηνοτρόφων, παρά το γεγονός ότι έχουμε χάσει περίπου μισό εκατομμύριο αιγοπρόβατα τους τελευταίους 16 μήνες, συνολικής αξίας άνω των 350 εκατ. ευρώ.

Και ως πληρώνουμε για εισαγωγές προϊόντων ζωικής προέλευσης ετησίως συνολικά 1,8 δισ. ευρώ και απειλείται με αφανισμό το πιο επώνυμο εξαγώγιμο ελληνικό προϊόν, η φέτα. Δίνει κάποιες

Τους τελευταίους 16 μήνες έχουμε χάσει περίπου μισό εκατομμύριο αιγοπρόβατα, συνολικής αξίας άνω των 350 εκατ. ευρώ.

αποζημιώσεις, αλλά δεν εξασφαλίζουν την ανασύσταση του κοπαδιού.

Το ζήτημα δεν είναι μόνο ελληνικό. Πέραν των άλλων προβλημάτων που αντιμετωπίζει η κτηνοτροφία (κόστος παραγωγής, αντιμετώπιση με φιλοπεριβαλλοντικούς νόμους), οι ζωονόσοι βρίσκονται στην επικαιρότητα. Τελευταίως στην Ισπανία, όπου το ξέσπασμα

της πανώλης των χοίρων απείλησε με ελλείψεις ενόψει Χριστουγέννων το πιο emblematico προϊόν της χώρας, το ζαμπόν Ιμπέρικο. Τα προειδοποιητικά σημάδια είναι παντού, από την ταχεία εξάπλωση της πανώλης των χοίρων –που επιβεβαιώνεται τώρα 50 έθνη– έως μεγάλα κρούσματα γρίπης των πτηνών που προκαλούν όλεθρο στις βιομηχανίες αυγών και πουλερικών της Κίνας και της Αμερικής, τον αφθώδη πυρετό, μέχρι ένα παράσιτο που ονομάζεται scroviworm που ακρωτηριάζει την προσφορά βόειου κρέατος στην Ευρώπη και στην Κεντρική Αμερική. Η αύξηση των παγκόσμιων τιμών του κρέατος, η οποία το 2025 έφτασε στο ιστορικό υψηλό, συνδέεται στενά με τις ζωονόσους.

Δεν είναι μυστικό ότι ο κρεοφαγικός τρόπος ζωής μας απειλείται. Όχι μόνον από πλευράς προσφοράς, αλλά και από απόψεως τιμών.

Οι χώρες δείχνουν να είναι άσχημα προετοιμασμένες για ένα τέτοιο ξέσπασμα. Η Ελλάδα σίγουρα. Ωστόσο, αν δεν δράσουμε τώρα, οι οικονομικές συνέπειες θα είναι σκληρές. Λίγες κυβερνήσεις ξοδεύουν αρκετά για θεραπεία, πόσο μάλλον για πρόληψη. Αν συνεχίσουμε να αντιμετωπίζουμε κάθε ζωονόσο σαν έκτακτο γεγονός και κάθε αύξηση τιμής ως συγκυριακό φαινόμενο, θα χάνουμε διαρκώς παραγωγή, ανθρώπους και αυτόρκεια. Και κάποια στιγμή θα διαπιστώσουμε ότι το ποσοστό αυτόρκειας έφτασε στο μηδέν και θα ψάχνουμε για αρνί να κάνουμε Πάσχα, όπως οι Ισπανοί έψαχναν φέτος Ιμπέρικο για να κάνουν Χριστούγεννα...

ALASIA HOTEL

Christmas and New Year's Celebrations

31/12
Wednesday

NEW YEAR'S REVELLION
'CELEBRATION' BUFFET DINNER
Dee Jay Simos Vamvakidis on the Decks
with Live Instrumental Performers
Adults: €170.00 | Children: €130.00

01/01
Thursday

NEW YEAR'S DAY 'FESTIVE
CARVERY' SHARING LUNCH
Adults: €110.00 | Children: €80.00

06/01
Tuesday

TA FOTA' BRUNCH WITH
'FLAVORS OF THE DAY'

handcrafted with care...

For Reservations: 25 332000

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ Η **EUROBANK**

ΠΑΡΑΜΥΘΟΥΠΟΛΗ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

20.11

ΤΑΦΡΟΣ
ΝΤΑΒΙΔΑ

Instagram icon paramithoupoli_cy

Facebook icon Παραμυθούπολη Χριστουγέννων - Paramythoupoli Xristougennon

Μέγας Χορηγός:

Χορηγοί:

ZOPIAS

PARK
PALIATSO

LUNO
COFFEE

S.Y. STAGE
event equipment

PAPA
JOHNS

Parex
ATHENS 1981

Vassos
Psarolimano

Χορηγός Επικοινωνίας:

LOVE
100.7 FM
98.1 & 105.7

Οι προκλήσεις στον τουρισμό το 2026

Η ανάγκη επενδύσεων και ευρύτερου σχεδιασμού για να συνεχιστεί η ανάπτυξη μετά το φετινό ρεκόρ

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Καθώς ο ελληνικός τουρισμός ολοκληρώνει το 2025 επιτυγχάνοντας ένα ακόμη ιστορικό ρεκόρ αφίξεων και ταξιδιωτικών εισπράξεων, καθίσταται σαφές ότι έχει φτάσει σε σημείο καμπίς.

Η περαιτέρω ανάπτυξη του και η διάχυση των ωφελειών του γεωγραφικά, χρονικά αλλά και συνολικά στην ελληνική κοινωνία απαιτεί έναν νέο, προσεκτικό σχεδιασμό. Σχεδιασμό ικανό να δώσει απαντήσεις στις προκλήσεις που συνοδεύουν την επιτυχία του και να διασφαλίσει την ομαλή ανάπτυξη του για τα επόμενα χρόνια και δεκαετίες. Η χώρα θα εισπράξει φέτος κοντά στα 23,5 δισ., σχεδόν 8% περισσότερα από πέρυσι, σύμφωνα με τις τελευταίες εκτιμήσεις που βασίζονται σε

«Ο ελληνικός τουρισμός βρίσκεται σε σημείο καμπίς, καθώς στρατηγικές ώριμων προορισμών πλησιάζουν τα όριά τους και νέες πηγές ανταγωνισμού αναδύονται», σημειώνει μελέτη της Εθνικής Τράπεζας.

στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος και άλλων φορέων. Μια χώρα με λίγο περισσότερους από 10 εκατ. κατοίκους υποδέχθηκε πάνω από 37 εκατ. ξένους επισκέπτες, χωρίς καν να συμπεριλαμβάνονται σε αυτούς όσοι έφθασαν εδώ με κρουαζιερόπλοια ή με ιδιωτικά σκάφη αναψυχής, που κατέκλυσαν τις ελληνικές θάλασσες και ακτές.

Την ίδια ώρα, όμως, προβλήματα υδροδότησης, καθαριότητας, διαχείρισης λυμάτων, λιμενικών υποδομών, ηλεκτροδότησης, στάθμευσης, κυκλοφοριακής συμφόρησης και πολλά ακόμα εκδηλώθηκαν σε δημοφιλείς προορισμούς αλλά και σε μέχρι πρόσφατα λιγότερο πολυσύχναστους τόπους. Ορισμένα νησιά μάλιστα, που εμφάνιζαν τέτοια συμπτώματα ήδη από τα προηγούμενα χρόνια, όπως η Μύκονος και η Σαντορίνη, είδαν ακόμα και μείωση των αφίξεων.

Σημάδι ίσως ότι οι επισκέπτες έχουν παρατηρήσει τις ολιγοήμερες διαχειρίσεις των ροών και τις ελλείψεις υποδομών και αναζητούν

πλέον αυθεντικές εμπειρίες και όχι κορεσμένα μοντέλα τουρισμού. Παράλληλα, η απουσία εδώ και δεκαετίας ενός ολοκληρωμένου χωροταξικού σχεδιασμού για τον τουρισμό, τόσο σε εθνικό όσο και σε τοπικό επίπεδο, παράγει από τη μια πλευρά άναρχη ανάπτυξη και από την άλλη περιορίζει την ασφάλεια των επενδύσεων – και επομένως την ελκυστικότητα της χώρας ως επενδυτικού προορισμού.

Επανελημμένες έρευνες του Ινστιτούτου του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΙΝ-ΣΕΤΕ) έχουν δείξει ότι η ισχύς του ελληνικού τουριστικού brand βασίζεται στην εγγενή αίσθηση φιλοξενίας και φιλικότητας που αισθάνεται ο επισκέπτης στην Ελλάδα, στις εγκαταστάσεις και στα καταλύματα διαμονής, στην αίσθηση ασφάλειας και στη γαστρονομία, και ακολουθούν οι παραλίες και τα τοπία. Αντιθέτως, τα στοιχεία στα οποία η Ελλάδα μειονεκτεί έναντι του ανταγωνισμού συνδέονται κυρίως με τη λειτουργία προορισμών και θέματα

όπως η καθαριότητα, η πληροφόρηση, η άναρχη πολεοδομία και η έλλειψη ποικιλίας δραστηριοτήτων. «Ο ελληνικός τουρισμός βρίσκεται σε σημείο καμπίς, καθώς στρατηγικές ώριμων προορισμών πλησιάζουν τα όριά τους και νέες πηγές ανταγωνισμού αναδύονται», σημειώνει νωρίτερα αυτή την εβδομάδα η Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης της Εθνικής Τράπεζας σε σχετική μελέτη της. Για τους οικονομολόγους της, η μετουσίωση της ισχυρής ζήτησης σε διατηρήσιμη οικονομική αξία και ανθεκτικότητα απαιτεί οργανωμένη προσπάθεια σε δύο άξονες και ειδικότερα στην ανάδειξη των «κρυμμένων ορυζών» της χώρας με πρωώθηση εναλλακτικών προορισμών και, βεβαίως, στην επαναφορά των επενδύσεων σε βασικές υποδομές και στη γαστρονομία, και ακολουθούν οι παραλίες και τα τοπία. Αντιθέτως, τα στοιχεία στα οποία η Ελλάδα μειονεκτεί έναντι του ανταγωνισμού συνδέονται κυρίως με τη λειτουργία προορισμών και θέματα

κρίσις επίπεδα. «Αυτό θα αποδείξει την ικανότητά μας ως χώρα να διαχειριστούμε την ίδια μας την επιτυχία», σημειώνουν οι συντάκτες της μελέτης.

Την ανάγκη να καθίσουν όλοι στο τραπέζι και να σχεδιάσουν το masterplan για τον ελληνικό τουρισμό της επόμενης δεκαετίας υπογράμμισε προ ημερών και ο πρόεδρος του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ) Γιάννης Παράσχης, στο ετήσιο συνέδριο του αντιπροσωπευτικού φορέα του κλάδου. Στοιχεία που παρουσίασε στο συνέδριο αυτό η Εθνική Τράπεζα δείχνουν ότι έως το 2040 οι ταξιδιωτικές αφίξεις, υπό προϋποθέσεις που περιλαμβάνουν την αντιμετώπιση των προαναφερθέντων προκλήσεων, θα αγγίξουν τα 55 εκατ., δηλαδή θα αυξηθούν κατά 18 εκατ. από τα τρέχοντα επίπεδα, και οι ταξιδιωτικές εισπράξεις θα φτάσουν στα 36 δισ. ευρώ, δηλαδή 14 δισ. ευρώ περισσότερα από ό,τι το 2024.

Προφανώς και η χώρα δεν μπορεί

να αντέξει τέτοιους φόρτους χωρίς κατάλληλη προετοιμασία, σχεδιασμό και συντονισμό. Ο κ. Ευτύχης Βασιλάκης, πρόεδρος της Aegean και αντιπρόεδρος του ΣΕΤΕ, εξήγησε πρόσφατα πως «το ζήτημα των υποδομών δεν είναι κυρίως οικονομικό, καθώς μεγάλο μέρος είναι αυτοχρηματοδοτούμενο από τους χρήστες του, αλλά πρωτίστως λειτουργικό και διαχειριστικό». Τόνισε δε πως «η χρονική και γεωγραφική διάχυση των τουριστικών ροών οφείλει να αποτελεί βασική προτεραιότητα στον σχεδιασμό, στην υλοποίηση και στη λειτουργία των υποδομών, ώστε η ανάπτυξη να μεταφράζεται σε μετρήσιμα και διαρκή οφέλη για τις τοπικές κοινωνίες, τους κατοίκους και τους επισκέπτες της χώρας».

Δεν πρόκειται για μια συζήτηση που γίνεται σε αφηρημένο επίπεδο. Τα προβλήματα έχουν πυκνώσει σε τέτοιο σημείο που η τοπική αυτοδιοίκηση αδυνατεί να ανταποκριθεί σε βασικές υποχρεώσεις της σε πολλά μέρη, πόσο μάλλον να σχεδιάσει

υποδομές και να τις κατασκευάσει. Το πρόβλημα επιτείνουν συχνά και οι ημερήσιοι επισκέπτες που δέχονται προορισμοί όπως η Σύμη και η Σαντορίνη. Οι επισκέπτες αυτοί, καθώς δεν διανυκτερεύουν στους προορισμούς και δεν καταβάλλουν το τέλος παρεπιδημούντων που εισπράττεται από τα ξενοδοχεία και τα καταλύματα και αποδίδεται στους δήμους, δεν συνεισφέρουν όπως οι υπόλοιποι ταξιδιώτες. Αναζητούν έτσι οι εν λόγω δήμοι πόρους για να μπορούν να διαχειριστούν τις ροές αυτές αλλά και για να τις ελέγξουν. Λίγο μετά το φετινό καλοκαίρι η Περιφερειακή Ένωση Δήμων Νοτίου Αιγαίου αποφάσισε ομόφωνα να ζητήσει να νομοθετηθεί η δυνατότητα στους δήμους να μπορούν να επιβάλλουν τέλη στους ημερήσιους επισκέπτες που δέχονται. Προηγή-

Na καθίσουν όλοι στο τραπέζι και να σχεδιάσουν το masterplan για τον ελληνικό τουρισμό της επόμενης δεκαετίας ζήτησε προ ημερών ο πρόεδρος του ΣΕΤΕ Γιάννης Παράσχης.

θηκε ο δήμαρχος Σύμης Ελευθέριος Παπακαλοδούκας, που κατόπιν σχετικής απόφασης του δημοτικού συμβουλίου επιδίωκε να εξασφαλίσει άδεια από τα συναρμόδια υπουργεία για την καθιέρωση ειδικού τέλους ύψους τριών ευρώ κατ' άτομο για τους ημερήσιους επισκέπτες. Το νησί δέχεται καθημερινά περίπου 1.000 έως και 5.000 τέτοιους επισκέπτες, καθώς ο γραφικός οικισμός του λιμανιού και το μοναστήρι του Αρχαγγέλου στον Πάνορμο αποτελούν μαγνήτη για επισκέπτες από τη Ρόδο, άλλα κοντινά νησιά, αλλά και την Τουρκία, οι οποίοι παράγουν απορρίμματα, χρειάζονται νερό και χρησιμοποιούν δημόσιες υποδομές που δημιουργήθηκαν πριν από δεκαετίες για πολύ μικρότερες ροές επισκεπτών.

Ολα αυτά σε μια περίοδο που η κλιματική κρίση και η συμπεριφορά των ταξιδιωτών αλλάζουν τα δεδομένα, ενώ ο ανταγωνισμός από άλλες ανεπτυγμένες και αναδυόμενες χώρες - τουριστικούς προορισμούς της Μεσογείου εντείνεται.

Ανεβάζουν ταχύτητα οι έρευνες για φυσικό αέριο

Στα τέλη του 2026 η πρώτη ερευνητική γεώτρηση στο Ιόνιο, επισπεύδεται η παρακώρνηση νέων περιοχών σε Πελοπόννησο και Νότια Κρήτη

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Σε νέα φάση υλοποίησης περνάει από τον Ιανουάριο το εθνικό πρόγραμμα υδρογονανθράκων. Περίπου δύο μήνες μετά την απόφαση της ExxonMobil για είσοδο στην παρακώρνηση μπλοκ 2 του Ιονίου, η Energean δρομολογεί τις διαδικασίες για την προετοιμασία της πρώτης ερευνητικής γεώτρησης με στόχο αυτή να πραγματοποιηθεί ακόμη και μέσα στο τελευταίο τρίμηνο του 2026 και το αργότερο εντός του πρώτου τριμήνου του 2027.

Το υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, παράλληλα, επιδιώκει την επιτάχυνση της ολοκλήρωσης της παρακώρνησης των τεσσάρων νέων περιοχών σε Πελοπόννησο και Νότια Κρήτη στην κοινοπραξία των Chevron - HELLENiQ ENERGY. Στόχος είναι οι σχετικές συμβάσεις μίσθωσης που βρίσκονται υπό τον έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου να έχουν κατατεθεί και κυρωθεί από τη Βουλή το αργότερο έως τις 14 Ιανουαρίου, ώστε η Ελλάδα να δώσει το «παρών» στο πετρελαϊκό συνέδριο της Βεγγάζης (14-15 Ιανουαρίου) ως στρατηγικός εταίρος τόσο της ExxonMobil όσο και της Chevron. Εάν όλα εξελιχθούν βάσει του προγραμματισμού των εμπλεκόμενων εταιρειών, το φθινόπωρο του 2026 τα ερευνητικά σκάφη της Chevron θα συλλέγουν σεισμικά δεδομένα στα νότια της Πελοποννήσου και της Κρήτης και το γεωτρήσανο που έχει μισθώσει η Energean για το Ισραήλ θα μετακινηθεί προς το Ιόνιο για να τρυπήσει τον στόχο «Ασώπο 1». Στη συγκεκριμένη δομή έχει εντοπιστεί ταμειούχρας ανθρακικών πετρωμάτων σε βάθος 4.000 μέτρων κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας που αφορά δυνητικό κοιτάσμα περίπου 200 δισ. κ.μ. φυσικού αερίου.

Στην παρακώρνηση βάσει συμφωνίας που υπεγράφη τον Νοέμβριο παρουσία δύο Αμερικανών υπουργών στο Ζάμπειο, μπαίνει η ExxonMobil με ποσοστό

Εάν όλα κυλήσουν ομαλά, το γεωτρήσανο που έχει μισθώσει η Energean για το Ισραήλ θα μετακινηθεί προς το Ιόνιο για να τρυπήσει τον στόχο «Ασώπο 1». Εκεί, σε βάθος 4.000 μέτρων κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας, ενδέχεται να υπάρχει κοιτάσμα περίπου 200 δισ. κ.μ. φυσικού αερίου.

60% εξαγοράζοντας ποσοστά από την Energean και την HELLENiQ ENERGY. Μέσα στον Ιανουάριο αναμένεται και η ολοκλήρωση της τυπικής διαδικασίας εισόδου της αμερικανικής εταιρείας στην παρακώρνηση.

Η Energean που παραμένει Διαχειριστής της παρακώρνησης (operator) στη διάρκεια της ερευνητικής περιόδου, αναμένεται να καταθέσει μέσα στον Ιανουάριο αίτημα παράτασης του ερευνητικού προγράμματος για την προετοιμασία και την πραγματοποίηση της ερευνητικής γεώτρησης.

Τον Μάρτιο του 2026 λήγει η τελευταία παράταση που έλαβε από την Ελληνική Διαχειριστική Εταιρεία Υδρογονανθράκων και Ενέργειακών Πόρων (ΕΔΕΥΕΠ)

και μαζί ο προβλεπόμενος συμβατικός χρόνος για έρευνες. Βάσει του θεσμικού πλαισίου, παράταση πέραν του συμβατικού χρόνου προϋποθέτει είτε πράξη κυβερνητικού συμβουλίου είτε ακόμη και νομοθετική ρύθμιση. Το επόμενο βήμα είναι η κατάθεση μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων για τη διεξαγωγή της γεώτρησης και η επιλογή του λιμανιού για την υποστήριξη των απαιτούμενων δραστηριοτήτων, με την Energean να επιλέγει μεταξύ αυτού της Ηγουμενίτσας που είναι και το πλησιέστερο και της Πάτρας που αξιολογείται ως πιο ολοκληρωμένο από άποψη υποδομών.

Η Energean έχει μισθώσει γεωτρήσανο για δύο γεωτρήσεις ανάπτυξης του κοιτάσματος Κατλάν στο Ισραήλ, το οποίο

και προγραμματίζει για λόγους οικονομίας κλίμακος να μεταφέρει στο Ιόνιο μέσα στο τελευταίο τρίμηνο του έτους και το αργότερο στο πρώτο του 2027 για να πραγματοποιηθεί η γεώτρηση στη δομή «Ασώπο 1». Η διάρκεια της είναι 60 ημέρες, που σημαίνει ότι αν η έναρξη γίνει τον Οκτώβριο θα ολοκληρωθεί μέσα στον Δεκέμβριο.

Στην περίπτωση ανακάλυψης κοιτάσματος, ρόλο Διαχειριστή θα αναλάβει η ExxonMobil, η οποία θα χρηματοδοτήσει και την ερευνητική γεώτρηση, επένδυση 50-100 εκατ. δολαρίων, έναντι ανταλλάγματος για την είσοδό της στην παρακώρνηση του κοιτάσματος. Ο αντιπρόεδρος της αμερικανικής εταιρείας, Τζον Άρντλι, με δηλώσεις του τον Νοέμβριο τοποθέτησε την απόφαση για ερευνητική γεώτρηση μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 2026 με προοπτική υλοποίησης το 2027 και την παραγωγή φυσικού αερίου εάν όλα εξελιχθούν ομαλά στις αρχές της δεκαετίας του 2030.

Στο μεταξύ, τον Απρίλιο λήγει και η δεύτερη παράταση του ερευνητικού προγράμματος της ExxonMobil στην παρακώρνηση Δυτικά της Κρήτης. Η αμερικανική εταιρεία θα πρέπει να αποφασίσει εάν θα ζητήσει παράταση εκτός συμβατικού χρόνου ή θα επιστρέψει την παρακώρνηση στο Δημόσιο. Στην πρώτη περίπτωση του αιτήματος νέας παράτασης, όπως και η Energean, θα πρέπει να εγκριθεί είτε με πράξη του υπουργικού συμβουλίου είτε με νομοθετική ρύθμιση. Αν και το τελευταίο διάστημα έχουν υπάρξει τεχνικές συναντήσεις μεταξύ ΕΔΕΥΕΠ και ExxonMobil, μια ξεκάθαρη εικόνα για το πώς θα κινηθεί η αμερικανική εταιρεία αναμένεται τον Μάρτιο. Στην πιο ώριμη παρακώρνηση νοτιοδυτικά της Κρήτης, η ExxonMobil αξιολογεί τα τρισδιάστατα δεδομένα και τοποθετεί την επενδυτική απόφαση για την πρώτη ερευνητική προς τα τέλη του 2026 ή τις αρχές του 2027.

Ποιοι προλαβαίνουν έξοδο από την εργασία πριν από τα 62

Παρά το γεγονός ότι το γενικό όριο ηλικίας συνταξιοδότησης έχει πλέον διαμορφωθεί στα 62 έτη με 40 χρόνια ασφάλισης ή στα 67 έτη με λιγότερα, το 2026 εξακολουθεί να αποτελεί έτος-κλειδί για χιλιάδες ασφαλισμένους που διατηρούν δικαίωμα εξόδου πριν από το 62ο έτος, ακόμη και έως και επτά χρόνια νωρίτερα.

Πρόκειται για περίπου 25.000-30.000 ασφαλισμένους, κυρίως «παλαιούς» πριν από το 1993, οι οποίοι έχουν κατοχυρώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα με τα μεταβατικά όρια ηλικίας.

Στον πυρήνα αυτής της ομάδας βρίσκονται οι μητέρες με ανήλικα τέκνα, γονείς στο Δημόσιο, ασφαλισμένοι σε ΔΕΚΟ και τράπεζες, τρίτεκνοι, καθώς και εργαζόμενοι στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα. Αν και τα μεταβατικά όρια επιβαρύνονται πλέον κατά έξι μήνες σε σχέση με παλαιότερα έτη, παραμένουν σαφώς χαμηλότερα από το γενικό όριο των 62.

• **Μπότερες με ανήλικα στο ΙΚΑ.** Σημαντική κατηγορία είναι οι μητέρες ασφαλισμένες στο ΙΚΑ που είχαν συμπληρώσει 5.500 ημέρες ασφάλισης με ανήλικο τέκνο τα έτη 2010, 2011 ή 2012. Όσες από αυτές συμπλήρωσαν κρίσιμα ηλικιακά όρια (50ς, 52ο ή 55ο έτος) έως το 2018, μπορούν ακόμη και το 2026 να αποχωρήσουν με μειωμένη ή πλήρη σύνταξη σε ηλικίες από 58,5 έως 61 ετών, ανάλογα με το έτος θεμελίωσης. Για τις ίδιες ασφαλισμένες, αν τα όρια ηλικίας συμπληρώνονται μετά το 2019, η έξοδος μεταφέρεται υποχρεωτικά στα 62.

• **ΔΕΚΟ – Τράπεζες και Δημόσιο.** Αντίστοιχα «παράθυρα» διατηρούν μητέρες ασφαλισμένες σε ταμεία ΔΕΚΟ και τραπεζών, οι οποίες είχαν συμπληρώσει 25ετία με ανήλικο τέκνο το 2010-2012 και έφθασαν τα προβλεπόμενα ηλικιακά όρια

έως το 2018. Οι ασφαλισμένες αυτές μπορούν να αποχωρήσουν με πλήρη σύνταξη σε ηλικίες από 58,5 έως 61 ετών, ακόμη και αν συμπληρώνουν το σχετικό όριο εντός του 2026.

Στο Δημόσιο, γονείς με ανήλικο τέκνο και 25ετία το 2011 ή το 2012, που συμπλήρωσαν τα ηλικιακά όρια των 52 ή 55 ετών έως το 2018, διατηρούν δικαίωμα εξόδου πριν από τα 62, με πλήρη σύνταξη, σε ηλικίες που ξεκινούν από τα 58 έτη και 5 μήνες.

• **Τρίτεκνοι και μειωμένη σύνταξη.** Ιδιαίτερη μεταχείριση προβλέπεται και για τρίτεκνους δημοσίου υπαλλήλους, οι οποίοι με 21 ή 23 έτη ασφάλισης το 2011-2012 και συμπλήρωση κρίσιμων ηλικιών έως το 2018, μπορούν να συνταξιοδοτηθούν το 2026 ακόμη και πριν από τα 60. Παράλληλα, «παλαιοί» ασφαλισμένοι στο Δημόσιο με 25ετία τα έτη 2011 ή 2012, που είχαν συμπληρώσει ηλικίες 56 ή 58 ετών έως το τέλος του 2022, διατηρούν δικαίωμα μειωμένων σύνταξης πριν από τα 62. Όσοι, όμως, συμπληρώνουν τα όρια αυτά από το 2023 και μετά, οδηγούνται υποχρεωτικά στο γενικό όριο.

• **Βαρέα και ανθυγιεινά.** Τέλος, εργαζόμενοι στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα μπορούν, υπό προϋποθέσεις, να αποχωρήσουν ακόμη και από τα 55 ή τα 60 έτη, εφόσον έχουν συμπληρώσει τον απαιτούμενο αριθμό ενοήμων, εκ των οποίων συγκεκριμένο μέρος σε καθεστώς βαρέων.

Σύμφωνα με ειδικούς της κοινωνικής ασφάλισης, ο κύκλος των μεταβατικών ορίων θα κλείσει οριστικά μέσα στην επόμενη τετραετία. Από εκεί και πέρα, για όλους θα ισχύουν τα γενικά όρια των 67 ετών για πλήρη σύνταξη και των 62 με μειωμένη, με ελάχιστες εξαιρέσεις.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ Η **EUROBANK**

 limassol_christmas_land

 Limassol Christmas Land

Υποστηρικτές:

Cyprus
Ports Authority

Μέγας Χορηγός:

Χορηγοί:

ΖΩΡΠΙΑΣ

Χορηγός Επικοινωνίας:

Πέμπτη υψηλότερη απόδοση διεθνώς για το Χ.Α. το 2025

Επιστροφή σε ανεπτυγμένες αγορές, ένταξη σε Euronext, τα ατού του 2026

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΛΗ**

Στην πρώτη πεντάδα των αγορών με τις μεγαλύτερες αποδόσεις διεθνώς φέτος βρίσκεται το Χρηματιστήριο Αθηνών, με το 2025 να αποτελεί την καλύτερη χρονιά σε ένα σερί πέντε θετικών ετών που ξεκίνησε το 2021. Και σύμφωνα με τις εκτιμήσεις εγκώριων και διεθνών οίκων, το 2026 θα συνεχιστεί αυτή η εντυπωσιακή επίδοση, ενώ θα αποτελέσει παράλληλα και χρονιά-ορόσημο. Το νέο έτος ξεκινάει η ενσωμάτωση των κεντρικών λειτουργιών στην ομπρέλα του Euronext, ενώ το Χ.Α. επιστρέφει στις ανεπτυγμένες αγορές έπειτα από 13 χρόνια παραμονής στην κατηγορία των αναδυ-

Με οδηγό τις τράπεζες, ο Γενικός Δείκτης του Χρηματιστηρίου Αθηνών έχει ενισχυθεί φέτος κατά 44,8%.

όμενων αγορών. Τα κέρδη που καταγράφει το Χ.Α. έως τώρα, και με μόλις τρεις συνεδριάσεις να απομένουν για το κλείσιμο του 2025, διαμορφώνονται στο 44,8%, έναντι 72% του κορεατικού Kospi, 51,4% του χρηματιστηρίου του Ισραήλ, 54,5% του Καραϊ του Πακιστάν και 48% του ισπανικού IBEX 35. Η υπεραπόδοσή του σε σχέση τόσο με τους αμερικανικούς δείκτες όσο και με τους μεγάλους ευρωπαϊκούς είναι εντυπωσιακή. Ο τεχνολογικός Nasdaq των ΗΠΑ καταγράφει κέρδη 19,7% έως τώρα το 2025, ο γερμανικός DAX 21,8%, ο βρετανικός FTSE 100 έχει ενισχυθεί κατά 21%, ενώ στο 16% διαμορφώνονται τα κέρδη του S&P 500 και στο 10,2% του γαλλικού CAC-40. Το ισχυρό ράλι των ελληνικών τραπεζών που έχουν οδηγήσει τον κλαδικό δείκτη 83% υψηλότερο φέτος αποτελεί για ακόμη μία χρονιά το μεγάλο στήριγμα του Γενικού Δείκτη.

Ωστόσο, πολλοί παράγοντες έχουν κάνει την ελληνική αγορά να ξεχωρίσει σε παγκόσμιο επίπεδο, οι οποίοι και εκτιμά-

Η ελληνική αγορά διαπραγματεύεται σε όρους κερδοφορίας 11 φορές τα εκτιμώμενα καθαρά κέρδη του 2025, εμφανίζοντας αποκλίσεις από 15% έως 42% με άλλες ανεπτυγμένες ευρωπαϊκές αγορές.

ται ότι θα παραμείνουν εν ισχύ και το 2026. Αυτό άλλωστε δείχνουν και οι αναλύσεις μεγάλων επενδυτικών οίκων όπως η Goldman Sachs, η Morgan Stanley, η JPMorgan και η Bank of America—οι οποίες και πήραν μορφή μπαράζ τους τελευταίους μήνες—, που τοποθετούν την ελληνική αγορά στις «αγαπημένες» τους για το 2026.

Όπως σχολιάζει ο Διμήτρης Τζάνας, σύμβουλος διοίκησης στην Κύκλος Χρηματιστηριακή, η βελτιούμενη εικόνα των μακροοικονομικών μεγεθών της ελληνικής οικονομίας, η αναβάθμιση της από τους οίκους αξιολόγησης και η συνεχής βελτίωση των εταιρικών μεγεθών των βασικών εισηγμένων εταιρειών συνηγορούν στους κύριους λόγους που έχουν συμβάλει για να ξεκινήσει ένας ενάρετος κύκλος διεκπεραιούμενων επενδύσεων για το ελληνικό Χρηματιστήριο, όπως προκύπτει από τις αυξανόμενες τοποθετήσεις καθώς η μέση ημερήσια αξία συναλλαγών είναι τριπλάσια το 2025 σε σχέση με το 2021.

Σύμφωνα με τον κ. Τζάνα, η

πιθανότητα να συνεχιστεί το αυξανόμενο ενδιαφέρον για το Χ.Α. και το 2026 είναι το αποτέλεσμα τεσσάρων κύριων παραγόντων, οι οποίοι και θα ανοίξουν τον δρόμο προς τις 2.400 μονάδες για τον Γενικό Δείκτη.

Πρώτον, η προοπτική συνέχισης της ανοδικής πορείας του ΑΕΠ. Μετά το +8,4% του 2021, το +5,6% του 2022, το +2,3% του 2023, το 2,4% του 2024 και το 2,2% κατά το υπουργείο Οικονομικών για το 2025, το προσχέδιο του προϋπολογισμού για το 2026 εκτιμά ότι θα ανέλθει στο 2,4% κατά το 2026, με ώθησή από την ιδιωτική κατανάλωση και τις επενδύσεις, και με τη συμβολή των εξωτερικού τομέα.

Δεύτερον, το ελπιδοφόρο ελληνικό αφήγημα που είναι πιθανό να οδηγήσει σε περαιτέρω βελτίωση της βαθμολογίας της Ελλάδας από τους οίκους αξιολόγησης.

Τρίτον, η προοπτική αναβάθμισης του Χ.Α. σε ανεπτυγμένη αγορά και από άλλους οίκους έπειτα από την κίνηση του FTSE που εντάσσει την Ελλάδα στην «επιόμενη πίστα» τον Σεπτέμ-

βριο και τις θετικές εξελίξεις που φέρνει η ένταξη στο Euronext. Και τέλος, η περαιτέρω βελτίωση των επιδόσεων των εταιρικών μεγεθών κατά το 2026 έπειτα από ακόμη μία ισχυρή χρήση φέτος, τη στιγμή που το σύνολο των χρηματικών διανομών ανέρχεται στα 5,8 δισ. ευρώ το 2025, που συνιστά νέο ρεκόρ, με τη μέση μερισματική απόδοση να φθάνει στο 4%.

Η ελληνική αγορά διαπραγματεύεται σε όρους κερδοφορίας 11 φορές τα εκτιμώμενα καθαρά κέρδη του 2025, εμφανίζοντας αποκλίσεις από 15% έως 42% με άλλες ανεπτυγμένες ευρωπαϊκές αγορές. Με οδηγό τις συγκριτικές αποτιμήσεις, ο Γενικός Δείκτης παρουσιάζει θεμελιώδες δυναμικό περιθώριο ανόδου τις 2.350 μονάδες συγκλίνοντας προς τους ευρωπαϊκούς μέσους όρους, εκτιμά ο Μάνος Χατζηδόκης της Beta Securities. Σε αυτή τη διαδρομή η άνοδος των μετοχών δεν θα είναι το ίδιο ομοιόμορφη όπως το 2025, όπως τονίζει. Το «κυνήνη» των αποδόσεων ξεκινάει αναγκαστικά από ωριμότερους

δείκτες αποτιμήσεων, καθώς οι κεφαλαιοποιήσεις έχουν ενσωματώσει πλέον πολλές προσδοκίες οι οποίες δεν αντανακλούν μόνο τις καθοδηγήσεις για υψηλότερες επιδόσεις κερδοφορίας, αλλά μια σειρά από στρατηγικές κινήσεις που αφορούν κομβικούς επιχειρηματικούς κλάδους (τράπεζες, ενέργεια, υποδομές). Συνεπώς, το 2026 θα είναι έτος επιλογών με σαφές αποτύπωμα των ειδικών χαρακτηριστικών που περιλαμβάνουν α) επίτευξη στόχων και αύξηση κερδοφορίας, β) οικονομικούς κλάδους αιχμής, γ) στρατηγικές ανακατατάξεις.

Πάντως, πέραν όλων των παραπάνω και λαμβάνοντας υπόψη τον υψηλό βαθμό εξάρτησης του Χ.Α. από τα διεθνή κεφάλαια, ο συγχρονισμός της κίνησής του με τις διεθνείς αγορές θα συνεχιστεί. Θα απαιτηθεί επομένως θετικό περιβάλλον, χωρίς νέους «μαύρους κύκλους» από τους υφιστάμενους παγκόσμιους κινδύνους (γεωπολιτικές ή οικονομικές προέξουσες), ώστε να υλοποιηθεί ακόμη ένα σενάριο υπεραπόδοσης.

Στα 6,5 δισ. τα έσοδα των τραπεζών από τόκους στο 9μηνο

Με ρυθμό 13,2% μειώθηκαν τα έσοδα για τόκους καταθέσεων που κατέβαλαν οι τράπεζες το 9μηνο του 2025, περιορίζοντας τα αντίστοιχα έσοδα στα 4,7 δισ. ευρώ από 5,4 δισ. ευρώ το αντίστοιχο περυσινό διάστημα. Το ίδιο διάστημα τα έσοδα από τόκους δανείων που εισέπραξαν οι ελληνικές τράπεζες μειώθηκαν κατά 8%, με βραδύτερο δηλαδή ρυθμό από τη μείωση των εξόδων για τόκους, διευρύνοντας με αυτόν τον τρόπο τα επιτοκιακά έσοδα που μειώθηκαν μόλις κατά 3,8% και ανήλθαν συνολικά στα 6,5 δισ. ευρώ από 6,7 δισ. ευρώ το 9μηνο του 2024.

Η πτώση των επιτοκιακών εσόδων από τα δάνεια και των εξόδων για τόκους καταθέσεων συνδέεται με τον κύκλο νομισματικής πολιτικής από την ΕΚΤ. Οι αυξήσεις ξεκίνησαν τον Ιούλιο του 2022 και συνεχίστηκαν έως τον Σεπτέμβριο του 2023, ενώ στη συνέχεια τα επιτόκια παρέμειναν σε υψηλά επίπεδα πριν περάσουν σε φάση αποκλιμάκωσης, με το βασικό επιτόκιο να διαμορφώνεται σήμερα στο 2%. Σε αυτό το περιβάλλον, η προσαρμογή των τραπεζικών επιτοκίων δεν υπήρξε συμμετρική, με αποτέλεσμα το περιθώριο επιτοκίου (δάνεια-καταθέσεις) να παραμένει σε υψηλά επίπεδα. Σύμφωνα με στοιχεία της ΤτΕ, το spread δανείων και καταθέσεων βρίσκεται σήμερα στο 4,13% από 3,9% το καλοκαίρι του 2022, όταν δηλαδή ξεκίνησε η άνοδος των επιτοκίων της ΕΚΤ. Το περιθώριο κορυφώθηκε στο 5,6% τον Αύγουστο του 2023 για να αρχίσει να αποκλιμακώνεται σταδιακά έως ότου φτάσει στα σημερινά επίπεδα—του 4,13%—μετά τις διαδοχικές μειώσεις των βασικών επιτοκίων από την ΕΚΤ.

Ο βραδύτερος ρυθμός μείωσης που εντοπίζεται στα έσοδα από τόκους, ενισχύει το επιχειρήμα που

διατυπώνει η Επιτροπή Ανταγωνισμού στην πρόσφατη έκθεση που δημοσίευσε για τη διευρύνση της ψαλίδας μεταξύ επιτοκίων καταθέσεων και δανείων. Αν και η έρευνα της Επιτροπής Ανταγωνισμού επικεντρώνεται στο διάστημα 2022-2023, την περίοδο δηλαδή της ανοδικής φάσης των επιτοκίων της ΕΚΤ, η άνοση μετακλίση συνεχίστηκε και κατά την περίοδο της πτωτικής πορείας των επιτοκίων, επιβεβαιώνοντας τη διατήρηση σε υψηλά επίπεδα του περιθωρίου επιτοκίου μεταξύ δανείων και καταθέσεων που υπάρχει στη χώρα μας.

Όπως παρατηρεί η ΤτΕ στην πρόσφατη έκθεση Νομισματικής Πολιτικής, τα επιτόκια καταθέσεων προθεσμίας στην Ελλάδα εξακολουθούν να διαμορφώνονται σε επίπεδο χαμηλότερο από το αντίστοιχο μέσο επιτόκιο της Ζώνης του Ευρώ, παρά το γεγονός ότι οι μειώσεις των επιτοκίων καταθέσεων στην Ελλάδα υπήρξαν πιο περιορισμένες από ό,τι στη Ζώνη του Ευρώ, μειώνοντας την αρνητική απόκλιση του μέσου επιτοκίου καταθέσεων προθεσμίας της Ελλάδας σε σχέση με το αντίστοιχο της Ζώνης του Ευρώ στις 45 μονάδες βάσης, έναντι 60 μονάδων το 3^ο τρίμηνο του 2024 και μέγιστης αρνητικής απόκλισης περίπου 120 μονάδων τον Ιανουάριο του 2023.

Σε ό,τι αφορά το μέσο επιτόκιο των νέων δανείων, τα στοιχεία της ΤτΕ δείχνουν υποχώρηση στο 4,45% τον Οκτώβριο του 2025 από το υψηλό του 6,38% τον Αύγουστο του 2023, όταν το βασικό επιτόκιο της ΕΚΤ είχε φτάσει στο μεγαλύτερο σημείο του 4,75%. Και στην περίπτωση αυτή η αποκλιμάκωση των εμπορικών επιτοκίων είναι χαμηλότερη από την πτώση των ονομαστικών επιτοκίων της ΕΚΤ, συνηγορώντας την ψαλίδα μεταξύ επιτοκίων δανείων και καταθέσεων.

Αμετάβλητα τα όρια ηλικίας για σύνταξη έως το 2029

Αντίστροφα για χιλιάδες ασφαλισμένους συνεχίζει να μετράει το... ασφαλιστικό ρολόι στη χώρα μας, καθώς όσο οι δημογραφικοί δείκτες πέζουν, τόσο τα σημερινά «παράθυρα εξόδου» αποκτούν χαρακτηριστικά τελευταίας ευκαιρίας. Μια τέτοια, τελευταία ευκαιρία, έχουν άλλοτε και περίπου 25.000 με 30.000 ασφαλισμένοι, κυρίως μπότερες με ανήλικα τέκνα και εργαζόμενοι σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, που μπορούν και το 2026 να συνταξιοδοτηθούν, ακόμη και 7 χρόνια νωρίτερα από τα 62. Βέβαια, η Ελλάδα έχει μπει ήδη σε τροχιά αναπόφευκτων αλλαγών στο ασφαλιστικό, υπό την πίεση της επιτακτικότητας γήραυνσης του πληθυσμού, όπως αποτυπώνεται στους δημογραφικούς δείκτες της τελευταίας έκθεσης του ΟΟΣΑ για τις συντάξεις (Pensions at a Glance 2025). Ωστόσο, παρά τις ισχυρές συστάσεις του Οργανισμού για αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης, η κυβέρνηση και η ηγεσία του υπουργείου Εργασίας αποφάσισαν ναβάλουν προσωρινά «φρένο» στις αλλαγές που αναμένονταν το νέο έτος, κι έτσι, η πρώτη, μικρή αύξηση των ορίων ηλικίας θα μετατεθεί για το 2030. Αναλυτικά, η σύνδεση των ορίων ηλικίας με το προσδόκιμο ζωής άνω των 65 ετών—μηνιαίος που έχει θεσμοθετηθεί ήδη από το 2010—μπαίνει εκ νέου στο συρτάρι, με την επανεξέταση να μετατίθεται για το 2029 και την όποια αύξηση να μεταφέρεται πλέον για το 2030.

Στην Ελλάδα, τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης είναι νομοθετικά συνδεδεμένα με το προσδόκιμο ζωής των ατόμων άνω των 65 ετών. Η πανδημία της COVID-19, ωστόσο, ανέκοψε την ανοδική πορεία του προσδόκιμου, με αποτέλεσμα να μην πληρωθούν οι προϋποθέσεις για ενεργοποίηση του μηχανισμού αύξησης των ορίων το 2021 και το 2024. Για το 2027, σύμφωνα με τις μελέτες που βρίσκονται σε εξέλιξη, το προσδόκιμο ζωής δεν φαίνεται να έχει ακόμη ανακάμψει σε τέτοιο βαθμό που να δικαιολογεί αλλαγές στα όρια ηλικίας πέραν του 67ου έτους για πλήρη σύνταξη ή του 62ου με 40 έτη ασφάλισης. Έτσι, η απόφαση που επρόκειτο να ληφθεί στα τέλη του 2026 για εφαρμογή από 1/1/2027, μετατίθεται χρονικά. Στελέχη του υπουργείου Εργασίας επιβεβαιώνουν ότι το 2026 δεν θα εξεταστεί καμία αύξη-

ση, ενώ η υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης Άννα Ευθυμίου δήλωσε πρόσφατα ότι «δεν προκύπτει θέμα αναπροσαρμογής των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης», υπογραμμίζοντας ότι η μεγάλη αύξηση του 2015 παρέχει επαρκές περιθώριο ασφαλείας. Το μήνυμα της κυβέρνησης είναι σαφές: δεν υπάρχει λόγος πανικού ή πρόωγων αιτήσεων λόγω φόβου. Έτσι, με βάση τα σημερινά δεδομένα δεν θα εξεταστεί το 2026 η σύνδεση των ορίων ηλικίας με το προσδόκιμο ζωής. Η σχετική αξιολόγηση μετατίθεται το αργότερο για το 2029. Εφόσον τότε διαπιστωθεί αύξηση του προσδόκιμου, τα νέα όρια θα ισχύσουν από 1/1/2030.

Η σύνδεση προσδόκιμου ζωής και ορίων ηλικίας εφαρμόζεται ήδη σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες ως βασικό εργαλείο βιωσιμότητας των ασφαλιστικών συστημάτων. Η Ελλάδα είναι από τις πρώτες χώρες που θεσμοθέτησε το μέτρο με τον νόμο 3863/2010 (Λοβέρδου - Κουτρουμάνη), όμως δεν το έχει εφαρμόσει στην πράξη. Παρεμβλήθηκε βέβαια το τρίτο μνημόνιο, μέσω του οποίου έκλεισαν οριστικά όλες οι πόρτες πρόωγου—πριν από το 62ο έτος—συνταξιοδότησης και θεσπίστηκαν μεταβατικά όρια, προκειμένου η μετάβαση να είναι ομαλή για εκατοντάδες χιλιάδες ασφαλισμένους που βάσει των τότε ορίων, βρίσκονταν ένα βήμα πριν από τη συνταξιοδότηση.

Παρ' όλα αυτά, ο ΟΟΣΑ στην πρόσφατη έκθεσή του για το ασφαλιστικό, ήταν σαφής: η αύξηση των ορίων ηλικίας είναι αναπόφευκτη. Η Ελλάδα κατατάσσεται ήδη στις πιο «γερασμένες» χώρες του Οργανισμού και εκτιμάται ότι μέσα στα επόμενα χρόνια θα είναι δεύτερη μετά την Ιταλία.

Το «πάγωμα» έως το 2029 ευνοεί κυρίως τους σημερινούς 57άρηδες και 58άρηδες, οι οποίοι έως το 2030 θα έχουν συμπληρώσει το 62ο έτος της ηλικίας τους και, εφόσον διαθέτουν 40 χρόνια ασφάλισης, θα έχουν θεμελιώσει δικαίωμα συνταξιοδότησης χωρίς να επηρεαστούν από μελλοντικές αυξήσεις. Αντίθετα, πιο «επιφορτί» κατηγορία θεωρούνται οι σημερινοί 50άρηδες και 55άρηδες, καθώς δεν θα έχουν φτάσει τα 62 έως το 2030 και είναι πιθανό να εγκλωβιστούν σε μία ή και δύο αυξήσεις ορίων ηλικίας, οδηγούμενοι ακόμη και στα 68-69 ή στα 64 με 40ετία.

«Μποτιλιάρισμα» τάνκερ με LNG στον σταθμό αερίου της Ρεβυθούσας

Της **ΧΡΥΣΕΑΣ ΔΙΑΓΓΟΥ**

Η Ρεβυθούσα γεμίζει με αμερικανικό LNG πριν από το τέλος του έτους, ενισχύοντας τον ρόλο της ως στρατηγικής πύλης εισόδου ενέργειας όχι μόνο για την εγκώρια αγορά αλλά και για την ευρύτερη περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Οι μαζικές παραλαβές LNG από ηλεκτροπαραγωγούς για να καλύψουν

Αναμένονται μαζικές παραλαβές LNG από βασικούς ηλεκτροπαραγωγούς, όπως οι Motor Oil, ΔΕΗ και Ηρων Ενεργειακή.

την αυξημένη ζήτηση σε ηλεκτρισμό, καθώς οι θερμοκρασίες πέφτουν σε όλη τη χώρα, έχουν ανεβάσει την κινητικότητα στον Κόλπο των Μεγάρων. Στις 20 Δεκεμβρίου η Metlen προχώρησε στην εκφόρτωση νέου φορτίου υδρογονάνθρακα φυσικού αερίου (LNG) στον τεμαχικό σταθμό της Ρεβυθούσας. Το φορτίο μεταφέρθηκε με το δεξαμενόπλοιο «Cheikh Bouamama», το οποίο κατέπλευσε στον σταθμό εκφόρτωσης με ποσότητα 534 εκατ. kWh, συμβάλλοντας ουσιαστικά στη διατήρηση επαρκών αποθεμάτων φυσικού αερίου ενόψει της χειμερινής αιχμής. Το πλοίο «Cheikh Bouamama»

Οι μαζικές παραλαβές LNG από ηλεκτροπαραγωγούς για να καλύψουν την αυξημένη ζήτηση σε ηλεκτρισμό, καθώς οι θερμοκρασίες πέφτουν σε όλη τη χώρα, έχουν ανεβάσει την κινητικότητα στον Κόλπο των Μεγάρων.

αποτελεί δεξαμενόπλοιο LNG αλγερινής προέλευσης, με τα φορτία του να φορτώνονται συνήθως από τους τερματικούς σταθμούς Σκιγκντά της Αλγερίας. Η χώρα της Βόρειας Αφρικής παραμένει διαχρονικά ένας από τους βασικότερους προμηθευτές LNG της Ελλάδας, προσφέροντας γεωγραφική εγγύτητα και σταθερότητα εφοδιασμού.

Σήμερα αναμένονται μαζικές παραλαβές LNG από βασικούς ηλεκτροπαραγωγούς. Η British Mentor αναμένεται να πραγματοποιήσει εκτεταμένες εκφορτώσεις LNG ύψους μίας τετραβάτωσης για λογαριασμό τριών μεγάλων ενεργειακών πα-

κτών: Motor Oil, ΔΕΗ και Ηρων Ενεργειακή. Το British Mentor μεταφέρει LNG αμερικανικής προέλευσης, φορτωμένο από το Cameron Parish, στη Λουιζιάνα, της Chevron. Ναυλωτής του βαποριού φαίνεται να είναι η BP Shipping. Οι ΗΠΑ αποτελούν πλέον τον μεγαλύτερο εξαγωγέα LNG παγκοσμίως, με την Ελλάδα να αξιοποιεί συστηματικά αμερικανικά φορτία για διαφοροποίηση πηγών και μείωση γεωπολιτικού ρίσκου.

Η χρονιά κλείνει στις 31 Δεκεμβρίου με ακόμη μία κρίσιμη εισαγωγή LNG. Η Enerwave (πρώην Elpedison) θα παραλάβει φορτίο LNG 569 εκατ. kWh

μέσω του δεξαμενόπλοιου «Flex Vigilant», που μεταφέρει αμερικανικό LNG από το Χιούστον ενισχύοντας περαιτέρω το αποτύπωμα των ΗΠΑ στο ελληνικό ενεργειακό μείγμα και επιβεβαιώνοντας τον ρόλο της Ρεβυθούσας ως βασικής πύλης εισόδου αμερικανικού φυσικού αερίου προς τα Βαλκάνια. Το 2026 στη Ρεβυθούσα αναμένονται τα πρώτα φορτία LNG στις 7, 14 και 25 Ιανουαρίου.

Μέσα από τον αποτελεσματικό προγραμματισμό, τη διαθεσιμότητα υποδομών και τη διαφάνεια στη διαχείριση, ο τερματικός σταθμός της Ρεβυθούσας λειτουργεί ως στρατηγική

Το νέο κατάστημα εντάσσεται στη λεγόμενη «νέα γενιά» καταστημάτων της εταιρείας, με έμφαση στον σύγχρονο αρχιτεκτονικό σχεδιασμό, τον αναβαθμισμένο εξοπλισμό και τη βελτιωμένη περιβαλλοντική απόδοση.

Νέο κατάστημα για τη Lidl Κύπρου στον Άγιο Δομέτιο

Το κόστος επένδυσης ανέρχεται στα 11 εκατομμύρια ευρώ, η οποία περιλαμβάνει και αναβάθμιση της γύρω περιοχής

Της ΑΝΝΑΣ ΠΟΛΥΒΙΟΥ

Το νέο της κατάστημα εγκαινιάσε πρόσφατα στον Άγιο Δομέτιο στη Λευκωσία η Lidl Κύπρου, στο πλαίσιο της επέκτασής του δικτύου της εταιρείας στο νησί. Το κατάστημα, βρίσκεται στη Λεωφόρο Κυριάκου Μάτση και αποτελεί το 22ο της εταιρείας στην Κύπρο.

Η επένδυση για την ανάπτυξη του νέου χώρου, που καλύπτει συνολικά 2.284 τ.μ. με 1.564 τ.μ. χώρο πώλησης, ανέρχεται στα 11 εκατ. ευρώ. Το κατάστημα απασχολεί 33 εργαζόμενους και έχει διαμορφωθεί με σύγχρονες εγκαταστάσεις, όπως πολλαπλές γραμμές ταμείων και self-check-out ταμεία.

Η επένδυση

Το κόστος της επένδυσης για το νέο κατάστημα της Lidl Κύπρου στον Άγιο Δομέτιο περιελάμβανε την αγορά της γης, την ανέγερση της κτηριακής μονάδας και την εγκατάσταση εξοπλισμού τελευταίας τεχνολογίας, καθώς και σειρά έργων ανάπλασης και αναβάθμισης της γύρω περιοχής. Οι παρεμβάσεις αυτές εντάσσονται, σύμφωνα με την εταιρεία, σε μια ευρύτερη προσέγγιση που συνδέει την ανάπτυξη εμπορικών υποδομών με τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος.

Στο πλαίσιο της ανάπτυξης πραγμα-

Η Lidl Κύπρου υλοποιεί ήδη από τις αρχές του 2025 πλάνο επενδύσεων το οποίο πρόκειται να φτάσει τα 40 εκατ. ευρώ έως το 2027.

τοποιήθηκαν έργα αναβάθμισης στη συμβολή των οδών 25ης Μαρτίου και Κυριάκου Μάτση, με πλήρη αντικατάσταση των φώτων τροχαίας και εφαρμογή «έξυπνης» διαχείρισης της κίνησης πεζών. Παράλληλα, έγιναν βελτιώσεις κατά μήκος της λεωφόρου Κυριάκου Μάτση, με στόχο τη βελτίωση της κυκλοφορίας και την ενίσχυση της ασφάλειας πεζών και οδηγών.

Στο ίδιο πλαίσιο, παραδόθηκε και χώρος πρασίνου, με παιδότοπο και διαμπερή διακίνηση πεζών, ο οποίος περιλαμβάνει φυτοτέκνιση και ενσωμάτωση υλικών από την προηγούμενη χρήση της γης, συμβάλλοντας έτσι στην κυκλική και βιώσιμη διαχείριση των πόρων.

Οι πρωτοβουλίες αυτές υλοποιήθηκαν σε στενή και διάφανη συνεργασία με τον Δήμο Αγίου Δομετίου, και τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες, διασφα-

Το νέο της κατάστημα εγκαινιάσε πρόσφατα στον Άγιο Δομέτιο στη Λευκωσία η Lidl Κύπρου, στο πλαίσιο της επέκτασής του δικτύου της εταιρείας στο νησί.

λίζοντας ότι τα έργα ανταποκρίνονται στις ανάγκες της περιοχής.

Σημειώνεται ότι η επένδυση στον Άγιο Δομέτιο συγκαταλέγεται στις πιο σημαντικές που έχει πραγματοποιήσει

η Lidl Κύπρου σε επίπεδο μεμονωμένου καταστήματος, γεγονός που αποδίδεται στη στρατηγική σημασία της τοποθεσίας. Το νέο κατάστημα εντάσσεται στη λεγόμενη «νέα γενιά» καταστη-

μάτων της εταιρείας, με έμφαση στον σύγχρονο αρχιτεκτονικό σχεδιασμό, τον αναβαθμισμένο εξοπλισμό και τη βελτιωμένη περιβαλλοντική απόδοση.

Self-check-out

Η Lidl Κύπρου ολοκλήρωσε πρόσφατα την εγκατάσταση περισσότερων από 100 self-check-out ταμείων σε όλα τα (22) καταστήματά της παγκύπρια, στο πλαίσιο μιας συνολικής επένδυσης που ξεπέρασε το 1 εκατ. ευρώ. Η πρωτοβουλία αυτή στοχεύει στον εκσυγχρονισμό της διαδικασίας αγορών και στη βελτίωση της εμπειρίας των πελατών, προσφέροντας περισσότερη αυτονομία και ευελιξία στην ολοκλήρωση των αγορών.

Η ενσωμάτωση των self-check-out ταμείων στα καταστήματα της εταιρείας προσφέρει σημαντικά οφέλη στους πελάτες. Μεταξύ αυτών, ξεχωρίζει η ενίσχυση της αυτονομίας των καταναλωτών και ο εκσυγχρονισμός της διαδικασίας αγορών. Η ταχύτερη εξυπηρέτηση προκύπτει από την απουσία φόρμας των παραδοσιακών ταμείων και τη δυνατότητα άμεσης ολοκλήρωσης των αγορών, δίνοντας ταυτόχρονα τη δυνατότητα στους πελάτες να επιλέγουν τον τρόπο εξυπηρέτησής τους. Επιπλέον, η βελτιωμένη εμπειρία αγορών επιτυγχάνεται μέσω πιο λειτουργικών ροών και λιγότερου χρόνου αναμονής, ιδιαίτερα

σε ώρες αιχμής, δημιουργώντας παράλληλα ένα πιο σύγχρονο περιβάλλον καταστήματος, το οποίο ανταποκρίνεται στις σημερινές ανάγκες και προσδοκίες των καταναλωτών.

Μελλοντικά πλάνα

Η Lidl Κύπρου υλοποιεί ήδη από τις αρχές του 2025 πλάνο επενδύσεων το οποίο πρόκειται να φτάσει τα 40 εκατ. ευρώ έως το 2027, και θα επικεντρωθεί στον εκσυγχρονισμό του δικτύου καταστημάτων και στην ενίσχυση της εφοδιαστικής αλυσίδας, συμπεριλαμβανομένου και του κέντρου logistics στη Λάρνακα. Σύμφωνα με την εταιρεία, οι επενδύσεις αυτές στοχεύουν στην ουσιαστική ενίσχυση της παρουσίας της Lidl Κύπρου στην τοπική αγορά, βελτιώνοντας παράλληλα την αποδοτικότητα των λειτουργιών και συμβάλλοντας στη μείωση του κόστους, προς όφελος των καταναλωτών. Παράλληλα, η εταιρεία επενδύει στην αναβάθμιση της εμπειρίας των πελατών μέσω της εφαρμογής Lidl Plus, με νέες δυνατότητες και προσωποποιημένες προσφορές. Επιπλέον, εντατικοποιούνται οι προσπάθειες για την περαιτέρω ψηφιοποίηση των εσωτερικών διαδικασιών, με στόχο τη βελτίωση της αλυσίδας αξίας και την παροχή ακόμα περισσότερων αξιών στους πελάτες.

ΤΟ ΠΡΩΙΝΟ
ΠΟΥ ΑΚΟΥΕΙ
ΟΛΗ Η ΚΥΠΡΟΣ!

LOVE
100.7FM
98.1 & 105.7

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ
06:00 – 10:00
cyta
ένα με σένα

Τάσος Τρύφωνος – Χριστιάνα Αρτεμίου
Σύλβια Ιωαννίδου – Γρηγόρης Αυγουστή

ΑΘΛΗΤΙΚΑ
ΜΕ ΑΠΟΨΗ

ΣΠΟΡ FM
95.0
ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΣ!

Του ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ

Υπό το βάρος των αποκαλύψεων για εκτεταμένες παρανομίες που σχετίζονται με την ακίνητη περιουσία των Ελλήνων –από ενοικιάσεις διμερισμάτων αξίας εκατοντάδων χιλιάδων ευρώ με ενοίκια... 20 ευρώ τον μήνα, μέχρι εγγραφές και διαγραφές αγροκτημάτων στο Ε9 με στόχο την παράνομη είσπραξη επιδοτήσεων– το οικονομικό επιτελείο επισημείωσε τις διαδικασίες για την πρώτη ολοκληρωμένη απογραφή ακινήτων στην ιστορία της χώρας. Οι οριστικές αποφάσεις για τις διαδικασίες που θα ακολουθηθούν, θα ληφθούν στο ξεκίνημα της νέας χρονιάς καθώς, όπως επισημαίνουν αρμόδιες κυβερνητικές πηγές, για την ολοκλήρωση του

Οι διαδικασίες θα είναι απλοποιημένες. Το σχέδιο αναμένεται να ολοκληρωθεί μέσα στους πρώτους τρεις μήνες της νέας χρονιάς.

έργου θα απαιτηθεί να εμπλακούν οι ιδιοκτήτες. Υπουργικές αποφάσεις που θα εκδοθούν αμέσως μετά την Πρωτοχρονιά, θα καθορίζουν τις σχετικές λεπτομέρειες με στόχο η χώρα να αποκτήσει μια ολοκληρωμένη βάση δεδομένων η οποία δεν θα καταγράφει μόνο τα στοιχεία των ιδιοκτησιών αλλά και τον τρόπο χρήσης τους. Τα προβλήματα από την έλλειψη αυτού του μπτρώου αναδείχθηκαν με τον πλέον σαφή τρόπο όλο αυτό το διάστημα. Αρκεί να σημειωθεί ότι η κυβέρνηση ετοιμάζεται να ρίξει εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ ως επιδοτήσεις στην αγορά για να αυξήσει την προσφορά ακινήτων μέσα από το άνοιγμα «κλειστών» διμερισμάτων, ενώ στην πραγματικότητα δεν υπάρχει καμία απολύτως αξιόπιστη καταγραφή ούτε

του αριθμού αυτών των κλειστών ακινήτων ούτε φυσικά του τόπου όπου βρίσκονται.

Ο νόμος που ανοίγει τον δρόμο για την απογραφή –και αναλυτική καταγραφή– της ακίνητης περιουσίας έχει ήδη ψηφιστεί και αυτό που εκκρεμεί είναι η έκδοση των εφαρμοστικών υπουργικών αποφάσεων, κάτι που το υπουργείο Οικονομικών αλλά και η εμπλεκόμενη ΑΑΔΕ θέλουν να «τρέξουν» μέσα στον Ιανουάριο. Αυτές οι υπουργικές αποφάσεις θα καθορίζουν και το περιεχόμενο των στοιχείων που θα καλούνται να δώσουν οι ιδιοκτήτες. Όπως επισημαίνουν αρμόδιες πηγές, το ζητούμενο είναι η διαδικασία να είναι απλοποιημένη και να ολοκληρώνεται σε σύντομο χρονικό διάστημα καθώς μιλάμε για περισσότερα από επτά εκατομμύρια ιδιοκτήτες –ΕΝΦΙΑ πληρώνουν 7,1 εκατ. φυσικά πρόσωπα και 83.000 επιχειρήσεις– με περίπου 20 εκατ. δικαιώματα ιδιοκτησιών. Σύμφωνα με πληροφορίες, από τους ιδιοκτήτες, η ΑΑΔΕ προσανατολίζεται να ζητήσει δύο βασικές εργασίες:

1. Να δηλώσουν τη χρήση των ακινήτων που φέρονται να έχουν στην κατοχή τους. Δηλαδή να ενημερώσουν τις φορολογικές αρχές αν το ακίνητό τους ιδιοκατοικείται, αν χρησιμοποιείται για την κάλυψη ιδίων αναγκών (π.χ. εξοχικό, δευ-

Η κυβέρνηση ετοιμάζεται να ρίξει εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ ως επιδοτήσεις στην αγορά για να αυξήσει την προσφορά ακινήτων μέσα από το άνοιγμα «κλειστών» διμερισμάτων, ενώ στην πραγματικότητα δεν υπάρχει καμία απολύτως αξιόπιστη καταγραφή ούτε του αριθμού αυτών των κλειστών ακινήτων ούτε φυσικά του τόπου όπου βρίσκονται.

τερεύουσα κατοικία), αν είναι κλειστή η αν ενοικιάζεται. Σήμερα, αυτή η πληροφορία δεν είναι εύκολο να ανακτηθεί από τις φορολογικές δηλώσεις με αποτέλεσμα να ανθεί η φοροδιαφυγή: δηλωμένα ως κλειστά ακίνητα ενοικιάζονται και για να εντοπιστούν απαιτείται να γίνει

διασταύρωση με την κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος (σ.σ. η συγκεκριμένη πληροφορία φτάνει στις φορολογικές αρχές από τον ΔΕΔ-ΔΗΕ), ενώ δίδεν ιδιοκατοικούμενα ακίνητα επίσης χρησιμοποιούνται για την εξασφάλιση εισοδήματος από μίσθωση χωρίς να έχει καν

υποβληθεί μισθωτήριο συμβόλαιο.

2. Να προχωρήσουν σε διαδικασία συσχετισμού των ακινήτων που εμφανίζονται στο ηλεκτρονικό περιουσιολόγιο της εφορίας με τα αντίστοιχα στοιχεία που έχουν δηλωθεί στο Κτηματολόγιο. Στις τάξεις των ιδιοκτητών, των συμβολαιογράφων αλλά και των δικηγόρων που ασχολούνται με τα της ακίνητης περιουσίας είναι κοινό μυστικό ότι το ίδιο ακίνητο μπορεί να εμφανίζει άλλη επιφάνεια στο Ε9 (σ.σ.: π.χ. γιατί τακτοποιήθηκαν κάποιοι ημιυπαίθριοι χώροι και δηλώθηκαν για να καταβάλλεται ο ΕΝΦΙΑ που αναλογεί) και άλλη στο Κτηματολόγιο πολύ απλά διότι ο ιδιοκτήτης δεν φρόντισε να ενημερώσει και τη συγκεκριμένη υπηρεσία. Η διαδικασία της συσχέτισης θα γίνει με τη «συνταγή» που ακολουθήθηκε και για τα ασφαλισμένα ακίνητα. Δηλαδή ο ιδιοκτήτης θα βλέπει ποια πληροφορία έρχεται από το Κτηματολόγιο και θα την συσχετίζει με αυτήν του ηλεκτρονικού περιουσιολογίου, δηλαδή του Ε9.

Οι ανακοινώσεις για την έναρξη της διαδικασίας ηλεκτρονικής απογραφής ώστε να πάρει σάρκα και οστά το περίφημο «ΜΙΔΑ» (Μπτρώο Ιδιοκτησίας Ακινήτων) αναμένονται μέσα στον Ιανουάριο, ενώ στο υπουργείο Οικονομικών προσανατολίζονται να δώσουν

τρεις μήνες περιθώριο στους πολίτες ώστε να ανταποκριθούν στο «προσκλητήριο». Η ολοκλήρωση του εγχειρήματος θεωρείται μείζονος σημασίας καθώς θα δοθούν ελεγκτικές δυνατότητες στις φορολογικές αρχές που σήμερα μπορούν να υλοποιηθούν ή με μεγάλη καθυστέρηση ή καθόλου. Αυτόματως με την ολοκλήρωση του ΜΙΔΑ, η ΑΑΔΕ θα μπορεί:

1. Να καταρτίσει κατάλογο με τα ακίνητα που δηλώνονται ως κλειστά. Η διασταύρωση με τις καταναλώσεις ηλεκτρικής ενέργειας θα αναδείξει τις ψευδείς δηλώσεις.
2. Να αποκτήσει εικόνα για πρώτη φορά για την κύρια κατοικία των φορολογουμένων. Πολύτιμη πληροφορία για τις φορολογικές αρχές καθώς συνδέεται με χορήγηση φορολογητών αλλά και κοινωνικών επιδομάτων.
3. Να ξεκαθαρίσει το τοπίο των αγροτεμαχίων καθώς το ΜΙΔΑ θα

Μέσα από το «ΜΙΔΑ» (Μπτρώο Ιδιοκτησίας Ακινήτων) η ΑΑΔΕ θα μπορέσει να αντιμετωπίσει τη φοροδιαφυγή στα ενοίκια.

χρησιμοποιείται στο εξής ως «βάση» για τη χορήγηση των αγροτικών επιδοτήσεων, η αρμοδιότητα της οποίας έχει ήδη περάσει στην ΑΑΔΕ.

4. Να συσχετίσει τα δηλωθέντα ενοίκια με τις αξίες των ακινήτων ώστε να αναδειχθούν οι κραυγαλέες περιπτώσεις εμφάνισης χαμηλών ενοικίων.
5. Να ερευνηθούν οι περιπτώσεις δωρεάν παραχώρησης ακινήτων, οι οποίες μάστιγα εμπίπτουν και στον νόμο περί ελάτττου τεκμαρτού μισθώματος ανάλογα με τη συγγενική σχέση που συνδέει αυτόν που παραχωρεί με αυτόν στον οποίο παραχωρείται το ακίνητο.

Οι τράπεζες επιστρέφουν στο real estate

Με επενδυτικά προγράμματα ύψους 1,5 δισ. εμπλουτίζουν τα χαρτοφυλάκιά τους με ακίνητα εισοδήματος

Του ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ

Το μεγάλο «comeback» στο εγχώριο real estate υλοποιούν οι μεγάλοι τραπεζικοί όμιλοι, καθώς αυτή την περίοδο «τρέχουν» επενδυτικά προγράμματα συνολικού ύψους που ξεπερνάει το 1,5 δισ. ευρώ. Στόχος είναι να αυξηθεί η έκθεσή τους στον τομέα της αγοράς ακινήτων, μετά τις μεγάλες αποεπενδύσεις της περιόδου της οικονομικής κρίσης. Μία τέτοια στρατηγική εξυπηρετεί πολλαπλούς σκοπούς, από τη δημιουργία σταθερών ροών εισόδων και κερδών μέχρι τη μείωση του λειτουργικού κόστους, καθώς κάποια από τα ακίνητα που αποκτώνται ιδιοχρησιμοποιούνται για την κάλυψη των στεγαστικών αναγκών τους. Κατά κανόνα, όμως, πρόκειται για κινήσεις που γίνονται για τον εμπλουτισμό των χαρτοφυλακίων των τραπεζών με ακίνητα εισοδήματος, όπως πράσινα κτίρια γραφείων, εμπορικά καταστήματα και logistics.

Η πιο πρόσφατη συμφωνία αφορά την απόφαση της Εθνικής Τράπεζας να προχωρήσει στην επαναγορά δεκάδων ακινήτων που σήμερα στεγάζουν υπηρεσίες της, από φυσικά καταστήματα του δικτύου μέχρι γραφεία. Πρόκειται για ένα χαρτοφυλάκιο αξίας 510,5 εκατ. ευρώ, ιδιοκτησίας της Prodea Investments, το οποίο μέχρι σήμερα μισθώνεται από τον όμιλο της Εθνικής Τράπεζας. Η συναλλαγή αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του πρώτου εξαμήνου του 2026. Με την κίνηση αυτή η Εθνική εξασφαλίζει μια σημαντική μείωση των λειτουργικών της εξόδων, καθώς δεν θα καταβάλλει πλέον μισθώματα, ενώ παράλληλα ενισχύει και τον ισολογισμό της μέσω της προσθήκης σημαντικών ακινήτων.

Παράλληλα, η εξαγορά αυτή σηματοδοτεί κι ένα «τέλος εποχής», καθώς η Prodea αποτελεί τη φυσική συνέχεια της πρώην «Εθνική Πανγαία ΑΕΕΑΠ», την οποία είχε συστήσει η Εθνική Τράπεζα στα τέλη της δεκαετίας του 2000 (2009-2010), προκίχοντάς τη με εκατοντάδες ακίνητα του χαρτοφυλακίου της, πολλά

εκ των οποίων μισθώνονταν μέχρι σήμερα. Υπενθυμίζεται ότι η Εθνική είχε αποκτήσει επιπλέον 43 ακίνητα από την Prodea Investments την περίοδο 2023-2024, σε μια συμφωνία 237,2 εκατ. ευρώ. Όπως και τώρα, έτσι και τότε τα ακίνητα αυτά μισθώνονταν από τον τραπεζικό όμιλο. Μεταξύ αυτών ήταν και το κέντρο πληροφορικής του ομίλου στον Γέρακα, ένα κτίριο αξίας 83,2 εκατ. ευρώ. Αντιστοίχως, το 2023 η Εθνική εξαγόρασε από τον όμιλο Παπαλέκα και το ιστορικό κτίριο του Χρηματιστηρίου Αθηνών στην οδό Σοφοκλέους 10. Η αξία της συναλλαγής αυτής υπολογίζεται ότι προσέγγισε τα 67 εκατ. ευρώ. Ο όμιλος Παπαλέκα είχε αποκτήσει το εν λόγω ακίνητο στο τέλος του 2020 από την Prodea Investments.

Επενδυτικό πρόγραμμα ύψους 400 εκατ. ευρώ για τα επόμενα τρία χρόνια έχει εκπονήσει και ο όμιλος της Eurobank, προκειμένου να αυτήσει την αξία του χαρτοφυλακίου των ακινήτων της, από σχεδόν 1,32 δισ. ευρώ σήμερα, σε ένα μέγεθος που θα κινείται μεταξύ 1,8 και 2 δισ. ευρώ (υπολογίζοντας και τις υπεραξίες που θα καταγραφούν στο μεσοδιάστημα). Στο πλαίσιο αυτό, ποσό 300 εκατ. ευρώ θα διοχετευτεί για την απευθείας απόκτηση νέων ακινήτων εισοδήματος, ενώ τα υπόλοιπα 100 εκατ. ευρώ θα διατεθούν για την υλοποίηση έργων αναβάθμισης και βελτίωσης επιλεγμένων κτιρίων του υφιστάμενου χαρτοφυλακίου.

Το σημερινό χαρτοφυλάκιο της Eurobank περιλαμβάνει ακίνητα αξίας 1,32 δισ. ευρώ και επιφάνειας 930.000 τ.μ. Τα ετσοποποιημένα έσοδα από ενοίκια ξεπερνούν τα 90 εκατ. ευρώ με απόδοση 7,4%, ενώ στόχος είναι το ποσό αυτό να διαμορφωθεί σε 100 εκατ. ευρώ. Σε πρώτο πλάνο θα βρεθεί η αγορά κτιρίων γραφείων κυρίως στα βόρεια προάστια, ενδεχομένως και στα νότια προάστια. Στόχος είναι η απόκτηση ακινήτων με μισθώσεις μεγάλης διάρκειας και όχι πολύ υψηλών τιμών ενοικίων, ώστε να

Στο πλαίσιο της στρατηγικής επιστροφής στην κτηματαγορά, η Εθνική Τράπεζα αγόρασε το 2023 από τον όμιλο Παπαλέκα το ιστορικό κτίριο του Χρηματιστηρίου Αθηνών, στην οδό Σοφοκλέους 10, έναντι 67 εκατ. ευρώ. Από την πλευρά της η Eurobank αγόρασε το κτίριο «Αθήναιον Μέλαθρον», που βρίσκεται στη συμβολή των οδών Σταδίου και Κολοκοτρώνη, καταβάλλοντας άνω των 50 εκατ. ευρώ.

περιορίζεται και το επενδυτικό ρίσκο.

Μεταξύ των επενδύσεων που έχει πραγματοποιήσει η Eurobank τα τελευταία χρόνια είναι, π.χ., η αγορά, στο τέλος του 2023, του εμβληματικού κτιρίου «Αθήναιον Μέλαθρον», που βρίσκεται στη συμβολή των οδών Σταδίου και Κολοκοτρώνη. Πρόκειται για μια επένδυση που υπολογίζεται ότι ξεπέρασε τα 50 εκατ. ευρώ. Πωλητές ήταν η οικογένεια Μπαμουτζαλί από τη Σαουδική Αραβία, που είχε αποκτήσει το υπερισπασμένο κτίριο κατά τη δεκαετία του 1980. Το κτίριο αυτό πρόκειται να ανακατασκευαστεί και να αναβαθμιστεί ενεργειακά προκειμένου να στεγαστούν σε αυτό διάφορες υπηρεσίες της τράπεζας.

Παράλληλα, η πρόσφατη εξαγορά της CNP Κύπρου από τον όμιλο Eurobank πρόσθεσε ακίνητα εισοδήματος ύψους

55 εκατ. ευρώ, ενώ, αντιστρόφως, η επείγουσα πώληση της Praktiker Hellas θα σημάνει και την πώληση στον όμιλο Paval Holding και των ακινήτων της εμπορικής αλυσίδας, που ήταν στην κατοχή της Eurobank. Πρόκειται για καταστήματα αξίας περίπου 140 εκατ. ευρώ, με την πώλησή τους να αναμένεται να ολοκληρωθεί μαζί με το σύνολο της συναλλαγής μέχρι το τέλος του έτους.

Με βασικό όχημα την Trastor ΑΕΕΑΠ, που έχει δημιουργήσει ένα σημαντικό χαρτοφυλάκιο ακινήτων άνω των 715 εκατ. ευρώ, υλοποιείται και η στρατηγική του ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς στην αγορά ακινήτων. Εκτός όμως από την Trastor, ο όμιλος διαθέτει και μια σειρά σημαντικών ακινήτων, με το συνολικό χαρτοφυλάκιο του να υπολογίζεται ότι ξεπερνάει το 1,3 δισ. ευρώ. Ένα

μέρος αυτού, συγκεκριμένα 242 κατοικίες, πρόκειται να μεταβιβαστεί μέσω του οχήματος Vesta στην Premier Capital Μονοπρόσωπη, συμφερόντων του ομίλου της Τεχνικής Ολυμπιακής κατά 80%, ενώ το υπόλοιπο 20% θα παραμείνει υπό τον έλεγχο της Τρ. Πειραιώς. Πρόκειται για μια συμφωνία αξίας 32 εκατ. ευρώ. Παράλληλα, η Τρ. Πειραιώς έχει συνάψει και στρατηγική συμφωνία με την Dimand Real Estate, αρχικά για την αξιοποίηση τριών σημαντικών ακινήτων συνολικής επιφάνειας 130.000 τ.μ. και συνολικού ύψους επένδυσης 500 εκατ. ευρώ. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνεται το ιστορικό κτίριο της Εθνικής Ασφαλιστικής, στη συμβολή των οδών Κοραή 4 και Σταδίου, το οποίο θα φιλοξενήσει τα νέα κεντρικά γραφεία του ομίλου της Τρ. Πειραιώς.

Το Project Skyline της Alpha Bank

Σημαντικές κινήσεις για την αύξηση του αποτυπώματός της στην αγορά ακινήτων πραγματοποιεί τους τελευταίους μήνες και η Alpha Bank. Συγκεκριμένα σχεδιάζονται νέες επενδύσεις ύψους 500 εκατ. ευρώ εντός των επόμενων ετών, προκειμένου να ενισχυθεί το ιδιόκτητο χαρτοφυλάκιο των επενδυτικών ακινήτων του ομίλου και να αυξηθεί η αξία του χαρτοφυλακίου της σε τουλάχιστον 1 δισ. ευρώ. Έτσι, μετά την ολοκλήρωση της συναλλαγής για το Project Skyline, όπου η τράπεζα διατήρησε ποσοστό 35%, αλλά και την εξαγορά ποσοστού συμμετοχής 9,87% στο μετοχικό κεφάλαιο της Prodea Investments, ένα μερίδιο που κοστίζει σήμερα περί τα 150 εκατ. ευρώ, γίνονται πλέον επιλεκτικές επενδύσεις σε μεμονωμένα κτίρια.

Μία από τις πρόσφατες κινήσεις ήταν η εξαγορά των δύο κτιρίων που μισθώνει το υπ. Τουρισμού στη Λ. Βασ. Αμαλίας, με πωλητή την Prodea Investments. Τα εν λόγω κτίρια περιλαμβάνονταν στο χαρτοφυλάκιο που θα αγόραζε η Ακτορ προτού ακυρωθεί η σχετική συμφωνία. Η εκτιμώμενη αξία τους υπολογίζεται

σε περίπου 47 εκατ. ευρώ. Επίσης, στο τέλος του 2024 η Alpha Bank είχε αποκτήσει και δύο σημαντικά εμπορικά ακίνητα στην οδό Ερμού, που μισθώνονται από την Adidas Ολυμπιακής κατά 80%, ενώ το υπόλοιπο 20% θα παραμείνει υπό τον έλεγχο της Τρ. Πειραιώς. Πρόκειται για μια συμφωνία αξίας 32 εκατ. ευρώ. Παράλληλα, η Τρ. Πειραιώς έχει συνάψει και στρατηγική συμφωνία με την Dimand Real Estate, αρχικά για την αξιοποίηση τριών σημαντικών ακινήτων συνολικής επιφάνειας 130.000 τ.μ. και συνολικού ύψους επένδυσης 500 εκατ. ευρώ. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνεται το ιστορικό κτίριο της Εθνικής Ασφαλιστικής, στη συμβολή των οδών Κοραή 4 και Σταδίου, το οποίο θα φιλοξενήσει τα νέα κεντρικά γραφεία του ομίλου της Τρ. Πειραιώς.

Στις εξαγορές της Alpha Bank περιλαμβάνεται και το εμπορικό συγκρότημα Academy Gardens στη Λ. Κηφισού (πρώην Μουζακήν), στο ύψος της Ακαδημίας Πλάτωνος. Εκεί, μεταξύ άλλων, μισθώνουν χώρους οι αλυσίδες Leroy Merlin και Intersport. Πρόκειται για ακίνητο που ανήκε στον αμερικανικό όμιλο ανάπτυξης ακινήτων Hines. Επίσης, η τράπεζα έχει αγοράσει κι ένα κατάστημα της αλυσίδας Lidl στη Λ. Θηβών.

Παράλληλα, προχωρούν και οι διεργασίες για την αξιοποίηση του χαρτοφυλακίου ακινήτων του Project Skyline. Πρόκειται για την εταιρεία στην οποία μετέχουν κατά 35,75% η Dimand, κατά 35% η Alpha Bank, κατά 16,25% η Premia Properties και κατά 13% η EBRD. Πριν από ένα χρόνο ολοκληρώθηκε η μεταβίβαση των συνολικά 460 ακινήτων (από το χαρτοφυλάκιο της Alpha Bank), αξίας 300 εκατ. ευρώ. Ο αρχικός όγκος αφορούσε 573 ακίνητα, αξίας 438 εκατ. ευρώ, αλλά στην πορεία και μέχρις ότου να ολοκληρωθεί η διαδικασία μεταβίβασης (απαιτήθηκαν σχεδόν δύο χρόνια), ένα μέρος των ακινήτων αυτών πωλήθηκε (επρόκειτο κυρίως για κατοικίες) και μάλιστα με σημαντική υπεραξία 25% έναντι της αρχικής συμφωνηθείσας τιμής. Παράλληλα, ένα μέρος των ακινήτων συμφωνήθηκε να αποκτηθεί από την ίδια την Premia Properties για επενδυτικούς λόγους.

Εν τω μεταξύ, η Alpha Bank αποφάσισε να κρατήσει το συγκρότημα γραφείων με ισόγειο κατάστημα της αλυσίδας Κωτοβόλος, στη συμβολή των οδών Σταδίου και Κοραή, για να στεγάσει τα νέα κεντρικά γραφεία της.

ADONIS HEIGHTS

AGLANTZIA

- PRIME, QUIET AND UNIQUE LOCATION
- OPEN VIEWS WITHOUT ANY OBSTACLES
- 2 & 3 BEDROOM MODERN APARTMENTS

FROM € **285.000**

8000 57 57 www.cyfieldgroup.com [in](#) [f](#) [@cyfieldgroup](#) **CYFIELD**

ΠΕΤΡΟΛΙΝΑ Βραβείο για τη στρατηγική της επένδυση

Για την αναγνώριση της ουσιαστικής συμβολής της στην ενίσχυση των επιχειρηματικών δεσμών μεταξύ Κύπρου και Ελλάδας μέσω της στρατηγικής επένδυσής της στην ελληνική αγορά, βραβεύτηκε η Πετρολίνα κατά τη διάρκεια του επίσημου Ετήσιου Δείπνου του Επιχειρηματικού Συνδέσμου Κύπρου – Ελλάδας. Την τιμητική αυτή διάκριση απέσπασε φέτος άλλη μία μόνο επιχείρηση, η Eurobank.

Το βραβείο παρέλαβε ο κ. Ντίτος Λευκαρίτης, Executive Managing Director (CEO) της Πετρολίνα, από τον γενικό γραμματέα Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και Εξωστρέφειας του υπουργείου Εξωτερικών της Ελλάδας κ. Δημήτρη Σκάλοκ.

Στον χαιρετισμό του, ο κ. Λευκαρίτης υπογράμμισε τη σημασία της στρατηγικής επένδυσής της εταιρείας στην ελληνική αγορά, λέγοντας: «Η βράβευση αυτή αποτελεί ιδιαίτερη τιμή για την Πετρολίνα και επιβεβαιώνει της στρατηγικής μας επιλογής να επενδύσουμε στην ελληνική αγορά. Η ενίσχυση των επιχειρηματικών δεσμών Κύπρου και Ελλάδας δημιουργεί ουσιαστικές προοπτικές ανάπτυξης. Ευχαριστούμε τον Επιχειρηματικό Σύνδεσμο Κύπρου–Ελλάδας για τη σημαντική αυτή αναγνώριση».

Η εκδήλωση αποτέλεσε επίσης ευκαιρία για ουσιαστική ανταλλαγή απόψεων μεταξύ επιχειρηματιών των δύο χωρών, με κοινή διαπίστωση ότι η περαιτέρω ενίσχυση της συνεργασίας αποτελεί προϋπόθεση για νέες αναπτυξιακές προοπτικές και επιχειρηματικές ευκαιρίες. Η Πετρολίνα στήριξε το επιχειρηματικό δέπνιο, ενισχύοντας μια διοργάνωση που προάγει την εξωστρέφεια και ενθαρρύνει την ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ επιχειρήσεων της Κύπρου και της Ελλάδας.

Ο Invest Cyprus συμμετείχε στην υψηλού επιπέδου Στρογγυλή Τράπεζα Κύπρου - ΗΑΕ, η οποία συνδιοργανώθηκε από την Κυπριακή Προεδρία, τον Invest Cyprus και το Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο (ΚΕΒΕ) και φιλοξένησε υπουργούς και επιχειρηματικούς ηγέτες των δύο χωρών. Στη συνάντηση εκ μέρους του Invest Cyprus παρέστησαν ο πρόεδρος κ. Ευγένιος Ευγενίου και ο διευθύνων σύμβουλος κ. Μάριος Ταννούς.

Κατά τη διάρκεια της συνάντησης, πραγματοποιήθηκε τελετή υπογραφής Μνημονίου Συναντίληψης για τη σύσταση του Κοινού Συμβουλίου Επιχειρηματικότητας και Επενδύσεων Κύπρου - ΗΑΕ, ενώ το πρόγραμμα περιελάμβανε παρεμβάσεις επιχειρηματικών ηγετών για συγκεκριμένα μοντέλα συνεργασίας καθώς και στοχευμένες B2B συναντήσεις. Τον εναρκτήριο χαιρετισμό απηύθυνε ο πρόεδρος του ΚΕΒΕ κ. Σταύρος Σταύρου, ενώ τη συζήτηση της Στρογγυλής Τράπεζας συντόνισε ο γενικός γραμματέας του ΚΕΒΕ κ. Φιλόκυπρος Ρουσούνιδης. Παράλληλα, χαιρετισμό απηύθυνε η υφυπουργός παρά τω Προέδρω και Ειρήνη Πιχτή, παρουσία του υπουργού Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Μιχάλη Δαμιανού, του υπουργού Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων κ. Αλέξη Βαφειάδη, καθώς και του υπουργού Εξωτερικού Εμπορίου των ΗΑΕ, Εξοχ. Δρ. Thani bin Ahmed Al Zeyoudi.

Καλωσορίζοντας την αντιπροσωπεία των ΗΑΕ, ο κ. Ευγένιος Ευγενίου αναφέρθηκε στη θετική αναπτυξιακή πορεία της Κύπρου, σημειώνοντας ότι η χώρα συγκαταλέγεται στις ταχύτερα αναπτυσσόμενες οικονομίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λειτουργεί κοντά στην πλήρη απασχόληση και έχει μειώσει το δημόσιο χρέος κάτω από το 60% του ΑΕΠ, ενώ έχει λάβει αξιολόγηση «Α» από τους μεγάλους διεθνείς οίκους αξιολόγησης. Υπογράμμισε ότι τα δεδομένα αυτά αποτυπώνουν μια αξιόπιστη, εξωστρεφή και ανθεκτική οικονομία που ενισχύει σταθερά το αποτύπωμά της στον ευρωπαϊκό και διεθνή οικονομικό χάρτη.

Ο πρόεδρος του Invest Cyprus τόνισε επίσης ότι στον πυρήνα της

πορείας αυτής βρίσκεται η προσέλευση άμεσων ξένων επενδύσεων, μέσα από μια στοχευμένη στρατηγική με δύο βασικούς άξονες, την προσέλκυση εταιρειών υψηλής τεχνολογίας και ταλέντου και την προώθηση επενδύσεων που σπρίζουν βιώσιμη, μακροπρόθεσμη ανάπτυξη και μια πιο διαφοροποιημένη οικονομία. Ιδιαίτερη αναφορά έγινε στη ραγδαία εξέλιξη των τεχνολογικού οικοσυστήματος της Κύπρου. Σήμερα, περισσότερες από 800 τεχνολογικά προσανατολισμένες εταιρείες δραστηριοποιούνται στη χώρα σε τομείς όπως ICT, fintech, gaming και τεχνολογικά υποστηριζόμενες υπηρεσίες.

Ο Invest Cyprus επαναβεβαίωσε τη δέσμευσή του για ακόμη στενότερη συνεργασία μεταξύ Κύπρου

και ΗΑΕ, υπογραμμίζοντας ότι το Κοινό Συμβούλιο Επιχειρηματικότητας και Επενδύσεων αναμένεται να λειτουργήσει ως καταλύτης για την ενδυνάμωση του εμπορίου, των επενδύσεων και της ευρύτερης οικονομικής συνεργασίας. Στο επίκεντρο της συζήτησης βρέθηκαν ευκαιρίες σε τομείς όπως η ναυτιλία, η ενέργεια, η τεχνολογία, οι αυτοματισμοί, πολυθεματικά έργα και άλλοι στρατηγικοί κλάδοι της οικονομίας.

Η πρωτοβουλία αυτή σηματοδοτεί ένα σημαντικό βήμα για την περαιτέρω ενίσχυση των σχέσεων Κύπρου - ΗΑΕ και την προώθηση βιώσιμης ανάπτυξης, με ποιοτικές επενδύσεις και ισχυρότερες ροές εμπορίου και κεφαλαίων μεταξύ των δύο χωρών.

Η **Louis Hotels** με ιδιαίτερη υπερφάνεια ανακοινώνει ότι ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας, κ. Ιάσων Περδίας, τιμήθηκε με το βραβείο Business Leader 2024 στην κατηγορία «Τουρισμός - Αναψυχή - Εστίαση» στο πλαίσιο των 12ων ΚΕΒΕ Business Leader Awards. Η διάκριση αυτή έρχεται ως αναγνώριση της πολυετούς και καθοριστικής προσφοράς του κ. Περδίου, στην ξενο-

δοχειακή βιομηχανία, αλλά και ευρύτερα στον τουριστικό τομέα της Κύπρου.

Με πορεία που εκτείνεται σχεδόν πέντε δεκαετίες, ο κ. Περδίας έχει συμβάλει ουσιαστικά στον εκσυγχρονισμό και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του τουρισμού της Κύπρου, τόσο μέσω του ρόλου του στη Louis Hotels, όσο και από τη μακροχρόνια ενεργή συμμετοχή του στο

Διοικητικό Συμβούλιο του ΠΑΣΣΕ. Με αφορμή τη βράβευσή του, ο κ. Περδίας δήλωσε: «Η διάκριση αυτή ανήκει σε ολόκληρη την ομάδα της Louis Hotels. Είναι αποτέλεσμα συλλογικής προσπάθειας και συνεχούς δέσμευσης για ποιότητα, καινοτομία και γνήσια φιλοξενία. Συνεχίζουμε δυναμικά να επενδύουμε στον κυπριακό τουρισμό, με όραμα και πίστη στις δυνατότητές του».

ALPHA BANK ΚΥΠΡΟΥ Διπλή διεθνής πιστοποίηση

Η **Alpha Bank Κύπρου** ολοκλήρωσε με επιτυχία τις διαδικασίες πιστοποίησης με τα διεθνή πρότυπα ISO 14001:2015 και ISO 45001:2018, εντάσσοντας όλες τις λειτουργίες, τα καταστήματα και τους χώρους εργασίας της σε δύο ολοκληρωμένα Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης και Διαχείρισης Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία. Με τις πιστοποιήσεις αυτές η Τράπεζα επιβεβαιώνει ότι λειτουργεί με βάση υψηλά διεθνή πρότυπα, διασφαλίζει τη συμμόρφωση με το Νομοθετικό και Κανονιστικό Πλαίσιο, δεσμεύεται για βελτίωση της περιβαλλοντικής απόδοσης και υπεύθυνης επιχειρηματικής λειτουργίας της σε κάθε επίπεδο.

Το ISO 14001:2015 θέτει το πλαίσιο για συνεπή παρακολούθηση και μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, προωθώντας την ορθολογική χρήση πόρων και τη συνεχή βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων της Τράπεζας. Η εφαρμογή του αποτελεί βασικό εργαλείο στην προσπάθεια της Alpha Bank Κύπρου για βιώσιμη ανάπτυξη και ουσιαστικό περιορισμό του οικολογικού της αποτυπώματος.

Η πιστοποίηση κατά ISO 45001:2018 επιβεβαιώνει ότι η Τράπεζα εφαρμόζει ένα σύγχρονο και ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία, το οποίο καλύπτει όλα τα υποστατικά της και λαμβάνει υπόψη τόσο τους εργαζομένους, όσο και τρίτα πρόσωπα, όπως Πελάτες και εξωτερικούς συνεργάτες στους χώρους εργασίας της. Με την εφαρμογή του εν λόγω Συστήματος διασφαλίζει την άμεση αξιολόγηση και διακρίση κινδύνων, την αποτελεσματική ανταπόκριση σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, την ενεργή συμμετοχή των εργαζομένων στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας, καθώς και τη συνεχή εκπαίδευση σε θέματα ασφάλειας και υγείας.

Οι δύο πιστοποιήσεις ενισχύουν τον τρόπο με τον οποίο η Alpha Bank Κύπρου εφαρμόζει τις αρχές Βιωσιμότητας και Επιχειρησιακής Υπευθυνότητας και υιοθέτησης Κουλτούρας Ασφάλειας και Υγείας, ενώ αναδεικνύουν παράλληλα τη δέσμευσή της στη συνεχή βελτίωση, στην ευμερσία των ανθρώπων της και στην υπεύθυνη λειτουργία με θετικό περιβαλλοντικό και κοινωνικό αποτύπωμα.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ προτείνει

7
ΤΕΤ 20:30 (120')
Βουγονία (15+)
Γιώργος Λάνθιμος (USA, 2025)

Δύο νεαροί συνωμοσιολόγοι απάγουν την πανίσχυρη CEO μιας μεγάλης εταιρείας, πεπεισμένοι πως πρόκειται για μια εξωγήινη ύπαρξη, με σκοπό να καταστρέψει τον πλανήτη Γη. Ο Γιώργος Λάνθιμος φτιάχνει ένα σαγηνευτικό κοκτέιλ κινηματογραφικών ειδών, σε μια ντελιριακή καταβύθιση στο παράλογο, διασκεύάζοντας την κορεατική ταινία *Save the Green Planet!* (2003). Στα Αγγλικά με Ελληνικούς υπότιτλους. **€8**

9
ΠΑΡ 20:30 (120')
Ο Γυάλινος Κόσμος (12+)
Τένεσι Ουίλιαμς
Θέατρο Δέντρο-Open Arts

Το Θέατρο Δέντρο και η Open Arts παρουσιάζουν το μυθληματικό έργο του Τένεσι Ουίλιαμς σε σκηνοθεσία Θανάση Γεωργίου, με μια εξαιρετική ομάδα συντελεστών και ερμηνευτών. Τέσσερις μοναξίες πίσω από κλειστές πόρτες, τέσσερις τρόποι να ονειρεύεσαι μια διαφορετική ζωή. Ένα έργο μνήμης, τρυφερό και οδυνηρό, που μιλά για τα όνειρα που δεν πραγματοποιήθηκαν, για τις οικογενειακές δεσμεύσεις και την αναζήτηση της ελευθερίας. Σκηνοθεσία: Θανάσης Γεωργίου. Παίζουν οι ηθοποιοί: Σοφία Καλλή, Ανδρέας Κούτσουμπας, Μαρία Κωνσταντίνου, Θανάσης Γεωργίου, Σταύρος Δημόπουλος. **€15**

10
ΣΑΒ 20:30 (105')
Το Γάλα
Κατσακονούρης Ι Θέατρο Λέξη

Το συγκλονιστικό θεατρικό έργο του Βασίλη Κατσακονούρη ανεβαίνει από το Θέατρο Λέξη σε σκηνοθεσία Μαρίνας Βρόντη και παραγωγή Γιώργου Τσιάκκα. Μια δυνατή ιστορία που εξερευνά τα όρια της αγάπης και της θυσίας, αγγίζοντας τις πιο ευαίσθητες χορδές της ανθρώπινης ύπαρξης. Με τις καθηλωτικές ερμηνείες της Χριστίνας Παυλίδου, του Αντρέα Παπαμιχαλόπουλου, του Βασίλη Χαρολάμπους και της Σταυριάνας Καδή. Σκηνικά: Έλενα Κατσούρη, Κοστούμια: Μαρία Γεωργίου, Φωτογραφία: Ειρήνη Θεοδώρου, Φωτισμός: Βασίλης Πετεινάρης, Βοηθός Σκηνοθέτη: Σταυριάνα Καδή, Εικαστικό: Έλενα Γιωργάλλα. **€25 / 22 / 18**

17
ΣΑΒ 20:30 (90')
Αγγέλα Παπάζογλου
Γιώργης Παπάζογλου | Άννα Βαγενά

Μια παράσταση-σταθμός στα θεατρικά πράγματα της Ελλάδας. Η *Αγγέλα Παπάζογλου* του Γιώργη Παπάζογλου με την Άννα Βαγενά, πρωτοανέβηκε το 1999 και είναι η μακροβιότερη παράσταση με την ίδια πρωταγωνίστρια. Βασίζεται στις μνήμες της σπουδαίας Μικρασιάτισσας, Αγγελικής Παπάζογλου, γυναικάς του ρεμπέτη Βαγγέλη Παπάζογλου. Στις αφηγήσεις της μιλάει για τη Σμύρνη, όταν οι Έλληνες κυριαρχούσαν στη ζωή της. Ύστερα έρχεται η καταστροφή, ο ξεριζωμός, η εγκατάσταση των προσφύγων στην Ελλάδα, ο αγώνας για να προκόψουν και να ριζώσουν σε αυτήν, φέρνοντας μαζί τους το φως της Μικρασίας, τον πολιτισμό και την ψυχή της. Σκηνοθεσία: Λάμπρος Λιάβας – Άννα Βαγενά. Αγγέλα: Άννα Βαγενά. Αναγνώστρια: Μαριάννα Μαυριανού. **€20 / 15**

24
ΣΑΒ 20:30 (110')
Κώστας Χατζής και Daniela

Ο Κώστας Χατζής, με τις διαχρονικές ερμηνείες του, και η Daniela με τη ζεστασιά της φωνής της θα παρουσιάσουν ένα πρόγραμμα γεμάτο συγκίνηση, νοσταλγία και αγαπημένα τραγούδια όπως το *Σπουδαίοι Άνθρωποι αλλά, Σύννορα η αγάπη δε γνωρίζει* και το *Δεν Είμαι Εγώ* που σημάδεψαν την ελληνική μουσική σκηνή. **€25 / 22**

28
ΤΕΤ 20:30 (90')
Η Επανένωση της Βόρειας με τη Νότια Κορέα
Ζοέλ Πομμερά | Θέατρο Δεντρο & Θεατρική Στέγη Κύπρου | Επί Σκηνής

Το σύγχρονο έργο του Ζοέλ Πομμερά, σε σκηνοθεσία Ονησίφορου Ονησιφόρου, είναι ένα έργο που εξερευνά την αγάπη και τη διαρκή διαπραγμάτευση γύρω από αυτήν· τις επιλογές, τις θυσίες και το θάρρος που απαιτούνται για να σταθεί κανείς απέναντι στις σχέσεις του και απέναντι στον εαυτό του. Ένα έργο που ανοίγει χώρο για αναγνώριση, σκέψη και ουσιαστικό διάλογο. Μετάφραση: Μαριάννα Κάλμπαρη. Σκηνοθεσία: Ονησίφορος Ονησιφόρου. Ηθοποιοί: Σταύρος Λούρας, Παναγιώτα Παπαγεωργίου, Βασιλική Κυπραίου, Παναγιώτης Λάρκου, Κατερίνα Λούρα, Ονησίφορος Ονησιφόρου, Κρίστου Χαρολάμπους, Ανδριανή Νεοκλέους. **€18 / 15**

Ιανουάριος 2026

30 - 31
ΠΑΡ - ΣΑΒ
Παρ 19:00 & 31 Σαβ 16:00 & 19:00 (70')
Άλφρεντ και Βιολέτα*
Gabriadze Theatre

Μια τρυφερή και ειρωνική ιστορία αγάπης, εμπνευσμένη από το μυθιστόρημα του Αλεξάνδρου Δουμά *Η Κυρία με τις Καμέλιες* και την όπερα *La Traviata* του Βέρντι. Ο Ρεζό Γκαμπριάτζε μεταφέρει τη δράση στη σύγχρονη Τιφλίδα, δημιουργώντας έναν παιχτικό, κινηματογραφικό κόσμο όπου οι μαριονέτες βιώνουν πραγματικά ανθρώπινα συναισθήματα — με χιούμορ, τρυφερότητα, πόνο και γλυκιά μελαγχολία. Στα Γεωργιανά με ελληνικούς και ρωσικούς υπότιτλους. **€30+**

* Η παράσταση θα επαναληφθεί την Κυριακή 1/2 στις 16:00 & 19:00.

Ταμείο Θεάτρου:
77777745, boxoffice@rialto.com.cy

Εισιτήρια εκδίδονται:
Στο ταμείο του Θεάτρου:
Δευτέρα - Παρασκευή 10:00 - 15:00 & 90' πριν την έναρξη των παραστάσεων.
• Σε ηλεκτρονική μορφή www.rialto.com.cy
• Τηλεφωνικά 77777745

Κρατήσεις θέσεων γίνονται τηλεφωνικά και ισχύουν μέχρι και πέντε μέρες πριν από κάθε παράσταση.

*Το κοινό παρακαλείται όπως προσέρχεται έγκαιρα.

P
77777745
rialto.com.cy

Θέατρο Ριάλτο

Σε στάση αναμονής οι επενδυτές

Μικρή πτώση 0,20% στο Χ.Α., στις 2.123,51 μονάδες ο Γενικός Δείκτης

Ηπτες πτωτικές τάσεις κατέγραψαν οι τιμές των μετοχών στη σημερινή συνεδρίαση του Χρηματιστηρίου. Από την υψηλή κεφαλαιοποίηση υπεράπιδωσαν οι μετοχές της Metlen, της Aktor και του Τιτάν, ενώ πείστηκαν οι μετοχές της Πειραιώς, της Elvalhalcor και της Aegean.

Ο Γενικός Δείκτης Τιμών έκλεισε στις 2.123,51 μονάδες, σημειώνοντας πτώση 0,20%. Ενδοσυνεδριακά κατέγραψε κατώτερη τιμή στις 2.117,65 μονάδες (-0,48%) και υψηλότερη τιμή στις 2.131,37 μονάδες (+0,17%).

Η αξία των συναλλαγών ανήλθε στα 164,80 εκατ. ευρώ, ενώ διακινήθηκαν 26.983.637 μετοχές.

Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης σημείωσε πτώση σε ποσοστό 0,30%, ενώ ο δείκτης της μεσαίας κεφαλαιοποίησης ενισχύθηκε σε ποσοστό 0,34%.

Από τις μετοχές της υψηλής κεφαλαιοποίησης, τη μεγαλύτερη άνοδο κατέγραψαν οι μετοχές της Metlen

(+3,08%), της Aktor (+2,80%), του Τιτάν (+2,75%), της Lamda Development (+1,69%) και της ΕΥ-ΔΑΠ (+1,43%).

Αντιθέτως, τη μεγαλύτερη πτώση σημείωσαν οι μετοχές της Elvalhalcor (-2,89%), της Πειραιώς (-1,97%), της Aegean Airlines (-1,93%), της Motor Oil (-1,53%) και της Eurobank (-1,49%).

Τον μεγαλύτερο όγκο συναλλαγών παρουσίασαν η Πειραιώς και η Ιντραλφ, διακινώντας 7.195.622 και 4.740.790 μετοχές, αντιστοίχως. Τη μεγαλύτερη αξία συναλλαγών σημείωσαν η Πειραιώς με 49,43 εκατ. ευρώ και η Metlen με 13,91 εκατ. ευρώ. Άνοδικά κινήθηκαν 60 μετοχές, 52 πτωτικά και 14 παρέμειναν σταθερές. Τη μεγαλύτερη άνοδο είχαν οι μετοχές: Παπουτσάνης (+15,13%) και Trek Development (+9,99%), ενώ τη μεγαλύτερη πτώση κατέγραψαν οι μετοχές: Ξυλεμπορία (Π) (-8,40%) και Elvalhalcor (-2,89%).

Με μεικτή εικόνα εγκαινίασαν χθες οι ευρωπαϊκές αγορές την τελευταία εβδομάδα του έτους, με τις μετοχές των αμυντικών βιομηχανιών να υποχωρούν και τις μετοχές των ορυχείων να εξισορροπούν τις απώλειες. Μετά μια σειρά συνεδριάσεων ανόδου που τις έχουν οδηγήσει στα ύψη, οι μετοχές των αμυντικών βιομηχανιών υποχώρησαν καθώς συνεχίζονται οι ειρηνευτικές συνομιλίες ανάμεσα στον Αμερικανό πρόεδρο και τον ομόλογό του της Ουκρανίας.

Ετσι η μετοχή της Leonardo σημείωσε πτώση 3,6%, η μετοχή του γερμανικού αμυντικού κολοσσού Rheinmetall υποχώρησε κατά 2,5%, ενώ οι μετοχές των επίσης γερμανικών Renk, Kongsberg και Saab υποχώρησαν όλες κατά περισσότερο από 1,5%. Σύμφωνα, πάντως,

Άνοδο άνω του 2% σημείωσαν οι τιμές του πετρελαίου.

με τον Τζάκοπι Πέντερσεν, αναλυτή της Sydbank, όσο κι αν οι ειρηνευτικές συνομιλίες και η προοπτική ειρήνευσης στην Ουκρανία πιέζουν πτωτικά τις μετοχές των αμυντικών βιομηχανιών, «σύντομα θα γίνει αντιληπτό ότι θα συνεχιστούν οι απαιτούμενες επενδύσεις στον αμυντικό τομέα της Ευρώπης και θα επιταχυνθούν μέσα στα επόμενα χρόνια». Μαζί τους υποχώρησαν όμως και οι βιομηχανίες αεροδιαστημικής, με

Ο πανευρωπαϊκός δείκτης Eurostoxx 600 παρουσίασε άνοδο 0,11% και ο Xetra DAX της Φρανκφούρτης έκλεισε με μικρά κέρδη 0,05%.

τον δείκτη που παρακολουθεί τους δύο κλάδους να κλείνει με απώλειες 1,6%. Στον αντίποδα, οι μετοχές των εταιρειών ορυχείων σημείωσαν άνοδο 1,2%, με την εισηγμένη στο Λονδίνο Fresnillo να σημειώνει άνοδο 1,5%.

Σημειωτέον ότι στη διάρκεια του έτους οι μετοχές των ορυχείων έχουν συγκεντρώσει συνολικά κέρδη 400%. Το ασημί συνέχισε χθες την άνοδική πορεία του φθάνοντας για πρώτη φορά

στα 80 δολάρια η ουγγιά, αν και υποχώρησε αργότερα στα 71,37 δολάρια η ουγγιά. Ο χρυσός υποχώρησε χθες 1,6% στα 4.458 δολάρια η ουγγιά, αλλά και τα δύο πολύτιμα μέταλλα βρίσκονται σε επίπεδα-ρεκόρ. Στο μεταξύ σημείωσαν άνοδο οι τιμές του πετρελαίου καθώς οι επενδυτές αποτιμούν χθες τις προοπτικές ειρήνευσης στην Ουκρανία. Το αμερικανικό αργό σημείωσε άνοδο 2,6% στα 58,23 δολάρια το βαρέλι και

το Brent παρουσίασε άνοδο 2,4% στα 62,12 δολάρια το βαρέλι.

Ετσι, ο πανευρωπαϊκός δείκτης Eurostoxx 600 έκλεισε με μικρά κέρδη 0,11%, ο δείκτης FTSE 100 του Λονδίνου στο τέλος της συνεδρίασης γύρισε σε αρνητικό πρόσημο και έκλεισε με οριακή υποχώρηση 0,04%, ο Xetra DAX της Φρανκφούρτης με μικρά κέρδη 0,05% και ο CAC 40 του Παρισιού με μικρά κέρδη 0,10%.

(Πηγή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη			UNITEDHEALTH G			PERSIMMON			FRESENIUS SE		
(Σε δολάρια)											
Εταιρείες	Πριν από	Μετ%	US BANCORP	328,49	-1,0065	PEARSON	1349,5	0,412	HEIDELBERG MAT	48,69	-0,07
3M COMPANY	161,58	-0,3085	VERIZON COMMS	54,435	-1,0093	RELX	1045	-0,854	FUJIFILM HOLDI	221,8	0,1
ALCOA CORP	53,82	-0,7926	WALT DISNEY CO	40,41	-0,1729	RIO TINTO	3049	0,793	FUJITSU	69,68	0,1
ALTRIA GROUP	57,675	0,1302	WELLS FARGO &	94,455	-0,8451	ROLLS-ROYCE HL	1139,5	-1,02	INFINEON TECH	12,39	0,02
AMAZON COM	231,39	-0,486	WALMART INC OR	112,22	0,4251	SAINSBURY(I)	325,6	0,557	K S NA	121,85	1,3
AMER EXPRESS C	376,14	-1,2885	London/Λονδίνο								
AMER INTL GROU	86,46	-0,0231	Εταιρείες	Χθες	Μετ%	SMITHS GROUP	2368	-0,51	MUENCH RUECK N	45,05	0,27
AMGEN	330,4	-0,7599	ANGLO AMERICAN	2954,01	-0,896	STAND&NEPHEW	1227,902	-0,588	RW AG	9,316	0,188
APPLE INC	273,08	-0,117	A.B.FOOD	2121	0,379	SSE	2171	0,742	THYSSENKRUPP A	103,05	-0,7
BANK OF AMERIC	55,425	-1,3263	ADMIRAL GRP	31,90	0,698	STAND.CHART.	1805	-0,028	VOLKSWAGEN VZ	24,36	0,34
BAXTER INTL IN	19,125	-1,3158	ASHTADE GRP	5152	-0,733	SEVERN TRENT	2767,961	1,13	VONOVIA SE	237,05	-0,75
BOEING CO	216,85	0,1894	ANTOFAGASTA	3235,7427	-0,403	TRAVIS PERKINS	634,5	-0,49	SIEMENS N	208,45	0,75
BRISTOL MYERS	54,225	-0,7595	AVIVA	682,2	-0,461	TESCO	440,5	0,525	SAP SE	103,05	-0,7
CATERPILLAR IN	576,22	-1,163	AZITAZENECA	13768	0,548	TAYLOR WIMPEY	105,2	0,48	MITSUBISHI COR	3569	1,13
THE CIGNA GP O	275,925	-0,2116	BARBOCK INTL	1228	-3,413	UNILEVER	4859,951	0,455	MITSUBISHI ELE	4619	-0,39
CHEVRON	151,01	0,6599	BAE SYS.	1707	-0,76	UTD. UTILITIES	1188	0,806	NEC CORPORATIO	374,2	0,92
CISCO SYSTEMS	77,61	-0,7037	BARCLAYS	470	-0,106	VODAFONE GRR	97,76	0,247	NIKKON HLDG	3410	-0,91
CITIGROUP	118,51	-1,5861	BRAMER.TOB.	4160	-1,068	WPP	333,3	1,773	NIKON CORP	1648,5	-0,56
CERVECIERAS	12,755	-1,8091	BERKELEY GPHL	3910	0,257	WHITBREAD	2557	-0,314	NISSAI CORP	1648,5	-0,56
COCA-COLA CO	70,175	0,4365	BR.LAND	400,4	1,683				ASML HOLDING	906,8	0,87
COLGATE PALMOL	79,625	-0,1317	BUNZL	2072	-0,385				GALAPAGOS	28	0,36
DANAOS CORP	94,9901	0,2957	BP	426,05	0,282				HEINEKEN	69,42	1,2
DIANA SHIPPING	1,695	-0,2941	BURBERRY GRP	1259	0,519				ING GROEP	23,78	-0,65
DOW INC	23,085	-0,8802	BT GROUP	182,9	-1,028				KPN GROEP	3,971	0,56
DUPONT DE NMOU	40,82	-1,0664	COCACOLA HBC A	3838	0				KPN KON	65,34	-0,64
GLBL X EM MR E	30,735	-0,2434	CARNIVAL	2235	-3,372				NN GROUP	77,1	0,26
ENTERGY CP	93,4083	0,6013	CENTRICA	169	0,297				IMCO	32,41	4,01
EXXON MOBIL	120,73	1,3601	COMPASS GROUP	2363	-0,295				RANDSTAD	35,02	0,86
FEDEX CORP	292,655	-1,2402	CAPITA GROUP	401	1,263				RELX	35,02	0,86
FORD MOTOR CO	13,29	-0,1503	CRH	9392	1,006				VOPAK	37,72	0,69
INTL BUS MACHI	305,47	0,1246	DCC	4690	-0,425				WOLTERS KLUWER	88,9	0,73
GENERAL DYNAMI	341,01	-0,3477	DIAGEO	1600	0				SHARP CORP	770,1	0,9
GE AEROSPACE O	311,712	-0,9746	EXPERIAN	3431	1,299				SHIMIZU CORP	2699	1,11
GOLDM SACHS GR	893,84	-1,4553	EASVJET	505,4	-0,746				SHISEIDO	2320	-1,44
HALLIBURTON CO	28,095	0,4828	FRESNILLO	3128	-0,188				SONY GROUP COR	4029	-0,4
THE HTFD INS O	138,615	-0,0397	GLENKORE	3975	0,558				SMFG	5121	0,39
HP INC	22,725	-2,3001	GSK	1822,982	0,969				TAISEI CORP	14945	1,67
HOME DEPOT INC	344,94	-1,3837	HIKMA	1545	0,196				TORAY INDUSTRI	1025	0,15
INTEL CORP	36,345	0,4006	HAMMERSON	326,026	1,558				TREND MICRO	6525	-3,56
JOHNSON JOHNSO	208,1001	0,2264	HSBC HLDGS.LJK	1167,6	-0,8				TOPY INDS LTD	3125	0,48
JPMORGAN CHASE	324,14	-1,1497	INTL CONSOL AI	413,3	-0,553				TOYOTA MOTOR C	3364	-0,3
LAZARD INC ORD	49,49	-1,0991	INTERCOR. HOTE	10364,171	-1,38				YAMAHA CORP	1094	0,78
MCDOONALD'S COR	308,805	-0,6035	J1 GRP.	3251	0,816						
MERCK & CO	106,65	-0,1217	IMPRBRANDS	3115	-0,576						
MICROSOFT CP	485,24	-0,5064	INTERTEK GROUP	4656	-0,043						
3M COMPANY	161,58	-0,3085	ITV	81,407	-0,061						
MORGAN STANLEY	179,97	-1,0447	JOHNSON MATTHE	2160	-0,553						
NIKE INC CL B	61,07	0,2298	KINGFISHER	312,2	0,128						
NORFOLK SOUTHE	291,025	0,0223	LAND SECS.	620	2,058						
PFIZER INC	29,945	-0,3388	LEGAL&GEN.	259	0,465						
PROCTER & GAMB	144,7013	-0,0267	LLOYDS GRP	97,24	0,268						
ROCKWELL AUTOM	396,085	-0,9267	MARKS & SP.	1	0,187						
SLB LMTO ORD	37,94	0,3969	MONDI	904,4	1,39						
SOUTHERN	87,91	0,8489	NATIONAL GRID	1141	0,308						
STEALTH GAS	7,0401	0,4294	NEXT	13540	-0,258						
UNISYS CORP	2,82	-1,3986	PRUDENTIAL	1143,5	-0,435						

SENEZIUS SE			48,69	0,07	SUBARU	3389	-0,35	BNP PARIBAS	80,22	-0,37
HEIDELBERG MAT			221,8	0,1	FUJIFILM HOLDI	3362	-0,27	BOUYGUES	44,28	-0,05
HENKEL AG&CO V			69,68	0,1	FUJITSU	4233	-0,7	CAPAGEMINI	142,50	0,6
INFINEON TECH			36,74	0,02	HINO MOTORS	392	2,08	CARREFOUR	14,20	0,5
K S NA			12,39	0,15	HITACHI	4909	-0,86	CASINO GUICHAR	0,23	2,4
MERCK KGAA			121,85	1,3	HONDA MOTOR	1541	0,03	CREDIT AGRICOL	17,44	-0,57
MUEHNCH RUECK N			560,8	-0,6	IHI	2783	-0,61	DANONE	76,74	-0,18
RWE AG			45,05	0,27	ISUZU MOTORS	2455	0,2	DASSAULT SYSTE	23,62	0,25
THYSSENKRUPP A			9,316	0,188	KAWASAKI HWY I	10415	-1,79	L'OREAL	365,30	0,41
VOLKSWAGEN VZ			103,05	-0,7	KAJIMA CORP	5848	0,33	L.V.M.H.	633,20	0,17
VONOVIA SE			24,36	0,34	KEIO	4089	0,34	LAGARDERE	18,58	0,43
SIEMENS N			237,05	-0,75	KOBE STEEL	2069,5	0,85	MICHELIN	28,22	1
SAP SE			208,45	0,75	KONICA MINOLTA	692,9	0,7	PERNOD RICARD	72,76	-0,55
					JTEKT	1726	0,58	KERING	299,00	-1,52
Amsterdam/Αμστερνταμ					mitsub UFJ FG	2496,5	0,44	PUBLICIS GROUP	89,30	1,39
			(Σε ευρώ)		MITSUBISHI COR	3569	1,13	RENAULT	35,19	-1,51
Εταιρείες			Χθες	Μετ.%	MITSUBISHI ELE	4619	-0,39	SAINT-GOBAIN	86,40	0,49
AALBERTS			28,04	1,15	MITSUBISHI MOT	374,2	0,92	SANOFI	82,24	0,77
AEGON			6,654	1,46	NEC CORPORATIO	5315	-1,19	SCHNEIDER ELEC	236,30	0,45
ABN AMRO BANK			29,35	-0,2	NIKKON HDLG	3410	-0,41	SOCIETE GENERA	67,96	-0,03
AKZO NOBEL			59,02	0,92	NIKON CORP	1740	-0,94	SOLEXO	43,14	-1,51
ARCELOMITTAL			38,69	0,7	NISSUI CORP	1648,5	-0,56	TFI	8,26	0,55
ASML HOLDING			906,8	0,87	NISSAN MOTOR C	386,3	1,15	THALES	227,10	-0,66
GALAPAGOS			28	0,36	NOMURA HOLDING	1323	0,84	VEOLIA ENVIRON	29,59	1,06
HEINEKEN			69,42	1,2	NISSAN CHEMICA	5442	-0,62			
ING GROEP			23,78	-0,65	NIPPON PAPER I	1164				
KPN KPN			3,971	0,56	OBAYASHI CORP	3779	-0,06			
NN GROUP			65,34	-0,64	ODAKUY ELEC RA	1321	-0,03			
IMCD			77,1	0,26	OJI HOLDINGS	862,5	0,06			
RANDSTAD			32,41	0,01	OSAKA GAS	5384	-0,48			
RELX			35,02	0,86	RICOH CO LTD	1375	0,62	Εταιρείες	Χθες	Μετ.%
VOPAK			37,72	0,69	SECOM	5601	-0,46	ACS CONS Y SER	84,55	0,4157
WOLTERS KLUWER			88,9	0,73	SEVEN & I HDLG	2272,5	0,44	AEMA SIME	23,84	-0,0838
					SHARP CORP	770,1	0,9	ACERINOC	12,33	1,8167
Milano/Μιλάνο					SHIMIZU CORP	2699	1,11	ACCIONA	185,9	0,8134
			(Σε ευρώ)		SHISEIDO	2320	-1,44	AMADEUS	62,68	0,8366
Εταιρείες			Χθες	Μετ.%	SONY GROUP CORP	4029	-0,4	BBVA	19,79	0,2025
ENI			15,98	15,96	SMFG	5121	0,39	BANKINTER	14,08	0
#/A Invalid field.			5,838	-0,56	SUMITOMO CHEM	444,3	0,41	CAIXABANK	10,355	-0,3369
MEDIOBANCA			17,40	17,40	SUZUKI	2416	-0,98	DISTR INT ALIM	36,95	0,8186
RCS MEDIAGROUP			0,97	0,96	TAISEI CORP	14945	1,67	ENDESA	30,7	0,491
SNAM			5,61	5,61	TCL CORPORATIO	2206	-0,92	ENAGAS	13,15	0,038
TELECOM ITALIA			0,51	0,52	TOBU RAILWAY	2660,5	0,23	FERROVIAL	55,36	-0,1083
TENARIS			16,38	16,32	TOKIO MARINE H	5836	0,57	FOMENTO DE CON	11,12	1,0909
TERNA			9,01	9,00	TORAY INDUSTRI	1025	0,15	GRIFOLS	10,95	-0,364
UNICREDIT			69,33	-0,87	TREND MICRO	6525	-3,56	IBERDROLA	18,33	0,2187
					TOPPY INDS LTD	3125	0,48	INT AIRLINES G	4,75	-0,6068
Tokyo/Τόκιο					TORAY INDUSTRI	1025	0,15	INDRA SISTEMAS	47,38	-0,2526
			(Σε γιέν)		TOYOBO	1263	1,36	INDITEX	56,22	0,2496
Εταιρείες			Χθες	Μετ.%	TOYOTA MOTOR C	3364	-0,47	MAPFRE	42,74	-0,5121
AJINOMOTO			3364	-0,3	YAMAHA CORP	1094	0,78	MARLIN PROP	12,34	0,5705
ASAHI GROUP HL			1648,5	-1,14				ARCELOMITTAL	38,75	1,1749
ASTELLAS PHARM			2100	0,05				RECOL	15,895	0,6331
BRIDGESTONE CO			3554	-1,28				BDO DE SABADEL	3,332	-0,5076
CANON INC			4682	-1,84				BANCO SANTANDE	9,966	-0,2303
CASIO COMPUTER			1275	1,07				SACYR	3,828	-0,0522
CITIZEN WATCH			1289	1,5				TELEFONICA	3,474	0,8418
CREDIT SAISON			4232	-0,54				TECNICAS REUN	27,86	0,0718
DAIWA SEC GROU			1383,5	0,22						

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 30 Δεκεμβρίου 2025

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ				
	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά Μετ.	
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	2.120,82	2.123,51	-2,69	-0,13%
FTSE/X.A. LARGE CAP	5.353,83	5.360,95	-7,12	-0,13%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	19.821,98	19.724,89	97,09	0,49%
FTSE/X.A. ΥΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	4.936,13	4.944,50	-8,37	-0,17%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΜΙΚΡΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΧΑ	2.520,97	2.524,38	-3,41	-0,14%
FTSE/X.A. MID CAP	2.816,37	2.823,82	-7,45	-0,26%
FTSE/X.A. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	1.262,44	1.264,04	-1,60	-0,13%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΤΗΧ ESG	2.503,63	2.506,82	-3,19	-0,13%
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ MID & SMALL CAP	2.888,81	2.895,50	-6,69	-0,23%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	4.180,15	4.185,28	-5,13	-0,12%
FTSE/X.A. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	2.316,77	2.321,67	-4,90	-0,21%
FTSE/ΑΤΗΧ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ & ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	6.758,03	6.749,08	8,95	0,13%
FTSE/ΑΤΗΧ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	10.833,72	10.856,22	-22,50	-0,21%
FTSE/ΑΤΗΧ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	5.598,49	5.608,94	-10,45	-0,19%
FTSE/ΑΤΗΧ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	5.810,39	5.832,79	-22,40	-0,38%
FTSE/ΑΤΗΧ ΒΑΣΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	8.746,62	8.757,27	-10,65	-0,12%
FTSE/ΑΤΗΧ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	10.061,61	10.010,00	51,61	0,52%
FTSE/ΑΤΗΧ ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	9.444,99	9.520,62	-75,63	-0,79%
FTSE/ΑΤΗΧ ΕΝΕΡΓΕΙΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	6.811,47	6.853,21	-41,74	-0,61%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	65.653.945,96
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	19.139.839,94
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	12.195.458,28
ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	10.024.399,14
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	9.086.196,30
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	7.297.650,82
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	4.438.137,18
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	3.348.488,58
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	2.438.148,45
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	2.058.634,64
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	1.658.431,20
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	1.589.996,42
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	1.474.657,39
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	933.713,54
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	832.128,43
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	715.160,12
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΙΜΩΝ ΑΜΟΙΒ. ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	694.709,71
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ Α.Ε.Ε.Α.Π.	651.708,41
ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ	569.946,46
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	565.283,93
Α.Ε.Ε.Α.Π. ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ	454.795,49
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	450.222,54
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	318.151,14
ΤΡΟΦΙΜΑ	316.828,82
Ε.Ε.Α.Π. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ	303.932,95
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΡΑΦΕΙΩΝ	296.770,57
ΚΑΠΝΟΣ	249.668,00

Το Χρηματιστήριο Αθηνών και ο οίκος FTSE Russell ανακοίνωσαν τους νέους Συντελεστές Στάθμισης (Capping Factors) των μετοχών που συμμετέχουν στη σύνθεση των δεικτών FTSE/X.A. Οι αλλαγές ισχύουν από τη συνεδρίαση της Δευτέρας 18 Δεκεμβρίου 2023.

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ				
ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο Μετ.
ΔΟΜΙΚΗ ΚΡΗΤΗΣ (ΚΟ)	2,360	6,31%	ΕΒΡΟΦΑΡΜΑ (ΚΟ)	3,640 -6,19%
PREMIA PROPERTIES (ΚΟ)	1,490	5,23%	TRADE ESTATES Α.Ε.Ε.Α.Π. (ΚΟ)	1,950 -3,47%
REAL CONSULTING (ΚΟ)	5,420	5,04%	MERMEREN (ΕΛΠ)	33,600 -3,45%
ΤΖΙΡΑΚΙΑΝ ΠΡΟΦΙΛ (ΚΟ)	1,450	3,94%	ΝΑΚΑΣ ΜΟΥΣΙΚΗ (ΚΟ)	3,780 -3,08%
ΙΑΤΡΙΚΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΚΟ)	1,965	2,88%	ΓΕΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΟΥ (ΚΟ)	2,460 -2,38%
ΥΚΝΟΤ INVEST (ΚΟ)	2,350	2,62%	ΕΛΤΟΝ (ΚΟ)	2,090 -2,34%
ΚΩΣΤ/ΓΙΑ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ (ΚΟ)	1,650	2,48%	ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	3,770 -2,33%
ALPHA TRUST HOLDINGS (ΚΟ)	12,750	2,00%	JUMBO (ΚΟ)	27,900 -2,24%
ORILINA PROPERTIES Α.Ε.Ε.Α.Π. (ΚΟ)	0,824	1,73%	ΑΥΤΟΗΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	11,700 -2,17%
TITAN S.A. (ΚΑ)	53,200	1,72%	ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	0,441 -1,89%

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25	
	Κλείσιμο Μετ. %
ΕΕΕ	44,08 0,64%
ΑΛΦΑ	3,586 -0,39%
ΕΥΡΩΒ	3,495 0,00%
ΕΤΕ	13,17 -0,34%
ΠΕΙΡ	6,848 -0,32%
ΜΤΛΝ	43,46 -1,50%
ΔΕΗ	18,07 0,44%
ΟΠΑΠ	18,78 1,08%
ΜΠΕΛΑ	27,9 -2,24%
ΒΟΧΗΓΡ	8 0,50%
ΟΤΕ	16,95 0,18%
ΜΟΗ	30,78 -0,39%
ΤΙΤΣ	53,2 1,72%
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	25,4 0,55%
ΟΡΤΙΜΑ	7,58 -0,39%
ΣΕΝΕΡ	15,04 -0,79%
ΔΑΑ	10,73 -0,46%
ΕΛΠΕ	8,365 -1,24%
ΛΑΜΔΑ	7,15 -0,69%
ΑΡΑΙΓ	14,44 1,55%
ΒΙΟ	11,74 0,00%
ΑΚΤΡ	9,6 0,42%
ΣΑΡ	13,44 -0,59%
ΕΥΔΑΠ	7,79 0,13%
ΕΛΧΑ	3,77 -2,33%

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ		
ΑΞΙΑ	ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ	
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε. (ΚΟ)	27.681.010,85	ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ (ΚΟ) 2,79%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	17.887.532,90	ΥΚΝΟΤ INVEST (ΚΟ) 1,15%
ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK Α.Ε. (ΚΟ)	12.974.873,45	ALPHA ETF FTSE ATHEX LARGE CAP 1,07%
ΔΕΗ (ΚΟ)	11.591.962,55	TREK DEVELOPMENT Α.Ε. (ΚΟ) 0,61%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	10.044.973,91	ΔΟΜΙΚΗ ΚΡΗΤΗΣ (ΚΟ) 0,52%
METLEN PLC (ΚΟ)	10.024.399,14	ΤΖΙΡΑΚΙΑΝ ΠΡΟΦΙΛ (ΚΟ) 0,50%
ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε. (ΚΟ)	9.438.007,17	ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ) 0,44%
TITAN S.A. (ΚΑ)	9.086.196,30	SOFTWeb - ADAPTIVE I.T. SOL. Α.Ε. (ΚΟ) 0,38%
JUMBO (ΚΟ)	4.438.137,18	REAL CONSULTING (ΚΟ) 0,37%
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	3.689.013,70	ΕΚΤΕΡ (ΚΟ) 0,37%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ				
ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ				
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ	
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	53	207	8.422	
FTSE/X.A. Τράπεζες	1	10	2.371	
FTSE/X.A. Large Cap	52	197	6.051	
MSCI GREECE REBASED	0	0	0	
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	1.240	9.726	1.439.185	
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	6	29	14.403	
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	6	27	4.300	
ΑΚΤΟΡ Α.Ε. ΣΥΜ/ΧΩΝ (ΚΟ)	22	86	79.819	
ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	34	841	67.120	
ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑΣ ΑΘΗΝΩΝ(ΚΟ)	3	15	89	
ΑΥΤΟΗΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	0	0	515	
ΑΒΑΣ Α.Ε. (ΚΟ)	8	29	2.557	
BANK OF CYPRUS (ΚΟ)	8	37	2.981	
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	2	2	215	
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	29	153	5.081	
CrediaBank (ΚΟ)	12	94	16.626	
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	7	94	2.484	
ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	36	76	4.553	
EUROBANK (ΚΟ)	18	67	18.042	
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	2	10	11.084	
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	23	120	4.523	
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	12	51	8.952	
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	8	74	3.675	
HELLENIC ENERGY (ΚΟ)	8	16	4.561	
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	10	74	10.065	
ΙΝΤΡΑΛΟΤ (ΚΟ)	12	356	1.048.731	
JUMBO (ΚΟ)	61	180	2.467	
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	76	358	13.379	
METLEN PLC (ΚΟ)	119	288	12.086	
MIG (ΚΟ)	3	10	105	
MOTOR OIL (ΚΟ)	4	12	1.017	
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	27	99	14.429	
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	38	214	3.930	
ΤΡΑΠΕΖΑ ΟΡΤΙΜΑ BANK (ΚΟ)	7	16	625	
ΟΤΕ (ΚΟ)	10	25	1.852	
ΟΛΠ (ΚΟ)	0	0	72	
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ (ΚΟ)	535	5.755	56.724	
ΔΕΗ (ΚΟ)	34	120	19.610	
QUEST ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0	0	326	
TITAN (ΚΑ)	23	53	241	
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	37	345	1.946	
Δικαιώματα σε Δείκτες	8	171	2.872	
FTSE/X.A. Large Cap	8	171	2.872	
Δικαιώματα σε Μετοχές	16	351	1.967	
ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	155	
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	3	45	145	
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	2	30	410	
ΟΤΕ (ΚΟ)	4	47	102	
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ (ΚΟ)	2	150	15	
ΔΕΗ (ΚΟ)	5	79	1.140	
Συνολική Δραστηριότητα	1.317	10.455	1.452.446	

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΟΤΑΤΗ	ΑΝΟΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣΙΜ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΥΡΩΚΥ ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK Α.Ε. (ΚΟ με ΔΨ_Κ)		3.4950	3.5200	3.5100	-2.1320	"5.400"	3.4950	3.5500	3.4950	-1.35
ΤΡΚΗ Bank of Cyprus Holdings Plc		7.9600	8.0800	8.0113	5.1460	"10,908"	7.9600	8.0800	8.0400	1.01
ΔΗΕΠ Demetra Holdings Plc (ΕΜ)		1.5250	1.5600	1.5299	-0.8170	"46,197"	1.5400	1.5600	1.5600	1.30
ΛΕΠΕ LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD		0.1350	0.1400	0.1400	0.5000	"45,865"	0.1350	0.1400	0.1400	3.70

Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ LOUIS PLC		0.1220	0.1270	0.1250	0.0050	"135,325"	0.1250	0.1270	0.1250	-0.79
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ LOGICOM PUBLIC LTD		3.5000	3.5000	3.5000	7.6210	5	3.4200	3.5000	3.5000	2.34

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD		2.3600	2.3800	2.3616	-0.9150	581	2.3600	2.3800	2.3800	0.00
ΚΟΣΑ ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ							0.2800	0.3000		
ΜΙΝΕ ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ		0.0370	0.0405	0.0389	0.1860	"16,640"	0.0405	0.0000	0.0405	9.46
ΑΙΕΠ ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΕΜ)							0.0740	0.0770		
ΑΚΕΠ "ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (ΕΜ, Σ)"							0.0120	0.0000		
ΓΙΕΠ "UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"							0.0530	0.0000		
ΕΛΛΗ ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD							0.0000	0.4440		
ΙΝΕΠ INTERFUND INVESTMENTS PLC (ΕΜ)							0.0285	0.0335		
ΙΣΕΠ "ΙΣΧΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΕΜ, Σ)"							0.0260	0.0000		
ΚΕΑΕ CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)							0.0000	0.0195		
ΡΕΕΠ "REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"							0.0040	0.0000		
ΣΛΕΠ CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)							0.0050	0.0070		
ΦΑΣΤ UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)							0.0005	0.0000		
ΧΑΕΠ "HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"							0.0135	0.0000		

Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΕΡΜΕ	ERMES DEPARTMENT STORES PLC						0.0000	0.0225		
ΑΓΡΟ	“ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ “Η ΠΡΟΟΔΟΣ”” ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ “						0.0000	2.4800		
ΚΟΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)	0.2800	0.2800	0.2800	3.5510	“12.703”	0.0000	0.2800	0.2800	2.19
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD	0.2200	0.2300	0.2227	1.5250	“11.500”	0.1950	0.2280	0.2260	7.62
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0.0000	1.7000		
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD						0.0000	0.2480		

Σε ιστορικά υψηλά το ασήμι με ράλι ανόδου μέσα στο 2025

Αυξημένη ζήτηση για το μέταλλο από επενδυτές, αλλά και από τη βιομηχανία

Μια συγγιά ασήμιου που έφθασε χθες ενδοσυνεδριακά ακόμη και στα επίπεδα των 80 δολαρίων αξίζει πλέον παραπάνω από ένα βαρέλι πετρελαίου, το οποίο κινείται γύρω στα 58 δολάρια.

Το 2025 ήταν μια χρονιά κατά την οποία τα πολύτιμα μέταλλα έλαμψαν. Αλλά το ασήμι έκλεψε την παράσταση. Η τιμή του υπερδιπλασιάστηκε κατά τη διάρκεια του έτους, ξεπερνώντας ένα ρεκόρ που κρατούσε εδώ και 45 χρόνια. Φθάνοντας χθες στα επίπεδα των 80 δολαρίων και παρά την ενδοσυνεδριακή πτώση κατά 8,09%, διαπραγματευόμενο στα 71,37 δολάρια, μια συγγιά ασήμιού αξίζει παραπάνω από ένα βαρέλι πετρελαίου, το οποίο κινείται γύρω στα 58 δολάρια.

Εάν εξαιρέσει κανείς δύο σύντομα διαστήματα την περίοδο του χάους κατά την πανδημία του κορωνοϊού, αυτό δεν έχει συμβεί από τότε που άρχισε η διαπραγμάτευση των συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης του πετρελαίου West Texas Intermediate το 1983, σημειώνει

Τα εργοστάσια ηλιακών πάνελ καταναλώνουν σχεδόν το 30% της ετήσιας παραγωγής από την εξόρυξη και την ανακύκλωση.

η Wall Street Journal.

Αυτό συμβαίνει γιατί την ώρα που επενδυτές και βιομηχανία μοιάζουν να μην μπορούν να «χορτάσουν» το πολύτιμο μέταλλο, η αγορά πετρελαίου κατακλύζεται από ένα πλεόνασμα που μειώνει τις τιμές των καυσίμων.

Όπως και με τον χρυσό, ο οποίος έχει ανατιμηθεί κατά 72% φέτος και βρίσκεται επίσης σε επίπεδα ρεκόρ, το ασήμι αποθηκεύεται (σε φυσική μορφή αλλά και στα χαρτιά) από επενδυτές που αναζητούν έναν τρόπο διατήρησης πλούτου αλλά και αντιστάθμισης του κινδύνου που αντιμετωπίζουν το δολάριο και άλλα νομίσματα. Υψηλά είναι επίσης η ζήτηση για ασήμι από κοσμηματοπώλες, κατασκευα-

στές ιατρικών συσκευών, παραγωγούς ηλεκτρικών οχημάτων, κατασκευαστές data centers και εξαιρετικά εργοστάσια ηλιακών πάνελ. Η βιομηχανία ηλιακής ενέργειας καταναλώνει σχεδόν το 30% της ετήσιας παραγωγής από την εξόρυξη και την ανακύκλωση, εκτιμούν οι αναλυτές της Citigroup. «Παρότι στις Ηνωμένες Πολιτείες έχει υπάρξει μια απομάκρυνση από την ηλιακή ενέργεια, οι χώρες της Ευρώπης και της Κίνας δεν επιβραδύνουν την εγκατάσταση ηλιακής ισχύος, και αυτό καταναλώνει πολύ ασήμι», εξηγεί ο Τζον Τσιαμπάλια, διευθύνων σύμβουλος της Sprott Asset Management, η οποία διαχειρίζεται funds που κατέχουν ασήμι.

Εξαιτίας της καθαρά κοίτασματος του μετάλλου, που είναι αντιμικροβιακό και εξαιρετικά ανώγιμο, έχουν να ανταγωνιστούν επενδυτές από όλο τον κόσμο, πολλοί εκ των οποίων θα αγόραζαν χρυσό στο παρελθόν, αλλά τώρα στρέφονται σε μια φθηνότερη εναλλακτική λύση. Οι εισαγωγές ασήμιου στην Ινδία, όπου τα πολύτιμα μέταλλα είναι μια δημοφιλής μέθοδος αποταμίευσης, έχουν αυξηθεί τελευταία, καθώς η τιμή του χρυσού έχει ξεπεράσει τα 4.500 δολάρια ανά συγγιά, με αποτέλεσμα να γίνεται άπαστη για πολλούς αποταμιευτές.

Την ίδια στιγμή, οι αναλυτές δεν περιμένουν κάποια σημαντική αύξηση στην εξόρυξη ασή-

μιού, αφού τα καθαρά κοίτασμά του μετállου ανά τον κόσμο έχουν ως επί το πλείστον εξαντληθεί. Το ασήμι συχνά βγαίνει από το έδαφος αυτές τις ημέρες ως υποπροϊόν της εξόρυξης άλλων μετάλλων, όπως ο χαλκός, ο χρυσός και ο ψευδάργυρος. Αυτό σημαίνει ότι η ανταπόκριση της προσφοράς συνήθως καθοδηγείται από τη ζήτηση για άλλα μέταλλα και όχι από το ίδιο το ασήμι, σημειώνει ο Τσιαμπάλια.

Συνεπώς, ένα μεγάλο μέρος της πρόσθετης ζήτησης θα πρέπει να καλυφθεί από το ασήμι που κρατείται σε θησαυροφυλάκια, κοσμηματοθήκες, συρτάρια κουζίνας και συλλογές νομισμάτων. Το μεγάλο ερώτημα στην αγορά είναι ποια τιμή θα προ-

καλέσει αρκετές πωλήσεις ώστε να ικανοποιηθεί η ζήτηση και να μειωθούν οι τιμές. Οι «ταύροι» του ασήμιού εκτιμούν ότι οι τιμές θα πρέπει να σκαρφαλώσουν πάνω από τα 200 δολάρια ανά συγγιά για να ξεπεράσουν το υψηλό του 1980, προσαρμοσμένο στον πληθωρισμό.

Όμως δεν είναι όλοι τόσο αισιόδοξοι. «Τα πολύτιμα μέταλλα έχουν αυξηθεί πέρα από τα επίπεδα που πιστεύουμε ότι θα δικαιολογούνταν από τα θεμελιώδη μεγέθη», γράφουν οι αναλυτές της Capital Economics σε πρόσφατη έκθεση. Αυτοί προβλέπουν ότι το ασήμι θα υποχωρήσει περίπου στα 42 δολάρια ανά συγγιά μέχρι το τέλος του επόμενου έτους.

Χρονιά-ρεκόρ με πάνω από 81 εκατ. επιβάτες στα αεροδρόμια

Του ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ

Νέα υψηλά σημείωσε η επιβατική κίνηση κατά τη διάρκεια του 2025 στο σύνολο των αεροδρομίων της χώρας καταμαρτυρώντας τη δυναμική του ελληνικού τουρισμού και την αυξημένη διάθεση των Ελλήνων για αεροπορικά ταξίδια. Τα νέα ιστορικά υψηλά καθιστούν όμως σαφή και την πρόκληση για αναβάθμιση των υποδομών στα 22 αεροδρόμια που διαχειρίζεται η Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας (ΥΠΑ), πολλά εκ των οποίων εξυπνρτσσαν τους περισσότερους επιβάτες που έχουν δει ποτέ.

Η εκτίμηση προκύπτει από τα στοιχεία για το ενδεκάμηνο που δημοσίευσε η ΥΠΑ αλλά και τις δηλώσεις του διευθυνόντος συμβούλου του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών, Γιάννη Παράσχ. Συνδυαστικά παραπέμπουν σε επιβατική κίνηση άνω των 81 εκατομμυρίων ταξιδιωτών για το 2025.

Στον αερολιμένα Αθηνών η κίνηση ταξιδιωτών θα διαμορφωθεί στο δωδεκάμηνο στα 34 εκατ.

Ο επικεφαλής της παραχώρησίου του αεροδρομίου «Ελευθέριος Βενιζέλος» και πρόεδρος του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων ανέφερε πως η επιβατική κίνηση στο αεροδρόμιο της Αθήνας θα διαμορφωθεί στο δωδεκάμηνο του 2025 στα επίπεδα των 34 εκατομμυρίων επιβατών, έναντι 31,8 εκα-

τομμυρίων κατά το 2024.

Εν τω μεταξύ, σύμφωνα με ανακοίνωση της ΥΠΑ η επιβατική κίνηση κατά το χρονικό διάστημα Ιανουαρίου - Νοεμβρίου 2025 στο σύνολο των αεροδρομίων της χώρας όπου διεξάγονται εμπορικές πτήσεις (συνολικά 39 αεροδρόμια, στα οποία συμπεριλαμβάνονται τα 24 που

διαχειρίζεται η ίδια η ΥΠΑ, τα 14 της Fraport Greece και ο ΔΑΑ) ανήλθε στα 79,881 εκατομμύρια ταξιδιώτες, έναντι 72,93 εκατομμυρίων το αντίστοιχο χρονικό διάστημα του 2024. Πρόκειται για αύξηση 9,5% της επιβατικής κίνησης και 9,3% των κινήσεων αεροσκαφών. Παράλληλα, άνοδο 6,8% παρουσίασε η επιβατι-

κή κίνηση στα 24 κρατικά αεροδρόμια διαχείρισης της ΥΠΑ (Ηράκλειο, Καλαμάτα, Αλεξανδρούπολη, Λήμνος, Αστυπάλαια, Ιωάννινα, Χίος, Κοζάνη, Καστοριά, Κάρπαθος, Κύθηρα, Μήλος, Σκύρος, Νέα Αγχίαλος, Πάρος, Σύρος, Αράξος, Νάξος, Κάλυμνος, Ικάρια, Καστελλόριζο, Κάσος, Λέρος, Σητεία) το χρονικό διάστημα Ιανουαρίου - Νοεμβρίου 2025 (11μνο 2025), σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2024. Σε αυτά τα 24 κρατικά αεροδρόμια το σύνολο των επιβατών (αφίξεις και αναχωρήσεις επιβατών εξωτερικού και εσωτερικού) Ιανουαρίου - Νοεμβρίου 2025 ανήλθε σε 12,5 εκατομμύρια, έναντι 11,74 εκατομμυρίων στο ενδεκάμηνο του 2024. Με αυτά τα δεδομένα και τις πρώτες αναφορές για τον μήνα Δεκέμβριο να δείχνουν συνέχιση της ανοδικής τάσης, εκτιμάται πως συνολικά η επιβατική κίνηση σε ολόκληρη τη χώρα θα ξεπεράσει τα 81 εκατομμύρια για το 2025.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Οι προβλέψεις για την αγορά ενέργειας το 2026

Του ΠΟΝ ΜΠΟΥΣΟ / REUTERS

Για τις αγορές ενέργειας το 2026 αρχίζει σε αρνητικό κλίμα εν μέσω γεωπολιτικής αβεβαιότητας, ενώ όλα δείχνουν πως το πλεόνασμα πετρελαίου και φυσικού αερίου απειλεί να συμπέσει τις τιμές. Οι επενδυτές θα παρακολουθούν προσεκτικά κάθε ένδειξη περαιτέρω αύξησης των αποθεμάτων πετρελαίου, καθώς οι τιμές του υποχώρησαν σχεδόν 20% το 2025, περίπου στα 60 δολάρια το βαρέλι. Η Διεθνής Υπηρεσία Ενέργειας (IEA) προβλέπει πως η προσφορά θα υπερβεί τη ζήτηση κατά 3,85 εκατ. βαρέλια την ημέρα, ποσό αντίστοιχο με περίπου το 4% της παγκόσμιας ζήτησης. Και την ανησυχία επέτειναν τα μεγάλα αποθέματα που έχει συγκεντρώσει η Κίνα από τον Απρίλιο και μετά. Αναμένεται κύμα υδρογονανθράκων φυσικού αερίου (LNG). Η ζήτηση για το καύσιμο

Εκτιμάται ότι θα εξακολουθήσει να αυξάνεται η ζήτηση για LNG.

έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια, μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία. Εκτιμάται πως θα εξακολουθήσει να αυξάνεται η ζήτηση για LNG. Η αύξηση της ζήτησης έχει προσφέρει τεράστια κέρδη στους παραγωγούς του και στους διαπραγματευτές του καυσίμου. Τα τεράστια κέρδη ίσως να μην υπάρχουν στο μέλλον καθώς αυξάνεται η παγκόσμια παραγωγική δυνατότητα. Σύμφωνα με την IEA, από το 2025 έως το 2030 η νέα παραγωγική δυνατότητα για εξαγωγές LNG αναμένεται να αυξάνεται κατά 300 δισ. κυβικά μέτρα ετησίως καταγράφοντας άνω 50%, με το 45% να προέρχεται από τον μεγαλύτερο εξαγωγέα του καυσίμου, τις ΗΠΑ. Στο ίδιο χρονικό διάστημα η προσφορά θα υπερβεί την αύξηση της ζήτησης και θα προσφέρει, έτσι, χαμηλότερες τιμές στους καταναλωτές σε Ευρώπη και Ασία. Παρά την πτώση της τιμής του, πάντως, οι παραγωγοί του έχουν λόγο να αισιοδοξούν καθώς θα γίνεται όλο και πιο ανταγωνιστικό έναντι των ακριβότερων εναλλακτικών, όπως το πετρέλαιο και ο άνθρακας. Το 2025 τα περιθώρια κέρδους από το ντιζέλ διευρύνθηκαν κα-

θώς τους τελευταίους έξι μήνες υπήρξαν προβλήματα στην προσφορά του παρά το πλεόνασμα πετρελαίου, και ο λόγος ήταν κυρίως η σειρά επιθέσεων σε ρωσικά διυλιστήρια και τερματικούς σταθμούς πετρελαίου που οδήγησαν σε μείωση των εξαγωγών ντιζέλ. Η τάση αυτή αναμένεται να συνεχιστεί και όλο το 2026 καθώς είναι σχετικά περιορισμένη η δυνατότητα διύλισής του. Σε περίπτωση ειρήνευσης στην Ουκρανία ενδέχεται να αλλάξουν κάπως τα πράγματα, αλλά μάλλον δεν θα επέλθει μεγάλη αλλαγή στις τιμές του. Οι μεγάλες εταιρείες υδρογονανθράκων ετοιμάζονται για αυξημένες δυσκολίες το νέο έτος. Chevron, ExxonMobil και TotalEnergies σχεδιάζουν μείωση δαπανών το 2026 κατά περίπου 10% αλλά και σκληρές περικοπές στο λειτουργικό κόστος. Παράλληλα, όμως, οι πετρελαϊκοί κολοσσοί είναι αισιόδοχοι για το μακροπρόθεσμο μέλλον. Διανοούν περισσότερα σε έργα εκμετάλλευσης και επενδύουν σε νέα σχέδια που θα δρομολογηθούν μέσα στη δεκαετία ή ίσως στις αρχές της δεκαετίας του 2030. Οι μεγάλες πετρελαιοπαραγωγοί χώρες της Μέσης Ανατολής, Σαουδική Αραβία και Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, ετοιμάζονται επίσης για μια νέα εποχή επενδύσεων σε σχέδια εξορύξεων. Αυτή η αισιοδοξία για τα μακροπρόθεσμα σχέδια ενδέχεται να ενθαρρύνει τις μεγάλες πετρελαιοτικές Δύσες να εκμεταλλευθούν την επιβράδυνση του 2026 για να καταβροχθίσουν χειμαζόμενους ανταγωνιστές τους.

Σε ό,τι αφορά τέλος τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, τον Οκτώβριο η IEA υποβάθμισε κατά 248 γιγαβάτ τις προβλέψεις της για την αύξηση τους μέχρι το 2030. Επιπλέον, η αύξηση της ζήτησης σε ΗΠΑ και Κίνα. Η παγκόσμια παραγωγική δυνατότητα για ανανεώσιμες πηγές αναμένεται να αυξηθεί κατά 4.500 γιγαβάτ μέχρι το 2030, με την ηλιακή ενέργεια να αντιπροσωπεύει περίπου το 80% της αύξησης. Επιπλέον, η ζήτηση για ηλεκτρική ενέργεια αναμένεται να αυξάνεται κατά 4% ετησίως μέχρι το 2027 κυρίως εξαιτίας των ενεργοβόρων κέντρων δεδομένων αλλά και της ευρύτερης στρωφής των οικονομιών στην ηλεκτροκίνηση και γενικότερα στην ηλεκτρική ενέργεια.

Με άνοδο έκλεισε το ΧΑΚ την Τρίτη

Με άνοδο ολοκληρώθηκε η διαπραγμάτευση στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου την Τρίτη, με τον Γενικό Δείκτη να κλείνει στις 276,87 μονάδες, καταγράφοντας κέρδη σε ποσοστό 0,99%. Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 σημείωσε άνοδο 0,99%, κλείνοντας στις 167,93 μονάδες. Η συνολική αξία των συναλλαγών ανήλθε στις €256.151,93. Κέρδη κατέγραψαν επίσης όλοι οι επιμέρους δείκτες. Η Κύρια Αγορά και οι Επενδυτικές Εταιρείες έκλεισαν στις 222,81 και 3.047,22 μονάδες, καταγράφοντας άνοδο στις τάξεις του 1,75% και 1,27%, αντίστοιχα. Η Εναλλακτική Αγορά παρουσίασε κέρδη 0,28%, κλείνοντας στις 1.881,56 μονάδες, ενώ τα Ξενοδοχεία σημείωσαν κέρδη κατά

2,17%, κλείνοντας στις 2.306,93 μονάδες. Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον συγκεντρώσαν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου με €87.387,40 (τιμή κλεισίματος €8,04 - άνοδος 1,01%), της Δήμητρας Επενδυτική με €70.676,77 (τιμή κλεισίματος €1,56 - άνοδος 1,30%), της Τοιμεντοποίησης Βασιλικού με €22.500 (τιμή κλεισίματος €4,50 - χωρίς μεταβολή), της Eurobank με €18.954,01 (τιμή κλεισίματος €3,495 - πτώση 1,35%) και της Louis PLC με €16.910,74 (τιμή κλεισίματος €0,125 - πτώση 0,79%).

Από τις μετοχές που έτυχαν διπραγμάτευσης, 8 κινήθηκαν ανοδικά, 5 καθοδικά και 5 παρέμειναν αμεταβλητές. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε σε 152.

Deloitte.
Together makes progress

Innovate with confidence
Empowering businesses to lead in a digital world

